

om izbaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za in-
semstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Kraljeva ulica št. 5/L
Telefon št. 3073 in 3084, pomoči tudi
št. 3034.

Rekopis se ne vrača.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Uredništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 3073.Izdatnik: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 3098.Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 23 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.423 — Praha čialo 78.186,
Wien, Nr. 305.241.

Ljubljana, 12. maja.

Ta teden nam je zopet prinesel neko-liko interesantnih in poučnih političnih dogodkov. Predvsem je zunanje-politična debata v Narodni skupščini, ki jo je pokrenila KDK s svojo interpelacijo o Albaniji, pokazala vso opasnost italijanske fašistične politike, ki brez ozira na velike interese evropskega miru stopa z naravnost slepo vneto po poti, ki jo je hodila na Balkanu pokojna Avstrija. Naravno vemo vsi, da se način, kako govori v parlamentih svobodna kritika, zelo razlikuje od načina, kako se izraža odgovorna vlada, ki mora z naravnost subtilno pazljivostjo tehtati vsako besedo. Navzlic temu smemo reči, da je odgovor g. Marinkovića našo javnost razočaral: bil je medel in nepopoln še preko onih granic, na katere smo v Jugoslaviji itak že naučeni. Kadar govorijo naši zunanji ministri, imajo vedno vtis, da se ne zavedajo, da je Jugoslavija združila velik narod, ki je predestiniran za voditelja na Balkanu in za enakovrednega tekmeča vsakemu drugemu narodu v civilizaciji in kulturi.

Toda seveda, Jugoslavijo je predvsem treba hoteli. Ni se dalo bolj klasično izraziti, da sedanjí režim velike, zdrave in konsolidirane države Srbov, Hrvatov in Slovencev noče, kakor je to storil ugledni radikalni poslanec Puniša Račić, ki je Pribičevićeva izvajanja o Jugoslaviji prekinil z lapidarnim stavkom: «Nema Jugoslavije!» Z dvema besedama je tako obeležena vsa notranja in zunanja politika današnjih vlastodržcev in to baš v debati, ki je tako eklatantno pokazala, da brez zdrave notranje politike ni mogoča nobena krepka in dosledna zunanja politika, da brez zadovoljstva državljanov z lastno državo ni mogoče trždravi izvojevati pristojajoče ji pozicije v svetu. Račićeve besede niso hipna domisljica. To, kar je Račić zaklical, si je dal ministrski predsednik Vukičević nedavno na svojem shodu v Vel. Bečkerek formulirati v posebni resoluciji, ki je proglasila Veliko Srbijo kot program politike današnjega režima.

Kako dosledno se ta program izvaja na vseh poljih državne uprave, je pokazala tudi zunanje-politična debata, kjer je Pribičević moral konstatirati, da je naše zunanje ministrstvo organizirano še danes tako, kakor da smo v predvojni Srbiji. Od 212 ukaznih uradnikov je tam 160 Srbijsincev. V kolikor so prečani, so do malega vsi le na nižjih položajih pisarjev in sekretarjev, med svetniki in načelniki ni nobenega; od 32 generalnih konzulov sta samo dva prečana, od 19 poslanikov tudi le dva in še ta največ le po političnem slučaju. Mi bi mogli k tej kratki, a silno poudariti statistiki dostaviti še porazne informacije, kako napredujejo prečani in Srbijanci. Prečan in Srbijanec sta skupno prišla v ministrstvo. Prvi je še danes pisar, drugi je skočil visoko gori na položaj generalnega konzula, z notabene mnogo skromnejšo kvalifikacijo. Dejansko je torej tudi v tem ministrstvu tako, kakor je to lepo formuliral drugi radikalni prvak dr. Laza Marković v Paračinu, ko je pred nekaj dnevi našo državo proglasil za «razširjeno Srbijo», ki je rada sprejela pod svojo streho tudi naš prečane kot svoje sosedo, ki se pa seveda zaradi tega ne more odreči pravicam hišnega gospodarja...

Princip «nema Jugoslavije» je tudi včeraj v finančnem odboru zopet slavil zmago, ko je vladna večina z vneto enodušnostjo znova odbila predloženo zahtevo KDK po odpravi dohodnine, ki bo letos samo v Sloveniji pobrala «za likof» še okrog 38 milijonov dinarjev iz itak že praznih žepov. Konsternirani stojimo pred dejstvom, da se je včeraj kot energična zagovornica te neznozne krivice postavila SLS. Poslanec Smodej se je lotil naloge, da dokaže, kako prav imajo hegemonisti, ko vzdržujejo do skrajnih granic gospodarsko neenakost, češ da mu je minister financ «dokazal», da je ukinjenje dohodnine nemogoče. To je govoril posl. Smodej v momentu, ko so pobegnili pred neugodno debato celo prečanski radikalni in demokratski poslanci! Sedaj samo še pričakujemo, da bomo videli klerikalce na braniku davka na poslovni promet, katerega je plačala lanske leto naša siromašna Ljubljana 11 in pol milijona, dočim je Beograd s svojimi ogromnimi trgovinami, s svojim velikanskim prometom in s svojim bogastvom iz tega davka položil na davčni oltar cela dva milijona. Pa recite, da nima prav radikalni poslanec Selič, ki je svojega ožjega tovariša Smodeja podprl s perpleksnim očitkom «Prečani pljačkajo Srbijance!»

Te dni se je razvedelo tudi to, kako je minister socialne politike razdelil fond za zidanje delavskih stanovanj. Ta fond je ustanovljen iz denarja delavcev in gospodarjev ter imajo nani pravico le mesta Beograd, Zagreb, Ljubljana, Novi Sad, Sarajevo in Split po določenem ključu, ki znaša za Beograd nekaj čez 3 milijone 300 tisoč dinarjev. A minister je naklonil Beogra-

Kričeči primeri o državnem gospodarstvu

Značilna debata v finančnem odboru o monopolski upravi. — Revežem ne privoščijo kruha, drugod pa denar razmetavajo.

Beograd, 12. maja. Finančni odbor je na svoji današnji popoldanski seji razpravljala o zakonskem predlogu, ki ga je stavil še svoječasno g. St. Radić in s katerim predlaga, naj bi se za Bosno in Hercegovino ukinil srbski zakon o tobačnem monopolu iz l. 1890 ter uveljavila bivša uredba Avstro-Ogrske iz leta 1880, ki je bila z letosnjim finančnim zakonom razveljavljena.

V debati je prvi govoril posl. Neudorfer, ki je naglašal, da je aplikacija bivšega srbskega monopolskega zakona na Bosno in Hercegovino skrajno neumestna, ker je bil ta zakon izdelan po želji inozemskih upnikov in kapitalistov, ki so hoteli na ta način varovati svoje interese. Predvojni Srbija je morala iz razumljivih razlogov pred njimi kapitulirati, danes pa je položaj popolnoma drugačen. Z uvedbo tega zakona je ubita ne le vsaka konkurenca, marveč tudi rentabilneta gojenja tobaka. Ni se čuditi, če kvaliteta tobaka pod takimi razmerami stalno nazaduje. Sadilci tobaka so s tem zakonom oropani vsakega dobička in naravnost ogroženi v svoji eksistenci.

G. Pavle Radić je uvodoma protestiral

proti temu, da se prištevata Bosna in Hercegovina med pasivne pokrajine. Prepričan je, da bi si ta pokrajina takoj opomogla, če bi se ukinili nesmiselni monopolski predpisi. Tudi bogata Bačka in še bogatejši Banat bi morala obubožati, če bi se uvedel tak monopol na njun glavni pridelek, na žito, kakor je to slučaj pri tobaku v Bosni in Hercegovini. Monopolna uprava izžema vsako leto od sadilcev tobaka v tej pokrajini nad 200 milijonov čistega dobička. Posl. Radić je dalje kritiziral postopanje monopolske uprave, ki zapravlja denar z raznimi komisijskimi, ter je med drugim navedel, kako so postopali pri nakupovanju tobaka v Smirni. Komisija se je že od prvega dne pogodila z nekim trgovcem, a je na državne stroške še mesec dni ostala v Smirni, za kar je dobivala masne dnevnice. Monopolna uprava naj štedi tam, kjer je to umestno in izvedljivo, naj pa ne krađe denarja iz žepov tobačnih producentov in tobačnih konzumentov.

Seja je bila nato zaključena in se vrši prihodnja seja v ponedeljek popoldne ob 4.

Včerašnja seja Narodne skupščine

Vladna večina ne smatra za potrebno, da energično zaščiti imuniteto poslancev. — Zakonski predlog o pobijanju živinskih kužnih bolezni.

Beograd, 12. maja. Današnja seja Narodne skupščine je bila v glavnem posvečena nujnim predlogom opozicije. Po prečitani zapisnika sta bila objavljena dva ukaza, s katerimi se imenujeta za namestnika ministra ver za čas njegovega bivanja v inozemstvu minister pošte dr. Kučundžić, za namestnika finančnega ministra pa minister trgovine dr. Spaho. Čitanje prvega ukaza je izzvalo nekoliko veselosti, ker se je minister ver med tem že vrnil ter je prisostvoval današnji seji.

Po otvoritvenih formalnostih se je začela pravda o nujnem predlogu resolucije poslancev dr. Grisogona zaradi dejanskega napada na poslanca Kusanovića. V utemeljevanju svojega predloga je poslanec dr. Grisogono poudarjal, da je Narodna skupščina dolžna braniti avtoriteto narodnih poslancev. Dogodila sta se že dva slučaja, da so bili narodni poslanci dejansko insultirani. Prvi slučaj se tiče prote Kemanovića, drugi se tiče poslance Kusanovića. Poslanec dr. Grisogono je očital vladi, ker je na tako važno mesto, kakor je službena trgovska agencija v Carigradu mogla postaviti tako osebo, kakor je Afgan, ki je napadel poslanca Kusanovića. Poudarjal je, da ni nikjer na svetu parlamenta, kjer bi bili poslanci tako izpostavljeni kakor pri nas.

V svojem odgovoru je minister pravde dr. Vukičević obsodil napade na poslance, izjavil pa je, da ne more sprejeti nujnosti, češ da je to nepotrebno, ker je preiskava v teku in bo krivec kaznovan.

Ministru je ostro odgovarjal poslanec dr. Filip Marković, ki se je pridružil zahtevi po priznanju nujnosti, nakar sta govorila še poslanca Novica Šavlić in Sava Kusanović. Minister pravde je tudi končno odbil nujnost predloga, nakar jo je odklonila tudi večina.

Nato je prišel na razpravo nujni predlog poslancev dr. Milana Kostića glede ukinitev

invalidskega zavoda v Zemunu. Poslanec dr. Kostić je naglašal, da je velika sramota, ker se dela proti invalidom in je zahteval, naj zavod ostane v Zemunu. Minister socialne politike Čeda Radović je izjavil, da potrebuje dosedanje prostore invalid. zavoda voštvo in da bodo za invalide preskrbljene drugod primerne udobnosti. Za tem je govoril še radikalni poslanec Puniša Račić, ki se je zavzemal za Veliko Srbijo, ter zemljoradnik Vola Lazić, ki je podpiral predlog dr. Kostića. Pri glasovanju je večina odklonila nujnost predloga.

Prešlo se je na razpravo vprašanja dr. Srdjana Budisavljevića o skupščinsko predsedstvo, zakaj ni protestiralo zaradi dejanskega napada na poslanca Kusanovića. Podpredsednik Agatonović je izjavil, da je o tej zadevi zahteval poročilo od notranjega ministra, ki je sporočil, da je preiskava v teku, nakar je bila dopoldanska seja ob 13.30 zaključena.

Na popoldanski seji

Je bila na dnevnem redu razprava o zakonu za pobijanje živinskih kužnih bolezni. Minister za kmetijstvo Stanković je podal kratek ekspoz, v katerem je naglašal, da je zakon potreben, ker pomena izenačenje za vsa država in ker smo imeli doslej pet različnih zakonov v tem pogledu. Novi zakon je izdelan na podlagi sodobne veterinarske znanosti.

Protí zakonskemu predlogu so govorili poslanec Neudorfer, Vola Lazić in Pavle Čubrović, ki so ugotavljali, da zakonski predlog ne odgovarja določenim namenom.

Pri načelnem glasovanju je bil predlog sprejet z 124 glasovi proti 27 pri špecielni debati pa s 105 glasovi proti 24.

Seja Narodne skupščine je bila zaključena ob 9. Prihodnja seja bo v torek ob 9. dopoldne.

Sneg, mraz, poplave in potresi

V Italiji imajo maj v snegu in mrazu. — Katastrofalne poplave na Madžarskem. — Potres v Rusiji.

Rim, 12. maja. g. Iz raznih krajev Benetije javljajo o velikih snežnih viharjih in mrazu. V Trbižu snéži. V Longarone in v drugih krajih vlada hud mraz. V gorovju Biella je zapadel sneg. Tibera je prestopila bregove in poplavlja nekaj krajev.

Rim, 12. maja. (be.) V severni Italiji je nastalo nenadoma zelo mrazno vreme. V beneških Alpah pada sneg. Nekateri prekopli reke Piave so zamrznili. V Undriji so veliki nalivi in grozi na več krajih povodenj.

Budimpešta, 12. maja. s. Vseled dolgega deževja na Slovaškem in na severnem Ma-

džarskem, sta reki Hernad in Sajó, ki se združita pri Miškolcu, prestopila bregove ter sta poplavlili mnogo ozemlja. V dolini Hernad je 4 tisoč orakov polja pod vodo. Tudi Sajó je na obeh bregovih poplavlil 50 km polja. V Nyreghazi je temperatura preteklo noč padla na 5 stopinj pod ničlo. Slana je v vinogradih napravila ogromno škodo.

Moskva, 12. maja. (be.) Iz Južne Kavkazije se poroča o katastrofalnem potresu, ki je posebno poškodoval mesti Tiflis in Lenakan.

du 10 milijonov, mestu Kragujevcu, ki ima to čast, da šteje g. ministra med svoje meščane, pa je podaril 1 milijon dinarjev, akoravno Kragujevac nima nobene pravice do tega denarja. Zato pa Novi Sad, Sarajevo in Split niso dobili niti beliča.

Včeraj nam je pripovedoval prijatelj, kako sistematično se izvaja kleroradikalna «decentralizacija», o kateri je te dni ditirambično pisal «Slovenec»: v posameznih ministrstvih v Beogradu so pričeli kupovati celo črnilo in peresa ter papir za naše urade, katerim so odvzeti tudi ti najmanjši kreditiči za tekoče pisarniške stroške ter centralizirani v ministrstvih. Koliko stanejo to črnilo in ta peresa, si lahko vsak sam izračuna.

Ako si predočimo take in podobne činjenice, ki jih vsak dan naniza na

vseh poljih državne uprave in državne politike, šele prav razumemo, zakaj mora biti borba KDK tako ostra in brezobzirna. Zato nikogar ne plašijo «nasveti» in opomini predstavnikov današnjega režima, ki se tako radi zgrajajo nad vsako hudo besedo KDK.

Hegemonisti dobro čutijo, da branijo slabe in krivične stvari in zato se tudi še nikdar nobeden od njihovih uglednejših ljudi ni javil v skupščini k besedi, da bi branil vladno politiko. Le kadar je sila, pošljejo iz svojih prečanskih služabnikov koga v boj, da se bi je — za njihove račune in da brani njihove pozicije, ki so jih moralno že zdavnaj izgubili in ki jih bodo morali tudi politično in dejansko skoraj izgubiti, da ne postane strašna resnica to, kar je njihov Račić zaklical: «Nema Jugoslavije!»

Triumf slovenske literature v Beogradu

Prisrčen sprejem naših književnikov. — Sijajno uspel recitacijski večer. — Pozdrav prosvetnega ministra

Beograd, 12. maja. 1. Poset slovenskih književnikov v Beogradu, ki ga je organiziral tukajšnji Penklub, ni le manifestacija slovenske kulture, marveč tudi neke vrste pobratimstvo slovenske in srbske književnosti. Reprezentanti slovenske književnosti so bili v Beogradu deležni izredno prisrčnega sprejema. Vsi beograjski listi so objavili ob priliki slovenskega literarnega večera tople pisane članke, v katerih poveljujejo slovensko kulturo in slovensko književnost. Skoraj vsi listi so objavili tudi slike reprezentantov slovenske knjige, ki so pri tej priliki prispevali v našo prestolnico.

Ze sprejem na kolodvoru je bil nad vse prisrčen. Poleg zastopnikov srbskih književnikov in novinarjev se je zbrala na kolodvoru velika množica ljudi, ki je prirejala Slovencev navdušene ovacije. Gg. Oton Zupančič, Franc Finžgar, dr. Anton Novčan, Fran Albreht in A. Vodnik so prispevali že snovi.

Nocoj ob pol 7. se je vršil v veliki dvorani nove univerze recitacijski večer, ki je uspel nad vse pričakovanje. Ze mnogo pred napovedano uro je bila obešana dvorana nabito polna. Navzoč je bil tudi minister prosvete gosp. Milan Grol, nar. posl. dr. Zerjav, bivši poslanik v Pragi dr. Vošnjak, državni svetnik dr. Sagadin itd. Ceni se, da je bilo navzočih nad 2000 ljudi. Takoj po prihodu prosvetnega ministra so stopili v dvorano slovenski književniki, katerim je priredila publika navdušene in dolgotrajne ovacije.

Večer je otvoril z lepim nagovorom prosvetni minister gosp. Grol, ki je naglašal, da so se po vojni pojavila razna stremjenja z naloge, da izležejo strašne rane svetovnega klanja. Med temi pokreti je brez dvoma najidealnejši Penklub, ki stremi za zblizanje narodov na kulturnem polju. Srbskemu Penklubu gre priznati za to, da je povabil v svojo sredo najodličnejše zastopnike ljubljanskega Penkluba, ki predstavljajo najboljšo literaturno tvorbo. Svoj nagovor je zaključil minister s toplimi dobrodošlicami slovenskim pisateljem.

Nato je novinar gosp. Borko v lepih besedah v arhivirani predločil publikli bistven pomen moderne slovenske književno-

sti. V svojih izjavah je naglasil, da je slovenska književnost spojena s socialnimi momenti slovenskega naroda ter da je vznikla iz dnevnih borb in težnj našega ljudstva. V kratkih potezah je nato orisal značilnost posrednih reprezentantov in zaključil svoja izjavanja z nado, da bodo osebnostiki doprinesli k tesnejšim vezem med jugoslovenskimi književniki.

Recitacijo je otvoril pesnik Anton Vodnik, ki je tople pozdravljene prednašal več svojih pesmi iz svojih dveh zbirk «Zalostna roka» in «Vigilije». Njegovo resno in vokalno silno jasno in simpatično prednašanje je napravilo na publiko globok vtis.

Sledil je samozvestni nastop dr. A. Novčana, ki je recitiral svojo značilno povest «Samosilnik», za katero je žel ogromno odobravanje. Tudi odlomki iz njegove najnovejše drame «Herman Celjski», zlasti pa njegova pesem «Komite», so napravili globok vtis.

Fran Albreht je recitiral nekaj svojih pesmi iz «Mater Dolorosa» in iz «Zivljenja», posebno ugaljal pa je prevod Bezručevih pesmi. Njegovo sugestivno prednašanje se je globoko dojmilo navzočih publike, ki je z viharjem aplavzom dala duška svojemu priznanju.

Fran Finžgar je čital iz svojega romana «Pod svobodnim solncem» poglavje o zmaji Slovanov ter je publiko tako navdušil, da ga je nagradila z gromkim aplavzom.

Višek večera je tvoril nastop Otona Zupančiča, ki je bil deležen viharnih ovacij, čim se je pojavil. Recitiral je svojo najmočnejšo pesnitev «Dumo» in je dodal še «Oke naš» in «Kapetan Božo». Njegov način recitacije, njegovo ritmično deklamiranje, združeno z globoko resnostjo, s katero je prednašal svoje duševne proizvode, je napravilo na srbsko publiko najgloblji vtis. Ko je končal, ovacije kar niso hotele pomehati.

Slovenskim književnikom so čestitali najodličnejši predstavniki beograjske družbe. Beograjski Slovenci pa so iskreno obžalovali, da ni bil navzoč tudi najmočnejši slovenski pripovedovalec Vladimir Levstik.

Nova Mussolinijeva vlada v Albaniji

Kriza albanske vlade je bila včeraj rešena po željah Mussolinija in je le priprava za nadaljno italijansko akcijo na Balkanu

Tirana, 12. maja. r. Kriza albanske vlade, ki je izbruhnila včeraj, je bila danes rešena in je že imenovana nova vlada. Kakor je bilo pričakovati, sta izpadla iz vlade le dva, Mussoliniju neljubna ministra, dočim je bila v ostalem izvedena delna rekonstrukcija kabineta. Ministrstvo za pravosodje je prevzel Hequemet Delvina, notranje zadeve bivši predsednik poslanske zbornice Kosa Kotta, zunanje ministrstvo je obdržal Ilias beg Vrioni. Jav-minister je postal Milto Tutulani. Javnost dela je prevzel Salih Vučiterni, prosveto Dajfer Ypi, poljedelstvo pa Herid Vkopola. Nova vlada je že prevzela

posle.

Rešitev vladne krize potrjuje mnenje tukajšnjih diplomatskih krogov, da je krizo vlade povzročil Mussolini, ki se je hotel na ta način iznebiti ministrov, ki niso odobravali italofilske politike Ahmeda bega Zogu in njegove vlade. Vsi novi ministri so znani kot zagovorniki italijanske orijentacije albanske notranje in zunanje politike. V gotovih krogih domnevajo, da je ta rekonstrukcija albanske vlade priprava za proglasitev carinske unije med Italijo in Albanijo in taktična poteza Mussolinija za nadaljno prodiranje Italije na Balkanu.

Kitajci zahtevajo intervencijo Društva narodov

Nankingska vlada je zahtevala takojšnje sklicanje Sveta Društva narodov. — Japonska je ustavila svojo ofenzivo, odklanja pa vsako intervencijo od zunaj. — Nacijonalistične čete se umikajo.

Berlin, 12. maja. s. Po brezšišni brzjavici «Lokal Anzeigerja» iz Tokija, je bila japonska ofenziva ustavljena. Vojni minister je dal nalog, da se morajo zasedbo Tsinanfu in šantunške železnice ustaviti napadalne operacije. Japonci bodo staveli sedaj sledeče zahteve: Povrnitev škode kitajskih vojakov in častnikov, ki so zakrivilili spopade. Ako bodo te zahteve sprejete, se bo Japonska zadovoljila s zasedbo okupiranega ozemlja kot jamstvo za izvršitev teh zahtev. Japonska odločno odklanja posredovanje Društva narodov, ki ga želijo Kitajci.

Tokio, 12. maja. (be.) Japonski vojni minister je po zasedbi Tsinanfu in šantunške železnice odredil ustavitve nadaljnjih vojaških operacij in se bo zadovoljil s kaznovanjem krivih kitajskih vojakov in častnikov, odklanja pa vsako intervencijo Društva narodov.

Peking, 12. maja. s. Japonske čete se sedaj razorožile vse kitajske nacionalistične čete v Tsinanfu, skupno 20.000 mož. Zeleniško progno Tientsin - Bukau so zasedle japonske čete. Razorožene nacionalistične čete se v neredu umikajo proti severu. Spoteoma so naletele na čete južne vojske, ki se umikajo v popolnem neredu pred nacionalističnimi četami.

London, 12. maja. (lo.) «Daily Express» poroča iz Tokija, da je sklenil japonski minister svet odpoklicati japonske čete iz Santunga takoj, ko bo to mogoče brez nevarnosti za mir in red. Kitajska posadka v Tsinanfu je bila razorožena.

London, 12. maja. (lo.) Po zadnjih poročilih so Japonci popolnoma zasedli Tsinanfu. Nankingska vlada ni odgovorila na ponudbo poveljnika severnih kitajskih čet Čangtso-lina, naj se z ozirom na japonsko intervencijo v šantunju ustavijo med kitajskimi četami sovražnost. V smislu navodil Čangtso-lina se umikajo severne kitajske čete proti Peking.

Zeneva, 12. maja. (ri.) V oficijoznih krogih Društva narodov se povdarja, da je za-

hteva nankingske vlade za takojšnje sklicanje Sveta Društva narodov brez juridične podlage. Nankingska vlada ni priznana od Društva narodov in zato ne more zahtevati intervencije v kitajsko - japonskem konfliktu. Tajništvo Društva narodov je izročilo kitajsko noto vsem članicam Društva narodov.

Newyork, 12. maja. s. Kellog je pooblastil ameriškega konzula v Tsinanfu, naj poskusi posredovati med kitajskimi nacionalističnimi in japonskimi četami.

Peking, 12. maja. s. Na merodajnem mestu demantirajo vesti, da je Čangtso-lin zapustil Peking.

„Italia“ zopet poškodovana

Ostlo, 12. maja. s. Zrakoplov «Italia» se je pri včerašnjem pristanku tako poškodoval, da so postala potrebna večja popravila. Eden izmed motorjev je tako razbit, da ga bodo morali zamenjati z novim, «Italia» bo mora brzkone še osem dni ostati v hangarju.

Iz letalskega sveta

Newyork, 12. maja. s. Pri nameravani rešilni ekspediciji letala «Bremen» se bo Junkersov pilot Melhior s padobranom spustil na Grenley Island, ker je pristajanje letala s smučmi nemogoče. Povratek ekspedicije v Newyork se pričakuje za četrtek. Bremenški letalci so se oddaljili 20. t. m. nastopiti povratni polet v Nemčijo, ako se bo posrečilo spraviti «Bremen» na celino.

Berlin, 12. maja. (be.) Ameriški letalec Wilkins je odpoval v norveškem parniku iz Spitzbergov v Tromsø.

London, 12. maja. s. V Farnboroughu je danes letalo treščilo na tla. Pilot je bil ubit, oba potnika sta ranjena.

Bassora, 12. maja. s. Letalec Peletier d' Oisy je danes ob 5. zjutraj startal v Alepi ter je ob 16.30 dospel semkaj.

Zloraba kmečke bede v politične svrhe

Kako so režimovci skušali preprečiti tretji protivladni shod v Srbiji. — Ponovna ostra obsodba sedanje vlade

Beograd, 12. maja. r. Včeraj se je vrtil v Valjevu medstrankarski shod, sličen onima, ki sta se nedavno vrtila v Sopotu in Lazarevcu. Tudi na valjevski shod sta bila povabljeni kot glavna govornika zemljoradnik dr. Tupanjanin in radikal Nastas Petrović. Pokret nezadovoljstva med srbskim kmečkim ljudstvom se vedno bolj širi in razumljivo je, da gre to režimovcem zelo na živce. Zato so hoteli shod v Valjevu za vsako ceno onemogočiti. Ker pa je sedanji režim že itak na glasu kot režim policije, si vladinovi tega shoda niso upali preprečiti s policijskim nasiljem, boje se, da bi to še bolj razpalilo naraščajoče nezadovoljstvo. Poslužili pa so se drugih, še bolj ogabnih metod, o katerih poročila današnje »Vreme«: Iste dne, ko je bil sklican shod, so skoro vsi trgovci v Valjevu odpovedali kmetom nadaljnji kredit in zahtevali plačilo dolgov, istočasno pa so tudi valjevske banke zahtevale od kmetov povračilo posojil in pri sodišču je bilo istega dne prezentiranih 200 menic v plačilo. Trgovci in banke so pristali na podaljšanje kreditov samo pod pogojem, da se prizadeje ne udeležiti shoda in da pri svojih znanjih in prijateljih agitirajo proti njemu. To je seveda zaleglo, ker bi pomenila odpoved kredita ali menična tožba za večino prizadetih beraško palico.

To pa še ni bilo dovolj. Hoteli so shod za vsako ceno onemogočiti. Valjevska občina, ki je slučajno v rokah režimovcev, je na mizljaj iz Beograda prepovedala shod na občinskem svetu, to je na javnem trgu. Mislili so, da se shod zaradi tega sploh ne bo mogel vršiti. Seljaki, ki so kljub temu pritisli v velikih množicah prišli v Valjevo iz bližnje in daljnje okolice, so se nato zbrali v dvorani hotela »Godjevaca«, kjer so otvorili shod.

Prvi je govoril gosp. Nastas Petrović, ki je uvodoma naglasil, da je še samo dejstvo, da se shod kljub vsem šikanam vrši, dovolj jasen dokaz, da ne gre za umetno aranžirano demonstracijo, marveč da so se zborovali zbrali spontano, da dvignejo svoj glas v zaščito interesov kmečkega prebivalstva, ki ga

sedanji režim pozna le pri naganju davk bremen. V glavnem je Nastas Petrović ponovil svoja izvajanja s prejšnjih shodov, razvijajoč se za takojšnje razdvojitve kmetov in ureditve poljedelskih kreditov. Govoreč o politični situaciji, je ostro obsodil vladno večino, ki sama nič ne dela in nič ne misli. Poslanci, ki so bili izvoljeni s pomočjo policije in korupcije, se tudi zavedajo, da niso odgovorni narodu, ki jih ni izvolil. Vladna večina je le mrtev glasovni mehanizem, ki ga uporabljajo po mili volji.

Zemljoradnik dr. Tupanjanin je žigosal brezbrzičnost vlade za interese kmečkega prebivalstva in je med drugim poudarjal, da je dobila naša država od Bolgarije več sto milijonov odškodnine za rekvirirano živino in živila, da pa kmetje od tega niso videli niti pare. Na razdvojitve kmetov vlada niti ne misli, dasiravno sta gg. Vukičević in Ljuba Davidović za časa volitev sveto obljubljala, da bosta smatrala to za svojo prvo dolžnost.

Naslednji govornik je bil zemljoradnik

Voja Larić. Med njegovim govorom so prišli v dvorano režimski agitatorji, ki so začeli motiti govornike z ediklji, tako da je prišlo do hudega prerekanja. Zelo ognjevit govor je imel beograjski advokat Milan Ačimović, ki je pozival kmetje, naj prepuste govorjenje drugim, sami pa se naj lotijo dela in v Beogradu bodo kmalu spoznali, kaj pomenijo bombe v rokah zaslužnjakov. Kmetje besede govornika so izpustili pri zborovalnih viharov odobravanju, pri skupini režimovcev pa viharne proteste. Ko je stopil na oder valjevski trgovec Mirko Korac, ki je skušal braniti Vukičevića in vlado, je nastal v dvorani tak kraval, da je izgledalo, da bo shod razbit. Predsedujoči je nato podelil besedo zopet Nastasu Petroviću, ki je ostro zavrnil braniteljske sedanje režima. Na koncu je bila sprejeta resolucija, ki končuje s pozivom na seljaški narod, naj se brez ozira na stranke združi v močno falango, ki bo edina zmogla, da reši kmečke probleme in pravilno zastopa interese kmečkega naroda.

„Želja po sporazumu“

Italijanski komentar h govoru dr. Marinkovića

Kakor smo že včeraj omenili, se je italijanski tisk prvi hip vzdrljal vsake pripombe k odgovoru našega zunanjega ministra na interpelacijo voditeljev KDK glede italijanske balkanske politike. Danes pa moramo zabeležiti komentar, ki si ga je dal poslati iz Rima tržaški »Il Piccolo«. List ima najboljšo zvezo s vodilnimi krogi italijanske zunanje politike in njegov komentar je najboljši dokaz, kako prav je imela KDK, ko je s svojo interpelacijo zahtevala razjasnitve v naših odnosih z Italijo. »Piccolo« piše pod naslovom »Želja po sporazumu« med drugim:

»Marinkovićeve izjave odražajo točno sedanji položaj diplomatskih odnosov med Jugoslavijo in Italijo, pridobivajo pa še prav posebno značenje po svojem krepkem polemičnem tonu proti opozicijskim poslanem, ki so mislili, da bodo napravili neprijetni vladi s tem, da jo prisilijo, da zavzame stališče, zaradi katerega bi se mogla razbiti sedaj se vršča pogajanja z italijansko vlado za obnovitev rimskega pakta.

Odgovorni krogi beograjske politike si ne morejo zakrivati položaja, ki ga je ustrojila italijanska zunanja politika ne samo v balkanskih državah, temveč v vseh vzhodnih sredozemskih deželah. Jugoslavija dandanes pač ne more uti kleščam musolinijanskega realizma. Po zadnjih Ducejevih (Mussolinijevih) razgovorih v Milano, po kar najhujšem sporazumu med Rimom in Atenami in možnosti vedno intimitetnega sporazuma s Turčijo, se predstavlja Italija na balkanski šahovnici v položaju prednosti in prav s smotrom, da zajame vsem balkanskim narodom, ne pa samo nekaterim med njimi, polno obrambo njihovih nacionalnih interesov. Beograjska vlada ima potemtakem ves interes na tem, da ne obrača hrbta Rimu, čigar beseda ne dovoljuje dvomnosti ali pa domnev. Italija je vedno pripravljena za politiko prijateljstva napram Jugoslaviji, ne samo med vlado in vlado, kakor je dejal Marinković, temveč med narodom in narodom.

Italijanska vlada pa ne more dopuščati, da bi umerjenim besedam odgovornega ministra sledil krik običajnih italofobskih listov ali običajnih neumerjenih zborovanj, v katerih se razkriva namišljeno mučeništvo Slovanov pod tulim gospostvom, namesto discipliniranega, korektnega držanja, kakor je držanje, ki ga kaže italijanski narod vsakokrat, ko ga pozove Duce, da pokaže svojo solidarnost z odgovornimi čini njegove politike.

Marinkovićeve besede vsebujejo brez dvoma živo željo po sporazumu med rimsko in beograjsko vlado, toda da rode realnost, ne pa le bridke iluzije, je neobhodno potrebno, da jugoslovanska javna mnenje objame oni žit odgovornosti, ki je temelj prijateljskih odnosov med državami mejašicami.

Odmev Marinkovićevega govora v Franciji

Pariz, 12. maja. g. »Temps« se bavi z govorom jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Marinkovića o priliki zunanje politične debate v Narodni skupščini ter pravi, da je zanimanje vse Evrope naperjeno na dogodke na Balkanu. Sicer se pa morajo sprejeti vesti o pogajanjih med Rimom in Angoro na eni strani in Atenami in Angoro na drugi strani s vso rezervno. Ni verjetno, da se bo sklenila pogodba treh med Italijo, Grčijo in Turčijo. Kampanja, ki se vodi za revizijo trianonske mirovne pogodbe, bi mogla mogoče dovesti Mussolinija do kakih iluzij, ki odgovarjajo željam madžarskih nacionalistov, toda nihče ne more resno misliti na to, da bo nova Italija stavila vse karte na tako dvomljive argumente. Tudi iz govorice, ki hočejo vedeti o tem, da hoče Rim položiti svoje roke na Albanijo, se ne da ugotoviti nič točnega.

Princ Karol mora iz Anglije

London, 12. maja. g. Notranje ministstvo namerava odpustiti zdravnika k princu Karlu, ki naj ugotovi njegovo zdravstveno stanje. Angleška vlada doslej svoje go odloka o prepovedi nadaljnjega bivanja princa Karla na Angleškem še ni preklcala.

London, 12. maja. s. Zdravstveno stanje princa Karla se je že toliko izboljšalo, da je včeraj pristopil skupni večerji. Čeprav računa Karol še vedno na to, da bo odredba glede njegovega izгона preklicana, se vendarle že vrše priprave za njegovo odpotovanje v ponedeljek. Kam bo princ Karol odpotoval, še ni znano.

Budimpešta, 12. maja. g. Posebni poročevalec lista »Ország Ujsag« je obiskal grad Gavoston pri Londonu, kjer se nahaja princ Karol pri svojem prijatelju Jonsku. Princ Karol ga ni hotel sprejeti, pač pa mu je Jonsku podal nekaj izjav v imenu princa. Med drugim je dejal: Princ Karol s sedanjo romunsko vlado ni zadovoljen, ker smatra, da ne zastopa interesov naroda. Tudi romunski zunanji minister ni kos svoji nalogi, istotako ne regentski svet, ki se dá od vlade vplivati in ki ne brani interesov mladega kralja.

Drzen vlom v poštni urad

London, 12. maja. s. Včeraj so neznanji zločinci izvršili izredno drzen roparski napad na poštni urad v Chepel Streetu. Poštni urad je bil med odmorom zaprt. Ob tem času je prišel pred poštni urad avtomobil, iz katerega je izstopilo več moških. Neznanci so s ponarejenimi ključi odprli urad ter odnesli železne blaginje na avtomobil. Med tem je prišlo več strank, ki pa so jih zločinci odslužili s pripombo, da dela urad inventuro in da zaradi tega ne uraduje. Pred uradom je stalo 6 avtomotaksijev in so šoferji celo pomagali zločincem. Ukrajeno je bilo približno 1000 funtov.

„Nepriistransko namešcanje uradništva“

Neutemeljeni in hinavski očitki klerikalcev naprednjakom in zlasti posl. dr. Žerjavu

Pod naslovom »Nepriistransko namešcanje uradnikov« je priobčil »Slovenec« napad na SDS, zlasti pa na dr. Žerjavo, češ da je nameščal uradnike le s strankarskega vidika. V dokaz temu citira razna imena. Z zanimanjem smo pregledali ta imena in če je to tisto, kar more SLS očitati dr. Žerjavu, se nam močno zdi, da je glasilo te stranke hotele preklinjati, a se je kletve spremenila v blagoslov.

Torej, kaj je zagrešil dr. Žerjav? Pri direktni šum je imenoval za vršila dolžnosti direktorja g. Zmagoslava Ziemfelda. Strašno, kaj ne? Koga pa je imel imenovati, Menda vendar ne g. inž. Božiča z Bleda? Dr. Žerjav kot minister šum gotovo ni vprašal gosp. Ziemfelda, kateri stranki pripada, vsa javnost pa ve, da je g. Ziemfeld izvršten strokovnjak, poštenjak in sploh uradnik, kakor jih je te stroke malo takih v vsej državi. Baš te dni je bil g. Ziemfeld po zaslugi imenovan za definitivnega direktorja.

Drug dokaz je po mnenju SLS, da sta bila pri agrarni reformi imenovana gg. Šaplja in Brnčič. Resnica pa je, da je bil g. Šaplja k direktorji agrarne reforme imenovan v času, ko je bil gosp. Korošec v vladi. Klerikalci se v tej stroki lahko ponašajo z g. Gustavom Adolfom Golio, ki mu gre zasluga za sedanje stanje agrarne direktorije.

Tudi pokojnega dr. Debeljaka da je namestil dr. Žerjav za direktorja pošte? To je sicer zlagano, še manj pa je okusno, po smrti tega za pošto službo zelo zaslužnega uradnika preiskovati, kateri stranki je pripadal.

Pri železnici je »krivda« dr. Žerjava, da je postal direktor g. dr. Borko. Ako je temu tako, je treba dr. Žerjavu pač samo čestitati, kajti znano je, da je direktor Borko eden najboljših železnicekih ravnateljev v vsej državi in mu to priznavajo tudi nasprotniki. Njegova pogreška je v tem, da ni klerikalec in da v Subotici, kjer zdaj služi, preganja korupcijo. In take ljudi preganja SLS, ki ji gre žalostna zasluga, da je preprečila postavitev dr. Borka na še važnejše mesto, kjer bi mogel še z večjim uspehom razvijati svoje izredne sposobnosti. Za SLS je pač vsakdo, pa bodi strokovno najboljši, vreden, da ga uniči, ako ni njen slep pristaš.

Kdor kaj ve o naši upravi, priznava,

„Prehudi napadi na prosvetno upravo“

Izjava gg. Iv. Dimnika in And. Škulja.

Prejel smo: V št. 107 »Jutra« z dne 8. t. m. je ponatisnena notica, ki je izšla v št. 104 »Slovenca« dne 6. t. m.

V tej notici »Slovenca« se prikrilo očita g. Andreju Škulju, oblastnemu šolskemu nadzorniku in poverjeniku UJU v Ljubljani, kot izdajatelju »Učiteljskega tovariša«, ter Ivanu Dimniku, šolskemu upravitelju in glavnemu uredniku navedenega lista, nepravilno uradno postopanje.

Ker bi se ta vest lahko napačno tolmačila, kakor da sta imenovana službeno nepravilno postopala, kar bi jima utegnulo škodovati na ugledu kot državnima uradnikom, pojasnjamo kot zastopnik imenovanih stvar takom:

Članki, ki so izšli v zadnjem času v »Učiteljskem tovarišu« pod napisom »Kaj se godi« in ki so dali povod notici v »Slovencu«, ustrezajo resnici. Zato je povsem neosnovano, da se imenovanima očita, da hočeta napadati prosvetno upravo, da so dotični članki osebni in neutemeljeni in da vsebujejo težke žalitve za prosvetno upravo. Vseled tega sem po naročilu imenovanih svojih pooblašteljev poslal listu »Slovenec« primeren popravek.

Hkrati sem pooblaščen izjaviti, da imenovana in poverjeniku UJU niso v nobeni zvezi z noticami, ki so v tej stvari izšle v slovenskih, hrvatskih in srbskih listih. Z odličnim spoštovanjem

Dr. ANTON PAPEŽ, odvetnik v Ljubljani.

Minister Spaho v Dalmaciji

Split, 12. maja. s. Davi je dospel v Split minister trgovine dr. Mehmed Spaho. Sprejeli so ga zastopniki oblasti in Trgovske zbornice, s katerimi se je nekaj časa razgovarjal o gospodarskih vprašanjih Dalmacije v zvezi s skorajšnjo zaključitvijo najetja kosmatskega posojila. Dr. Spaho je tekom dopoldneva odpotoval dalje v Dubrovnik, da poseti svojo družino, ki biva tamkaj še dalje časa.

Kongres češke agrarne stranke. Praga, 12. maja. (pr.) Kakor poroča »Venkov«, se bodo udeležili majskih slavnosti in kongresa češke agrarne stranke tudi poljski, jugoslovanski in bolgarski delegati. Slavnosti se bo udeležilo skupno nad 200.000 ljudi, katere bo prepeljalo v Prago 97 posebnih vlakov.

Težkoče poljske vlade.

Varišava, 12. maja. s. Pri današnji razpravi v proračunskem odboru o proračunu poinega in prometnega ministristva je vlada ostala v manjšini. Poročevalec, član vlade, je zato podal demistiko kot poročevalec. V političnih krogih menijo, da se more pričakovati nov konflikt med sejmom in vlado.

Izmenjava ratifikacij med Madžarsko in Italijo

Rim, 12. maja. (ri.) Ministrski predsednik Mussolini in ogrski poslanek dr. Hory sta izmenjala ratifikacijske listine števlinih finančnih in trgovskih konvencij, med katerimi se nahajata tudi dogovor glede madžarske svobodne cone v reški inki. Istotako so bile izmenjane ratifikacijske listine med Mussolinijem in nemškim poslanikom Neurathom glede konvencije o medsebojnem uvozu živil.

Nova odgoditev Narodne skupščine

Beograd, 12. maja. p. Predsednik Narodne skupščine dr. Perić je posetil nočjo predsednika vlade Velje Vukičevića in se dalje časa razgovorjal z njim o delu Narodne skupščine. Kakor se doznava iz vladnih krogov, bodo seje Narodne skupščine v torko po končnem glasovanju zakonskih predlogih, ki so na dnevnem redu, odgodene do konca meseca. Prihodnja seja Narodne skupščine bo sklicana pisмено in, kakor se trdi, ne pred 1. junijem.

Radikalni glavni odbor še ni zadovoljen

Beograd, 12. maja. p. Nočjo je glavni odbor radikalne stranke nadaljeval svoje delo. Nočojniji seji je po daljšem odmoru predsedoval Aca Stanojević. Po izjavi glavnega ajnika glavnega odbora Momčila Ivkovića je glavni odbor radikalne stranke razpravljal o poročilih, ki jih je prejel od posameznih organizacij v času, ko Aca Stanojević ni bil v Beogradu. Prihodnja seja glavnega odbora je napovedana za ponedeljek ob 10. dopoldne, ko se bo pričelo razpravljati o znani spomenici namenjeni radikalnemu poslanskemu klubu. Besedilo spomenice še ni končno veljavno ugotovljeno, zdi pa se da bo do ponedeljka gotovo.

Zveza pivovarniške industrije

Beograd, 12. maja. p. V centrali industrijskih korporacij se je vršila konferenca zastopnikov pivovarniške industrije v naši državi. Sklenjeno je bilo, da se ustanovi zveza pivovarniške industrije v Jugoslaviji. Konferenca se je udeležilo 26 zastopnikov pivovarnar, za predsednika je bil izvoljen g. Ignacij Bajloni. Sprejeti so bili sklepi glede trošarine na pivo, kakor tudi glede pogajanj, ki se vodijo s Češkoslovaško o uvozu češkega piva. Od vlade zahtevajo zastopniki naše pivovarniške industrije, naj pri pogajanjih s Češkoslovaško upošteva in zaščiti naše domače pivo.

Otvoritev mednarodne razstave tiska

Berlin, 12. maja. (be.) Danes dopoldne je bila otvorjena v Kelmorajnu mednarodna razstava tiska. Otvoritvi so prisostvovali zastopniki državne in pruske vlade ter zastopniki skoraj vseh inozemskih držav. Razstavile so vse evropske in mnoge prekomorske držav. Namen razstave je, da se pokaže razvoj tiska, njegovo organizacijo in kako mora biti organiziran modern časopis, da zadosti vedno bolj naraščajočim zahtevam. Mesto je slavnostno okrašeno in dotok tujcev je izredno velik. Včeraj je bil dom slavnostno razsvetljen.

Berlin, 11. maja. (be.) Vkljub slabemu vremenu je prožil Kelmorajnu danes povod dom otvoritve mednarodne razstave tiska izredno živahno in veselo lice. Otvoritvi razstave so prisostvovali zastopniki 44 držav. Tajnik Društva narodov Drummond, večina državnih ministrov, vsi pruski ministri in skoraj celokupni diplomatski zbor. Goste je pozdravil nadžupan Adenauer, razstavljalec pa generalni ravnatelj Esch, ki je govoril o pomenu razstave. Govoril je tudi pruski ministrski predsednik Braun, ki je omenjal razvoj Pruske v svobodno ljudsko državo in očrtal bolešč zasedenih nemških ozemelj. Državni minister de la dr. Brauns je zastopal obolevlega državnega kanclerja. Vsi govorniki so poudarjali važnost razstave za zblizanje narodov in okrepitev svetovnega mira.

Korošec je dal...

Sramota zaradi upokojenih orožnikov je upila do neba. Opetovano se je pod Vukičevićevo vlado orožnikom ustavilo izplačevanje pa zakonu jim pripadajoče beraške pokojnine in ko so poslanci KDK to sramotno zadevo spravili v javnost, so se celo zakrknjeni radikalni ministri nekoliko žemirali. Objubili so remedium, a trajalo je mesece, da je končno prišlo do rešitve. Sedaj so ubogi upokojeni orožniki dobili vsaj par dinarjev in država je — pozno, a vendar — izplačala svoj sramotni dolg. Klerikalno glasilo je zaradi tega vse iz sebe od samega ponosa in zdi se mu, kakor da si je SLS te dinarje, ki so bili v kritje zastankov izplačani upokojenim orožnikom, takorekoč od ust odtrgala.

»Slovenec« pravi celo, da je »Korošec dal orožnikom pokojnine!« Če je tudi g. Korošec končno po svoji prokleti dolžnosti opozoril finančnega ministra, naj vendar da orožnikom, kar jim po zakonu kre in naj jim izplača zaostale pokojnine, se je le pridružil enodušni zahtevi vseh poštenih ljudi.

Ničesar nimamo proti temu, da »Slovenec« šteje dr. Korošcu izpolnitve te dolžnosti v posebno zaslug. Opozorjamo pa, da bi bila prokleta dolžnost istega ministra Korošca, da se pobriga za izvršitev tudi druge zahteve KDK v pogledu upokojenih orožnikov. Država ima namreč njim še en umazan dolg. Najvišje upravno sodišče, državni svet, jim je prisodilo draginske doklade po uredbi, ki velja za vse ostale državne nastavitve. Vlada pa se tel veljavni sodbi ne pokori ter upokojenim orožnikom plačuje draginske doklade po starem. Ko je svoj čas posl. dr. Kramer stavil nuni predlog, s katerim je skušal vlado prisiliti, da se pokori pravdoreku najvišjega sodišča, so gg. Korošec in njegovi klerikalni tovariši skupaj z radikali izglasovali, da ta zadeva ni njima. No, takrat g. Korošec še ni bil notranji minister in klerikalci so bili po dr. Gosarju popolnoma zaposleni s socialno politiko, od gladu umirajočih orožniški penzionisti pa očitno za SLS niso »socialno vprašanje«.

Sedaj je g. Korošec vrhovni šef orožništva in baš te dni se razpravlja v finančnem odboru dr. Kramarjev predlog, katerega utemeljenost je moral priznati tudi finančni minister, ki pa odklanja izplačilo povečanih doklad nazaj. Tu je sedaj dolžnost g. Korošca, da v vladi izvoljuje popolno sprejete Kramarjevega predloga, t. j. popolno izplačilo draginskih doklad kakor je razsodil svoječasno državni svet. Če dr. Korošec to doseže, pristanemo, da si da v »Slovencu« napisati »Dr. Korošec je dal orožnikom draginske doklade«. Mi nismo malenkostni.

Reforma italijanske zbornice

Rim, 12. maja. g. Danes je senat razpravljal o zakonskem načrtu glede reforme narodnega zastopstva. Senator Albertini, bivši izdajatelj lista »Corriere dela Serra« je odločno nastopil proti tej reformi. Izjave, ki jih je nato podal Mussolini, so pri velikem delu senatorjev naše ugoden sprejem. Pri glasovanju je 161 senatorjev glasovalo za, 45 pa proti reformi.

Včerašnji nogomet

Zagreb, 12. maja. n. Praški Nuselski je porazil Concordijo s 1 : 0 (0 : 0).

Praga, 12. maja. g. Danes je gostoval tukaj dunajski Slovan ter podlegel Viktoriji Žitkov z 2 : 3 (2 : 2).

Dunaj, 12. maja. s. Admira si je današnje zmago 2 : 0 (0 : 0) nad FAC tako utrdila svojo pozicijo v prvenstveni tabeli, da je ne more dohiteti več noben klub. Wacker je z WAC igral z 1 : 1 (0 : 0) neodločno. Wacker je zabil svoj gol iz enajstmetrovke.

da je SDS v Sloveniji, v kolikor je imela vpliva na namestitve, knela izredno srečne roke. O upravnih sposobnostih velikih županov gg. dr. Baltiča in dr. Pirkmajerja so si vsi edini prijatelji in nasprotniki, in sam vodja SLS je na visokem mestu moral priznati. Isto velja za g. dr. Rutarja, ki ga je izrinila lopovska intriga, pri koji so krepko sodelovali klerikalci, ki pa je dobil pri upravnih sodniji najlepšo satisfakcijo. In ravnatelja Josipa Reiserja da naj se SDS sramuje? Ravno te dni je sam minister trgovine priznal, da je to najboljši ravnatelj njegovega resora.

In tako gre naprej. Da se je SDS zavzela za učitelje, ki jih je SLS prej preganjala kakor divjačino, ji služi samo v čast. Šolski nadzorniki, ki jih je postavila vlada, ko je bil minister prosvete pristal SDS, so vzorni šolniki.

Smešno je očitati SDS, da je glasovala za državna svetnika gg. dr. Sagadina in dr. Škarjo. Da je bila SLS takrat poštena, bi bili dobili v Drž. svet še enega Slovenca več. A ker SLS sama ni imela primerne kandidata v svojih vrstah, je raje šla v Dalmacijo ponj in kandidirala nekega g. Mazzija.

Zaman se zaletuje SLS v dr. Pestotnika. Stori ji svojo dolžnost za naše

šolstvo vzorno in doba g. Capudra pomenja v strokovnem, kakor v nacionalnem oziru žalostno nazadovanje.

SLS je zdaj že dve leti na dolu, da iz državne službe siloma izžene vse, ki ne trobijo v njen rog. Dekoma ji to uspeva. Oblastne samouprave, ki jih vodi SLS, so zapre vsakemu vrata, ki nima v žepu klerikalne legitimacije. Tako se je ta stranka zopet enkrat razkrinkala.

Vse drugačni so nazori SDS o uradništvu: v uradu samo uradnik, izven urada svobodni državljani, ki pa tudi tu nikdar ne pozabi, kaj je dolžan ugledu svojega stanu. Ta načela hoče skupno s HSS uveljaviti v vsaj državi. Edino po tem načelu je možna ureditev naše uprave. Dr. Korošec je kot minister notranjih del popolnoma odrekel. On je samo partizan. G. Vidica je znal vrniti radovoljski žlahti, in tudi g. glavvar Šiška se izkazuje hvaležnega, da ga je SLS proti načelom dobre uprave spravila v Krško. To vse skupaj je dokazuje, da se SLS ni nič naučila in da se s to stranko sploh ni mogoče razgovarjati o depolitizaciji naše uprave.

Protivojni pakt

Pariz, 12. maja. (be.) Pariški »Temps« se bavi z zadnjim govorom angleškega zunanjega ministra Chamberlaina glede ameriških protivojnih predlogov in izreka svoje obžalovanje nad dejstvom, da se ameriške Zedinjene države upirajo angleškemu predlogu, naj se, preden se pristopi h končni diskusiji ameriških protivojnih predlogov, skliče mednarodna konferenca juristov. List poudarja dalekosežnost ameriških predlogov in smatra, da je konferenca juristov absolutno potrebna, da se pred sklenitvijo splošnoveljavne protivojne pogodbe odpravijo vse diplomatske težkoče, ki bi ovirale, da se uresniči protivojni pakt in zagotovi s tem človeštvu miren napredek.

Grške politične stranke za politiko vlade

Atene, 12. maja. s. Voditelji grških strank, ki so imeli v četrtak zvečer dolgo konferenco, so, kakor pravi uradni komunik, odobrili politiko vlade. Grška vlada vztraja na tem, da se sklene s Turčijo pakt glede nenapadanja ter želi, da bi se vsi spori rešili potom razsodišča. Turška vlada doslej na to še ni pristala. Panhelenska delavska stranka je imela zborovanje v Pireju, na katerem so prevladovali zmerni elementi.

Ustanovitev senata v Grčiji

Atene, 12. maja. (ri.) Strankini voditelji so sklenili, da bodo predložili poslanski zbornici načrt arbitražne pogodbe s Turčijo in zakonski načrt glede ustanovitve grškega senata.

Revolucija v Asirju

Jeruzalem, 12. maja. (be.) Kakor se poroča iz privatnih virov, je izbruhnila v Asirju, ki pripada po pogodbi, ki je bila sklenjena v Mekki Hedjazu, revolta proti vladil ibn Saudu. Guverner je zbežal in plemena zahtevajo svazo s Jemenom.

Nemiri v Indiji

Kalkuta, 12. maja. (be.) V mestu je izbruhnila stavka domačih železničarjev. Prišlo je do krvavih pouličnih bojev, v katerih je bilo več oseb ubitih in nad 50 ljudi ranjenih. Koočno so oblasti s veliko težavo vzpostavile mir in red in aretirale vodje nemirov.

Princ Windischgrätz prosi za odpust kazni

Budimpešta, 12. maja. Princ Windischgrätz je predložil pravosodnemu ministru prošnjo, naj bi se mu ostanek njegove kazni milostnim potom odpustil.

Odmev atentata na dunajskega župana

Dunaj, 12. maja. d. Včeraj je bila proglašena razsodba v procesu proti Richardu Streibingerju, ki je svojčas izvršil atentat na dunajskega župana Seitzla. Streibinger je bil zaradi potakusa umora s ozirom na razne ojaševalne okolnosti obsodjen na dve leti težke in poostrene ječe.

20. pariški velesojem

Pariz, 12. maja. s. Delovni minister Fallieres je danes otvoril 20. pariški velesojem, ki ima 7146 razstavljalcev, med njimi 598 iz 31 tujih držav.

Petrolejski vrelci v plamenih

Bukarešta, 12. maja. g. V Okirji je v dvoh petrolejskih vrelcih, ki sta last družbe Astra-Romana, nastal požar. En inženjer in en delavec sta našla smrt v plamenih. V Paoovu je pričel goreti petrolejski vrelec št. 298. Požar se je nato razširil na 20 drugih vrelcev.

Naši kraji in ljudje

Pismo primatorja dr. Baxe

Praški primator dr. Baxa je poslal ljubljanskemu županu dr. Pucu naslednje pismo:

V Pragi, dne 8. maja 1928.

Velepoštovani gospod župan in dragi prijatelj! — Po svojem povratku iz kraljevine SHS, iz Vaše krasne plemenite in gostoljubne domovine, je podala delegacija mesta Prage občinskemu svetu navdušeno poročilo o nepozabnem sprejemu, katerega nam je pripravila pod Vašim predsedstvom ljubljanska občina.

Oba dneva bivanja v Vaši krasni domovini, v Vaši beli Ljubljani, smo se počutili vsi člani naše delegacije kakor doma v svoji domovini. Vtisi, ki smo jih dobili pri Vas, nam ostanejo neizbrisno v spominu in v resnici mi primanjkuje besed, da bi izrazil Vam in vsem občanom ljubljanske občine iskreno zahvalo. Zahvaljujem se Vam, vaši občini, vsem, ki so nas tako bratsko sprejeli in se nam skrbljivo posvetili, zahvaljujem se prisrčno v imenu glavnega mesta Prage. Dolžnost nam je zahvaliti se tudi zastopnikom civilnih in vojaških uradov in vsemu prebivalstvu Vašega navdušenega mesta, ki je tolikokrat dalo izraza bratskih simpatij.

Z velikim zadovoljstvom smo opazili velik napredek Vašega mesta, ki je dokaz velike samoupravne delavnosti. Upam, da bo rodilo medsebojno spoznanje zastopnikov Prage z zastopniki ljubljanske občine mnogo sadu v bodočem sodelovanju v občinski upravi obeh mest in upam istotako, da se nam bo kmalu nudila prilika, da bomo mogli Vas, gospod župan, in Vaše tovariše bratsko pozdraviti v slovenski Pragi.

Blagovolite sprejeti gospod župan izraz mojega spoštovanja s prijateljskimi in bratskimi pozdravi Vam in vsem občinskimi odbornikom.

Primator dr. Baxa.

Narodnega gledališča porabili za tako velepomemben politični čin.

Pri slovesu pa je stari mojster nanekrat spontan dodal: »Da, dr. Tavčarja se pa res še dobro spominjam. Kakor, da ga vidim pred seboj. Rečem vam: To je bil nekak slovenski husit.«



Pogumna avtomobilistka

Lisl Wurm,

ki je pred dvema mesecema potovala z Dunaja skozi Ljubljano dalje na vzhod in odšel s svojim avtomobilom premerila nad 70.000 km, se zdaj zopet vrača na Dunaj. Drevo ob 9. bo v Ljubljani predaval njen oče, prof. Wurm, ki jo spremlja, v Avtoklubu (Kazina) o svojih doživljajih in vtisih na dolgem potovanju. Vabilo se vsi člani Avtokluba. — Prof. Wurm in hčerka sta navdušena nad lepoto in gostinstvom. Gidca, Lisl Wurm bo po končani rekordi vožnji 100.000 km napisala posebno brošuro o naši državi. Jutri nadaljujejo gosta vožnja na Bled in Bohinj in dalje čez Svico v Francijo in Španijo, da absolvirata še onih 30.000 km za popoln uspeh svoje rekordne vožnje.

Veličastna zadnja pot poročnika Vujića

Ljubljana, 12. maja.

Na ganljivo lep način se je danes dopoldne vršil pogreb nesrečno končanega mladega poročnika Radoslava Vujića. Poleg garnizijske bolnice so se že pred 10. uro lele zbirati velike množice civilnega prebivalstva, saj se je tragična usoda nesrečnega žrtve globoko doimila prav vseh ljubljancev. Točno ob 10. je prisel pri kapelico prota Dimitrije Jankovića, ki je blagoslovil krsto ter opravil cerkvene obrede. Zatem se je g. prota s toplimi besedami poslovil od nesrečnega pokojnika:

»Tužni zbor! Kako da stegnemo srce svoje, a da se iz čisto hriščanskega učešča ne razplačemo zorko na oval strašni prizor ljudske obesti. Zerotiti se mora tu vsako človeče, hriščansko srce gledajoči ovde ovako mladost in svež izmrcvarjenog pokojnika. Mrtva sa neprirodne smrti, na ioš iz ruke, koja ie do juče delila iednu pričest s Tobom I zašto? Jer si dragi pokojniče, kao savestan, mlad oficir tražio red i disciplinu. U službi i za službu žrtvovao si svoj mladani život. Život pun ideala na bolji život Grob ie Tvoj daleko od Tvojih milih i dragih, daleko od Tvoj rodnoz mesta i zemlje no u bratskoj slovenskoj zemlji, koja skupa s nama oplakuje Tvoje mladost življenje. Ne plaka za Tobom majka, ni sestra, ni brat Tvoj rodjeni no oplakuje Te Slovenkinie i Slovenci, koji su eva došli u tako velikom broju, da Ti se poklone na Tvoim poslednjem putu. Dragi pokojniče, neka Ti ie laka ova bratska zemlja, ova divna Slovenija u kojoj češ počivati i nači svoj večan san. U ime Tvojih roditelja, braće i sestara, u ime Tvojih drugova ia zahvaljujem svima na ovom svečanom ispračaju, a Tebi sinko moi slava i vječnaja Ti pamjat...«

Govor prota Jankovića je napravil globok vtis, v ožeh vseh so zaleskale solze. Po opravljenih obredih in končanem govoru ie šest časnikov dvignilo krsto, na kateri so se nahajale vojaške insignije, na rame in io poneslo na mrtvaški voz. Na cesti ie izkazala četa vojaštva pokojniku zadnjo čast vojaška godba na ie zaigrala turobno žalostinko. Razvrstili se ie veliki žalni sprevod. Sprejeli so korakali trije vojniki z belim križem, ovitim v vencem, poleg na ie korakal še en vojak, noseč na krožniku »sladko«. Za vojakii so stopali trije častniki in trije naredniki, ki so nosili tri krasne vence poklonjene od častnikov 52. pešpolka, častnikov 40. pešpolka ter Oficirskega doma. Za nositelji vencev ie korakala godba nakar ie sledila četa vojakov s puškami. Za vojakii se ie vozil prota Dimitrije Janković, potem pa ie sledil voz s krsto. Ob vozu so tvorili na vsaki strani špalir štirje vojniki. Tik za vozom s krsto so stopali diviz, general Milan Gi. Nedić in spremstvu artil. brigadnega generala Vukovića in generala Popovića; za njimi pa so se razvrstili častniki ljubljanske garnizije. V žalnem sprevodu ki se ie pomikal po Zaloški Ahacievi in Kette Murnovi cesti proti pokopališču Sv. Križa, so bili tudi številni rezervni častniki ter mnoge ostale ljubljanske občinstva. Po vseh cestah, kjer se ie pomikal sprevod, so goste množice občinstva tvorile špalir.

Pred pokopališčem ie dvignilo krsto z voza zopet šest časnikov in io poneslo do odprtega groba tik za cerkvico. Ob grobu se ie poslovil od pokojnika v imenu tovarišev poročnik Vladimir Ilić, ki ie kratko očrtal njegovo življenje. Pokojni Vujić se ie rodil i. 1902. v Aranzelovcu v sru Sumadije kot sin siromašnih starišev. Vojno akademijo ie absolviral i. 1922. v Beogradu ter kot oficir podpiral smotno tudi svoje brata tehniko. Služboval ie v Sloveniji v Mariboru, Celju in Ljubljani, kjer ga ie doletela tako kruta usoda. Padel ie kot žrtve vojaške discipline. Za poročnikom Ilićem ie povzel besedo ie polkovnik Gi. Bučić, ki ie povdaril pokojnikove oficirske vrline in vzklínil h koncu: »Slava njemu in mir njegovemu pepelu!«

Grob ie nato obstopilo šest podoficirjev z dvignjenimi sabljami, nakar so krsto izročili materi zemlji.

V svojem domačem kraju, v Črnučah, kamor ie bil včeraj prepelan, se ie danes dopoldne ob 16. vršil pogreb Valentina Trampuza ob veliki udeležbi vsega domačega prebivalstva. Iz Ljubljane so se pogreba udeležili njegov komandir kapetan Žagar, polkovni adjutant poročnik Muslović, podporočnik Strakar in 8 vojakov, ki so nosili tri vence in krsto od hiše do pokopališča. Z zelo lepimi besedami se ie ob odprtem grobu poslovil od pokojnika kapetan Žagar, nakar ie v imenu vojakov izrekel prisrčno slovo L. Hojkar.

Na vse prisome ie lena žalobna svečanstvo napravila naigloblji vtis. Nesrečni mladi Valentin Trampuž zdaj mirno počiva tam, kjer že dolgo počivata oče in mati.

Smrtna nesreča mladega finančnega stražnika

Tržič, 12. maja.

Pri Sv. Ani ie močnejši oddelek finančne kontrole, ki pazi na prehode v ljubelski skupini Karavank. Malo pod »Jurjevim Jakom« ie stalna straža. Stražna hišica potrebuje vedno dosti drv, ki jih zbirajo stražniki sami gori v Beguniščinih ali Kosiutinih plazovih. Tako ie šel v sredo dopoldne po opravljeni službi v Begunišči finančni stražnik Kregar Ivan, mlad, resen in splošno najbolj priljubljen človek, da bi nabral čim več drv za stražno hišico. Ob dveh ie šel, ob štirih so ga pa že našli težko ranjenega sredi plazu med kamnjem. Nabiraloč drva, ie menda preslišal, da se ie neke sprostilo kamente in drvele naravnost proti njemu. V zadnjem hipu se ie hotel izogniti z bežom, pa ni bilo več moč. Velik kamen ga ie zadell zadaj v hrbet in povzročil ie drobovju težke poškodbe.

Tovariši so ga hitro poiskali in peljali so ga hoteli v Tržič k zdravniku. G. dr. Pance ie bil pa slučajno pri Sv. Ani, kjer ie v šoli cepil koze. Tako ie ponesrečena hitro prezedal in odredil prevoz v bolnico. Vendar se to ni moglo izvesti, ker ie ponesrečen stražnik Kregar zaradi notranje krvavitve prei izdihnil svojo dušo in sicer na tako miren način, da spremeljevalca tega še opazila nista. Mesto v bolnico so prepelali truplo v tržiško mrtvašnico. Pogreb nesrečnega mladčenca, ki ie postal žrtve svoje službene dolžnosti, se ie vršil v četrtek na tržiškem pokopališču. Tragična smrt simpatičnega mladčenca ie vzbudila splošno sočutje še posebno zato, ker ie bil pokojni izredno tihega in mirnega značaja. Tako zaznamujemo finančna kontrola v kratkem času že drugi smrtni slučaj v svojih vrstah. Ne želimo, da bi se uresničil pregovor, da gre v tretje rado!

Življenje naših rojakov v Bakru

Bakar, v maju.

Bakar — nekdanja rezidenca Zrinskih in Frankopanov — ie mesto s preko 2000 prebivalci. Moski so večinoma vsi pomorščaki, mlajši največ v tujini, starejši pa se doma bavijo z ribolovom. Ženski svet v pretežni večini zaposlujeta tukajšnji konfekcijski tvornici.

Od historijskih posebnosti bi omenil frankopanski grad in celo nekaj ostankov iz turške dobe. Mesto ima tri cerkve, osn. in nižjo srednjo šolo, državno pomorsko akademijo in sedaj se gradi poleg teh še strojarska pomorska šola. Po stavbah se odlikuje Bakar s hotelom »Jadrane«, magistralnim poslopjem in Narodnim domom jugoslovenskega Sokola. Državni uradi so zastopani po carinarstvu, sodišču, monopol-skem skladišču, pristaniški policiji in oddelku finančne kontrole.

Bakrani so zelo prijazni in tudi v društvenem življenju zelo živahni ljudje. Imajo lastno godbo, ki jih zabava s promenadnimi koncerti in pomaga pri društvenih prireditvah.

Posebnih zabavišč Bakar nima, razen kin, ki ie last Sokola in igra samo ob nedeljah in praznikih. Pač pa se tu in tam oglasijo razni atleti, akrobati in diletantska igralska društva.

Pomorski promet ni na tisti višini, kakršnega bi pričakovali pri tej dobri prirodni luki. Temu ie vzrok, da železnica še nima zveze s pristaniščem. Vse nade v boljše čase stavljajo domačini v otvoritev lokalne železnice med bakarsko postajo in pristaniščem. Z delom na progi so pričeli lanske jeseni in ie v polnem teku. Zaposlenih ie pri tem blizu tisoč delavcev, med njimi lepo število Slovencev. Kljub slabemu skalnatemu terenu računajo, da bo prvi vlak prispehal v maju prihodnjega leta. V načrtu ie še, po izgotovitvi te proge, podaljšanje do Kraljevice. Ko bo gotova se kočevska železnica na Vrbovsko, bo postal Bakar važna prometna točka na našem gornjem Jadranu tudi za Slovenijo. Razbremenil bo v pomorskem prometu Sušak, ki že sedaj težko zmore ves naval zaradi pomanjkanja prostora v luki. Tudi se že sedaj zanimajo za Bakar razna velika podjetja, predvsem lesna, ki nameravajo tu postaviti svoja skladišča.

Pri osebnem prometu ie upoštevati redno paroplovno zvezo s Sušakom in zvezo z Dalmacijo in bližnjimi otoki. Ob lepem vremenu nas posetijo letoviščarji na luksuznih parobrodih in redno v torkih in sobotah izletniki iz Opatije.

Tudi Slovencev nas ie v Bakru mnogo, kakor sploh v vsem Hrvatskem Primorju. Na pomorski akademiji ie poleg hrvatskih dijakov 20 iz bratske Češkoslovaške, en Bolgar in 14 Slovencev. Med našimi ie najbolj zastopana zelena Stajerska.

Kakor povsod, so tudi tukaj Slovenci zelo upoštevani zaradi svoje agilitnosti, tako v šolski organizaciji, orkestru in pri Sokolu. Imamo tu poleg slovenskih fantov v finančni kontroli poznane slovenske rodbine. Predvsem omenim načelnika bakarskega Sokola G. Petra Kandarata, ki s svojo prisnostjo in požrtvovalnostjo v društvenem življenju širi sokolsko misel med domačini. Restavracijo »Gradske vrte« ie z novim letom prevzel podjetni G. Arh z Bleda. Prej popoldnoma zapušteni mestni vrt z restavracijo ie postal v njegovih rokah prava ljubljanska »Zvezda«. Restavracija nudi vso udobnost tujskemu prometu. Razume se, da ie tu naše shajališče, kjer pri črni dalmatinski kapljici in ljutomerčanu zadonijo v noč po Bakru slovenske narodne pesmi.

H koncu naj še omenim, da so nas posejili ob priliki svojega izleta po Jadranu čes-

Varujte

svoje noze ter nosite sedaj poletni sandale, katere kupite v najboljši kakovosti pri

R. STERMECKI, Celje,

po sledečih nizkih cenah:
št. 19—24 Din 32, št. 30—35 Din 68.
št. 25—29 Din 37, št. 36—42 Din 96,
št. 43—46 Din 109.—

Naročite ilustrirani cenik!

školslovaški železničarji na krasnem izletniškem parobrodu »Saloni«. Iskreno ie bilo pozdravljanje z obeh strani. Trikratni zdravici, nazdar in zdravo so odmevali pri njihovem odhodu po zalivu.

Moj namen s tem pismom ie bil seznaniti ožje rojake z Bakrom glede na vlogo, ki jo bo igral po izgotovitvi obeh železnic, na katerih bo zainteresirana tudi Slovenija.

Pero S.

Pregled delovanja naše turistične organizacije

Nekaj zanimivih podatkov z občnega zbora osrednjega SPD.

V petek, 11. t. m. se ie ori »Levu« vršil letni občni zbor osrednjega »Slov. planinskega društva«. Zbor ie otvoril ob pol 9. zvečer predsednik dr. Fran Tomišek z lepim nagovorom, v katerem ie zlasti pohvalno omenil vzpostavljeno soglasje med osrednjim društvom in posamnimi podružnicami, izražajoč željo, da bi to lepo razmerje ostalo stalno.

O društvenem delovanju ie poročal tajnikov namestnik dr. Stanko Tomišek (tajnik dr. Tavčar ie na orožnih vajah). Iz njegovega obširnega poročila posnemamo, da ie imel odbor redno vsako sredo seje, na katerih ie razpravljaj in se posvetoval o društvenih poslih in društvenih potrebah. Društvo ie lani štelo 66 ustanovnih in 3479 rednih članov. »Planinski vestnik«, društveni organ, ie imel lani 1758 naročnikov in nadejati se ie, da bo »Vestnik« letos že prekočil drugi tisoček. Društvo ie lani dalo opraviti dom na Kravcu in poslopje od zunaj obiti s salomitom, nanovo ie adaptiral Malnarjevo kočjo na Črni prsti in temeljito popravilo obe kočji na Golici. Ker se ie pokazala nujna potreba za korenito popravilo kočje v Kamniški Bistrici, se ie odbor odločil to kočjo ne samo popraviti, marveč tudi razširiti in povečati. Prvi del teh restavracijskih del ie bil izvršen lani, drugi del pa bo dovršen letos. Z deli se ie že pričelo in nadejati se ie, da bo prenovljeni dom v Kamniški Bistrici že v juliju lahko v celoti v ročen prometu. Odbor ie lani izvršil več novih markacij n. pr. iz Tržiča preko Loma na Jezersko ter ustanovil tudi par novih odsekov, predvsem smučarski. Tajnikovo poročilo ie bilo brez debate odobreno.

O finančnem stanju društva ie referiral knjigovodja Rudolf Rozman. Ta referat ie vezelanimiv, ker nam priča o presenetljivem razvoju SPD v zadnjem desetletju. Kakor namreč posnemamo iz tega poročila, ie znašal skupni denarni promet v i. 1927. 13 milijonov 718.446 Din in se ie napram prejšnjemu letu zvišal za 1.153.605 Din. Na članarini ie društvo prejelo 102.060 Din, na vpisnini 10.400 Din, na rešilem prispevku 12.992 Din in na darilih 7888 Din. Izmed daril navajamo legat pok. dr. Trillerja v znesku 5000 Din, darilo trdke Medić 1093.75 Din in darilo ljubljanske kreditne banke v znesku 1500 Din (to ie poleg Kmetске posojilnice na Vrhniki, ki ie darovala 100 Din, edini denarni zavod, ki se ie spomnil SPD!). Za vzdrževanje koč ie društvo porabilo 46 tisoč 241 Din, za pota in markacije 17.342 Din, za upravo 67.744 Din, za obresti pa 29.432 Din. Dejanski čisti dobiček v letu 1927. ie znašal 57.078 Din, vse imetje pa 1 milijon 295.806 Din, dolgovi pa znašajo 684.637 Din. V debato o bilanci so posegli R. Pustoslavšek, ki ie izrazil svoje zažudenje, da ni dal odbor blagajnikovega poročila razmnožiti in na razpolago udeležencem občnega zbora, kakor ie bilo to doslej običajno, Ramor, I. Cesar in Dr. Rus I. Končno ie stavil isnap. I. Wester ta ie predlog: »Društveni letni zaključni računi so članom na vpogled 8 dni pred občnim zborom. Bilanico in proračun naj da odbor razmnožiti in nato porazdeliti med člane na občnem zboru.«

Po živahni, mestoma prav temperamentni debati ie bil ta predlog sprejet.

V imenu nadzorstvenega odbora ie poročal ravnatelj E. Ferlic, rekoč, da so pregledniki našli knjige in račune v najlepšem redu ter predlagal odboru absolutorij. Predlog ie bil sprejet.

Nato ie knjigovodja R. Rozman čital postavke proračuna za i. 1928. Proračun izkazuje na dohodkih 1.510.950 Din, prav toliko na izdatkih. Med dohodki ie članarina 102.500 Din, vpisnina 6900 Din, darila 40.000 Din, »Planinski vestnik« 71.000 Din, med izdatki pa izkazuje uprava 100.000 Din, »Planinski vestnik« 71.000 Din, oskrba 660.000 Din, pota in markacije 20.000 Din, arizacija 202.450 Din. Prvi ie govoril o proračunu dr. Jože Rus, ki ie predlagal, naj se uredi društvena knjižnica. Njegov predlog ie bil sprejet. Obenem ie zbor naprosil insp. Westra in dr. Rusa, da pomagata pri urejanju knjižnice. Takisto ie bil sprejet dr. Rusov predlog, naj SPD pristopi kot član k družbi »Alpenfreunde« v Monakovem. Proračun sta mestoma ostro kritizirala insp. Wester in ravnatelj Pustoslavšek. Na njiju predlog ie bila zvišana postavka za popravila potov in markacij na 28.000 Din. Proračun ie bil končno z nebitvenimi spremembami odobren.

Glede volitev delegatov za veliko skupščino, ki se ima vršiti v juniju, se ie razpredel živahen razgovor. Nazadnje ie občni zbor pooblastil odbor, naj po svojem predvarku imenuje delegate za skupščino, vendar pa naj pri tem upošteva tudi one, ki bi se sami dobrovoljno priglasili za ta posel.

Po izbrnem dnevnem redu ie predsednik dr. Fr. Tomišek v lepego govoru očrtal zasluge, ki so si jih pridobili za planinstvo vobče, za SPD pa še posebe gospodje dr. I. C. Oblak, Janko Mlakar in dr. Henrik Tuma, ter v imenu odbora predlagal, naj občni zbor te gospode v priznanje njih velikih zaslug izvoli za častne člane. Predlog ie bil sprejet s splošnim odobrava-

MAGNA
PURGA

Cisti

osvežuje, desinficira želodec in čreva

Odstranjuje

žeravico (zgago),
napetost,
vzpehavanje,
katar



Izdeluje

Laboratorij

Alga - Sušak

Za 2 poskusna omota priložite naročilu 10 Din v znakah.

Dobiva se po vseh lekarnah omot za 4 Din.

njem in aplavzom. Navzoči Janko Mlakar se ie za odlikovanje zahvalil z niemu lastnim humorjem, nakar ie insp. Wester na kratko ocenil delovanje dr. Oblaka in dr. Tume ter izrazil svoje in vsega zbora zažudenje, da se ie odbor odločil za pojačšenje mož, ki so si to res zaslužili.

Prav dolgo debato ie izzval odborov predlog, glaseč se, da osrednje društvo še nadalje obdrži Kadnikovovo kočjo na Golici v lasti in oskrbi. Za ta predlog so se zavzemali mag. ph. Ramor, Sabec in Hrovatin, proti pa sta govorila nadzornika dr. Senjor in Pučnik. Odborov predlog ie bil sprejet z ogromno večino. Takisto so bili sprejeti predlogi dr. Rusa o razglednem stolpu na Šišenskem vrhu, dr. Mra k glede geografskih kart in insp. Westra glede naprave panorame na Gradu, tur. vodičev in razglednic. Ob 24. ie predsednik zaključil občni zbor.

Lovci!

Dne 15. maja 1928 ob pol 11. uri se bo oddal za dobo 5 let pri sreskem poglavarstvu v Kamniku, soba št. 6, na javni dražbi v zakup lov občine Krtna. Interesenti vabljeni.

Moj drobž

To ste čitah, da ie slavnja Silvija Pankhurst dobila naraščaj?

Ne?... In sploh ne veste, kdo ie ta dama?... Eja, saj jo vlačijo po vseh ilustriranih listih z njenim drobžem!

Le pomislite malo nazaj, kako ie pred kakimi dvajsetimi leti bila začela organizirati ženstvo na Angliškem in zabavati voline pravice za ženski spol, ter se marsikako svobodno, ki ni bila ravno očino na programu. Kako ie ustikrat ta ženska — skoro bi se moglo reči — robnala proti moškim in sploh proti vsemu, kar se jih držal. Hotela ie preobraziti svet, izviti moškim krmilo in željo, ker ie mislila, da pojde i brez njih. Pa ie končno uvidela, da to ie ne gre.

Dolgo časa ie nastopala v javnosti ter ie s svojim nenavadnim načinom bolj jezila ljudi in oblasti. Kolikokrat jo ie policija morala pripreiti! A pomagalo ni. Pa se ie vendar tudi ta duša spamestovala.

Spamestovala? Dalo bi se tudi reči, — in v takih slučajih se često pravi —, da ie znorila. Kdo neki bi vedel, kaj se ie zgodilo? Mogoče ie, da se ie ona zagledala v koga ter začela riniti za njim z vso silo svojega temperamenta, ki se ie v njeni nevtrni dobi (saj šteje že 46 pomlad!) še okrepil. Ni pa tudi izključeno, da se ie kdo tako zanimal za to izredno redkost, ki že baje v mladosti ni kazala kakih posebnih čarov in mukavosti.

O zadevi ne vemo ničesar. Pankhurstova samo pravi, da ie bacilosenec neki tujec, ki ie 53 let star. No, ker ie takih tujcev tudi za Anglije dovolj, ga bo težko najti. Kaka sreča, da lady Pankhurst ne zahteva alimentov! To bi znali doživeti še reči!

Nekje so imeli ali pa še imajo tak paragraf, da se ie marsikateri grešnik mogel izmazati, pa naj ie njegova komponenta še tako odločno kazala za njim. Če ie namreč bilo po svedokih dogmno, da ie imela nezakonska mati še tudi s kom drugim kake interese, in ne samo s človekom, ki ga ie napovedala za očeta, potem ni mogla terjati svojih pravic in iskati otroku očeta, ker bi ga bilo težko najti in bi se mogla vsakomur zgoditi krivica. (To se menda imenuje »Excusatio plurim...« — opravilko več udeleženi.) In te dobrote zakona so se ljudje izdatno posluževali. Včas na zelo nekačarški način.

Zgodilo se ie, da ie živala nekoč neke žlahtna deklica, ki ie bila čisto po Preferovnem: izbirala si ie fante, ie bila prevzetna in se ie šopirila, ker ie bila zala; no in nazadnje ie — ostala. Potem pa ie bilo jo!

Sla ie na sodišče k onemu sodniku, katerega dolokrog ponekod na Slovenskem zelo nekačarvo imenujejo. In gospod li ie hotel pomagati. Pa dekle ie ni prišlo do svojih pravic. Našla sta sicer enega, ki ni mogel ničesar tajiti. A ta neobdigrateba si ie prignal še enega nepridiprava v žalostni podobi starega oguljenega možička, ki ie bil samo se za bolj lahke posle in ki ie bil pripravljen za majhen denar tisočkrat vse potrditi.

Ko ie šel sodnik k razpravi, ie zapazil tega starega možaka na klopi na hodniku pred sobo. Ker ie bila razprava tajna, ga vpraša, česa čaka. Ta pa mu s tresočim glasom — krive prisrge se ie vendar bal — odvrne: »Jam sem Plurim, gospod sodnik.«

Gaberski.



ALOIS JIRÁSEK

Naš slavní romanopisec A. Jirasek, ki ie v onih zgodovinskih dneh pred desetimi leti prečital besedilo narodne prisege in nanj zapisel ves češki narod, ie danes starček na skrajni meji življenja. Zdrav in čil ie še ter jasni misli, vendar sta mu vid in sluh močno opešala. Zdravniki mu predpisujejo absoluten mir. Ne sprejema sicer nikakih obiskov, ko pa ie slišal, da želi z njim govoriti njegov stari prijatelj, mi ie prihitel naproti in me živahno pozdravil:

»Za vas ta prepoved ne vešja, saj smo vendar davni znanci in stari prijatelji! Vrh tega ie že davno, odkar ste bili pri meni. Spomin me že zapušča po malem, čakačite, bilo ie v Hronovu pred poldrugim letom. Potrebujem miru, pa mi ljudje vedno nosijo v podpis kake knjige, razglednice in albume. To me utruja.«

Na vprašanje, kdaj bo dokončal svoj roman »Husitski kralji«, mi ie odgovoril mojster Jirasek ves žalosten:

»Ne bom ga več dokončal, dragi prijatelj! Ne morem več. Še najpotrebnejša pisma mi piše sin.«

V nadaljnjem pogovoru ie beseda nanesla na slavnostne dni pred desetimi leti in zlasti na slovenske goste, ki so tedaj posejili Prago s tako odličnim predstavnostvom in v tako obilnem številu. Pri tem ie starček oživel in navdušeno vzklínil:

»Vidite, da so slovansko pobratenje ni bila samo iluzija! To sem v majskih dnevih i. 1918. predobro občutil. Tudi na Tavčarja se spominjam. Več podobnosti pa sem na žalost že pozabil. Vem samo to, da so bili ti dnevi nekaj silno lepega. Posebno zanimivo pa ie to, da smo petdesetletni jubilej našega

Materam!

V času, ko vlada človeštvu materijalizem in moralni cinizem, ko se gleda na vse mehko čustvovanje in na izražanje ljubezni do lepega kot na zastarelo smešnost, ki v trezni sodobnosti nima več obstanka, je dvignilo tudi v Narodnem ženskem savezu včlanjeno jugoslovensko žensko lik Matere pred očmi družbe kkor opomin: Evo svetlinje, ki nikoli ne zastara in ni nikdar ter ne sme biti pozabljena!

Priznanje žensku za to smelost v dobi, ko je brezdušnost, brezsrčnost, brezvestnost, splošni nihilizem odlika "moderne človeka"! Predalec nas je zavedel "napredek" in klic žensku nas pozivlja nazaj, k naravi, k materi, v otroškost, ki je bila in je edina sreča. Od vseh žen na svetu samo ena edina zasluži vso našo ljubezen in neomejeno spoštovanje, a ta je naša mati. Vzgled ali podoba, ki plava pred dušnimi očmi vsakega otroka prav do smrti v najčistejši vzvišenosti, je mati. Zakaj edina nesebična in zgolj požrtvovalna ljubezen živi ali je živela za nas le v materinem srcu. Nobena knjiga, nobena šola nas ni učila lepšega, koristnejšega, važnejšega, trajnejšega, kakor besede naše, pa makar še tako preproste matere. Za svoj talent, svoj ugled, svoje zdravje se moramo največ zahvaliti svoji materi. Najboljši vladar je mati, ker nas uči, da vladamo sami s seboj.

"O mati! Tvoja duša je brez madeža kakor solnce na poletnem polju! O mati, v učenosti ni ljubezni — ti pa si ljubezen sama, že tvoj smehljaj je paradiž, veselje in solnce, brez črnega spoznanja... Žena je devetkrat močnejša od moža, mati pa devetkrat devetdesetkrat," je pisal Cankar.

"Ljubezen, ki jo čuti dete od matke, njena bol, tuga, hrepenenje, vedro in mračno razpoloženje, vse to so kralji, iz katerih se razvija človek. In v vseh težkih prilikah življenja pomisli na človek zmerom: 'Kako bi mi svetovale matke', je zapisal Jovan Cvijič.

"Visoko sem vajen držati svojo glavo, moj značaj je uporen in objesten. Ako bi me kralj pogledal, ne bi povesil svojega pogleda. V tvoji bližini, mati, pa prevzame moj tilnik blaga ponižnost. Je-li tvoj duh visoki, ki vse prodira, je-li kes za vse, s čimer sem kdaj užil tvoje srce?" je pel Heine.

Umirajoči vojaki kličo še v zadnjih zdihih: "Mama! Mama! — pozabljajo na ženo, deco in ves svet, saj se še v poslednjem trenutku zavedajo: mati je nad vse. In stara francoska pripovednica je izrazila najjasneje vso brezkončno žrtev ljubeče matere: Sin je v besni jezi ubil lastno mater ter ji iztrgal srce iz prsi. Bežeč od nje pa je izpodrsnil na materinem srcu in padel. In srce matere je še vprašalo: 'Ali si se udaril, sinko?'

Slovenska lepa Vida, srbska majka Jugovičev in stotere narodne pesni ter pesniki in umetniki od davnih časov so z vrelo pijeteto proslavljali materinstvo. Vendar še do danes ni zavzelo človeštvo treznega, realnega stališča napram materi. Zakonodajca, družba, umetnost in poezija priznavajo najvišji pomen in vpliv matere na usodo naroda, a nereseno je še vedno vprašanje, kakšno vzgojo naj daje država bodočim materam za njih veliko nalogo in kakšno priznanje daje onim, od katerih je odvisno obnavljanje in poboljšanje človeštva? Ali more biti zdrav narod, čigar matere ne poznajo pogojev telesnega zdravja, ali more biti narod vedno kulturnejši, za zmerom težji življenjski boj odpornejši, čigar matere tiče v duševnem mraku?

"Ženski Pokret", organ Alijanse ženskih pokretov v kraljevini SHS, je po dr. M. Živanoviču formuliral zahteve jugoslovanskega modernog, a treznog mislečega žensstva takole:

Reorganizirati je izobrazovanje žensktva v tem smislu, da se žene predvsem pripravijo za materinstvo, njih naravni poklic in najvažnejšo državljansko dolžnost. Ta poklic jim mora dati vse državljanske pravice, a izobraževanja naj bodo deležna vsa dekleta na srednjih šolah ali po posebnih materinskih šolah za one, ki ne morejo v srednje šole.

Z zakonom je zagotoviti vsem nosečim ženskam — omoženim ali samskim — počitka pred porodom in šest tednov po porodu.

Z zakonom je zagotoviti vsaki porodnici strokovno popolnoma izvežbano babico ter je odpraviti vse babice brez

diplome. Med babice je sprejemati le inteligentne, kultivirane žene, ki poznajo dobro vsaj osnovne principe socialne higijene.

Odprti je čim več dečjih dispanzerjev s svetovalnicami za matere. Vsaka mati naj ima brezplačno na razpolago zdravnika, da ji svetuje in opazuje razvoj deteta v prvi dobi. Racionalneje je, da državni zdravniki podučujejo matere, kako naj ravnajo, da ohranijo zdravje sebe in deco, nego jih kasneje zdraviti na troške občin, blagajn ali njih samih ali pa konstatirati, da je vsaka pomoč prekasna. Največja umrljivost je med dojenčki zaradi nepoznanja higijene, nepravilnega življenja mater; največ umira otrok, ki jih matere same ne doje in pa nezakončkov, ki bi bili morada posebnog nadarjeni in vzgledno koristni državljani.

Zato je vplivati na zakonodajo, da zaščiti nezakonsko mater in nezakonsko dete. Država naj sprejme popolno brigo za mater in dete, izven zakona dotlej, da se z obveznostjo nezakonskega očeta zagotovi materi in deci povsem zadovoljiv obstanek.

V današnji podivljani, moralno razbrzdani dobi bi bilo po vseh višjih razredih osnovnih, meščanskih, zlasti pa srednjih in visokih šol vzgajati mlado moštvo v večjem spoštovanju do ženskega spola, v razumevanju moškega džentlemenstva in pravega kavalirstva, t. j. v čustvovanju odgovornosti, v pobijanju spolne lahkomišelnosti in brezvestnosti. Več etike, več spoznanja, da je v vsaki ženi sveta zagonetka, čije rešitev se zove materinstvo, kakor je tako lepo zapisal Friderik Niče.

Dobro in pošten človek je, dober in pošten mož in oče je le, kdor ljubi svojo mater, kdor spoštuje žensko kot najvišji misterij nature. Boj pa se, ženska, onega, ki mater zaničuje, sovražni in prepušča zli usodi: zločinska ali vsaj neznačajna, le bolešči in nešrečo troseča kreatura je tak možki!

Ko se torej danes spominjamo z ljubeznijo in hvaležnostjo svojih mater, želimo, da se sedanj in bodoči rod zavse v popolnejši meri dolžnosti, ki jih ima človeštvo napram materam, praviru idealizma, ki ga je našemu narodu in naši državi izmed vseh nujnosti najbolj nujno zopet treba!

Fr. G.

Izlet naših avtomobilistov v Monakovo in Solnograd

Kakor smo že poročali, priredi naš Avtoklub izletno turno vožnjo v Nemčijo in Avstrijo s startom 30. maja v Ljubljani. Izlet, ki povede naše avtomobiliste v najlepše alpske pokrajine Nemčije in Avstrije, vzbuja mnogo pozornosti ne samo med članstvom Avtokluba, temveč tudi v širši javnosti.

Sodeč po dosedaj prišlih prijavih, ki se v ostalem zaključijo šele 20. maja, bo udeležba prav lepa in tako bo prvi inozemski izlet našega Avtokluba prav lep in časten za klub in narod, kajti brezdvomno vsebuje ta izlet veliko propagandno važnost za vso našo državo. Koliko važnost polaga inozemstvo na ta osemdnevni izlet, je pač najbolje razvidno iz velike pozornosti, ki jo kažejo za izlet ne samo bavarske in avstrijske oblasti, nego tudi nemška in avstrijska javnost. Tako so n. pr. hoteli, tujskoorometna društva in vsi drugi interesi znatno znižali cene za vse udeležence tega izleta za prehrano, prenočišča, garažiranje, ogledne pristojbine in drugo.

Ljubljanska sekcija Avtokluba, ki vodi organizacijo in izvedbo tega izleta, je v glavnem že končala vse priprave. Predvsem je izdala točen raspis in pozivnice, ki vsebujejo navodila in predpise za udeležence. Tajništvo sekcije je tudi priredilo in izdalo okusno izdelan in lepo opremljen potopis izletne proge, katerega prejme brezplačno vsak izletnik. V njem je kratko zanimivo in pregledno opisana vsa proga s kraji, ki jih pasirajo izletniki. Potopis vsebuje tudi lepe slike, točno kilometražo ter posamezne etape in karto proge.

Tajništvo je v stalnih stikih s hotelskimi in tujskoprometnimi organizacijami ter bo vsakemu udeležencu rezervirano prenočišče in garažiranje, pripravljena prehrana ter izdelan program izletov in družabnih prireditvev. Za spomin na izlet je izdal Avtoklub krasno, v belomodrem emajlu izdelano plaketo s znanimi siluetami monakoveke Marijine cerkve, ki jo prejme tudi brezplačno vsak udeleženec izleta.

Po 158 km dolgi vožnji iz Ljubljane preko naše divne Gorenjske, Kranja - Kranjske gore - sedla Podkoren - Beljaka - Spitala ob Dravi privozimo prvi dan 30. t. m. v cilj prve etape in prenočišče Millstatt, znano letovišče ob krasnem Millstattskem jezeru.

Drugi dan, 31. maja, sledi vožnja preko znamenitega Katschberga, ena najbolj znamenitih avstrijskih gorskih avtur, nato

Radstättler Tauern, Pass Lueg - Hallein v Solnograd. Tu obedujemo ter nato nadalujemo vožnjo skozi Freilassing - Wasserburg v München, kamor dospemo zvečer. Vsa tura je dolga 308 km.

Tretji in četrti dan izleta, to je 1. in 2. junija, sta posvečena ogledanju najlepšega nemškega mesta Monakova in njegove okolice ter raznim družabnim prireditvam.

To je oficijelni del turne vožnje, katere se mora udeležiti vsak prijavitelc, ako hoče dobiti v dar spominsko plaketo. Peti dan izleta, 3. junija, sledi povratek iz Monakova vozimo po krasni gozdni pokrajini čez Rosenheim na znano jezero Chiemsee (Chiemsee) — Chiemsee ter se po ogledu znamenitega gradu Herren - Chiemsee na otoku jezera vozimo v znani Bad Reichenhall, nato v divni Berchtesgaden in na krasno jezero

Königssee ter preko Schellenberga po 203 km dolgi vožnji dospemo zvečer v Solnograd. Naslednji dan, 4. junija, si ogledamo mesto. Iz Solnograda vozi izletna kolona 5. junija, sedmi dan vožnje, skozi Salzammergut v 66 km oddaljeni Bad Ischl. Spotoma napravi v St. Wolfgangu po istoimenskem jezeru izlet z zobčasto železnico na znameniti Schafberg, ki je docela podoben znamenitu švicarskemu Rigiju.

6. junija sledi slednjič v 807 km dolgi turi povratek v domovino, in sicer preko Bad Aussee - Trieben, znanih Rottenmanntauern v Breže (Friesach) na Koroškem, nato preko Gosposvetskega polja v Celovec in preko Ljubelja v Ljubljano, izhodno in končno točko tega prvega inozemskega izleta Avtokluba kraljevine SHS.

Drobne zgodbe iz tivolskega parka

Ljubljanski Tivoli je ves v cvetju, ves se koplje v prelepem zelenju najlepših ni-jans. Tam gori je vse živo od zgodnega jutra do poznega večera. Z jutranjo roso ga že poži vesele in ubrano petje drobnih ptičkov, kmalu pa prišetajo po ravnih in vi-jugastih potih Ljubljanci, stari in mladi, ki se hočejo navžiti svežega zraka in spo-čiti pogled na tej krasoti v probujeni na-ravi. Zgodaj dopoldne se že oglašaj tamkaj tudi otroško čebelnje, smeh in radost ma-ter. Popoldne zavlađa še prešernejše živ-ljenje, ki se ohrani tako do mraka. Zatem zopet pridejo gori taki, ki tekom dne ne utegejo, in si v prijetnem pogovoru kraj-šajo čas. Tivoli nudi sedajle na pomlad ne-šeto zanimivosti ter se pripeti v njegovih sencah marsikaj.

Družinski tragedija v pitčjem gnezdu.

Vsakodnevni njegovi obiskovalci so imeli med drugim priliko opazovati več tednov škinkovski parček, ki si je pletel gnezde-ce na veji pritlikave smrečice takoj zadaj za Jakopičevim paviljonom. Ubogi škinkov-ski parček se je trudil iz dneva v dan in si končno res zgradil svoj dom. Kaj kmalu se je škinkovka vsedla in pričela valiti. Minili so dnevi in kmalu so začeli v gnezdu mladički. Spretnjaki so hodili mimo in na korake oddaljeni opazovali ljubeč prizor. To pa je menda slednjič le jelo motiti pre-plašeno mater, ki je jela odletavati z dre-vesa in puščati žalostno živkajoče mladiče same. Stara dva sta preplašeno frlotala tam na okrog in samica je le zdaj pa zdaj zopet priletela v gnezdece. Zrtvovala se jim je samo v hladnih nočeh in jih grela. Pred nekaj dnevi so jo sprehajali videli zadnjič sedeti na mladičih potem pa sta oba stara izginila. Tedaj so bili mrtvi tudi štirje nežni mladički. Danes na veji tudi že gnezde-ca ni več...

Nedolžna žrtov drznega roparja.

Še drug žalosten dogodek iz pitčjeje živ-ljenja v Tivoliju. Nedavnega popoldne ne-kako ob 15. so opazili prvi najbolj navdu-šeni obiskovalci pitčnega Tivolija, naši upokojenci, privrški čisto nizko doli v novi park velikega ptica. »Kaj, vraga,« so ugi-bali »bo pa to?« Ptič je izginil toda samo za nekaj minut. Posedalec na klopih so kar na enkrat zagledali privrški iz skupine smrečic v novem parku skobca, ki je držal v krepilnih črnega kosa. V Tivoliju je na-stal vršič in vse je hitelo s kamenji v ro-kah za skobcem, ki pa očitno ni imel prevelikega strahu ali pa je bil preveč obremenjen in zato utrujen ter je kmalu sedel na bližnje drevo. Držal svoj plen, ki si ga je poiskal skoro v sredini parka, se drzni ropar tudi za preganjalec ni dosti zmenil. Ozrl se je parkrat naokrog, in ko je videl, da so sovražniki že čisto blizu, se je pognal v lepem loku dobrih 30 m na-prej ter sedel v travo tik poleg vodometu. Preganjalci seveda za njim. Ko so bili že

čisto poleg njega, se mu je zdelo potrebno odleteti zopet dalje, da končno v miru umrli in raztrga črnega siromačka. Bežal je pred sovražniki v loku više gori v gozd in se vedno zopet spuščal na tla. Ušel je izpred oči svojih preganjancev šele nad rezervarjem, kjer je končno skrit pred nji-mi v miru zavil svoj plen.

Tusculum upokojencev

O takih in drugih tivolskih dogodkih se zadnje dni pogovarjajo upokojenci v svo-jem tuskulu, v znamenitem tivolskem Mon-te Carlu. Da, zdaj je to njihovo, pa prav samo njihovo zatočišče, vse drugačno, ka-kor je bilo pretekla leta. Vse novo, preu-rejeno, lepše. Visoke smreke, ki obdajajo z lepim belim peskom posuti prostor, so povezane med seboj z novo ograjo, ki ta-ko prime radovedneža, saj je obita z bo-dečo žico. V prostoru samem sta novi dve mizi, ostale štiri popravljene in pooblane, torej gladke. Da ne zmanjka prostora, se skrivajo med drevesi še tri nove klopice namenjene opazovalcem imenitnega razve-dila upokojencev, nedolžnega kvartanja za železne pare.

Uspešna prožnja na ljubljanskega šupana.

Kako to, da je tamkaj zdaj vse tako le-po? Ej, so iznajdljivi ti naši upokojenci in vedo na koga se je obratiti, da jim je usreženo. Zbrali so se pred tedni še v za-puščeni in zanemarjeni igralnici, pa so de-jali: »I, kdo nam bo pomagal? To bodo napravili ljubljanski šupan dr. Puc!«

Papa Brus so se usedli, vzeli pero v roko in napisali med drugim: »Ker je naša pokojnina majhna in nam ni mogoče pose-dati po kavarnah in gostilnah ter smo pri-morani prebiti pomladanske in poletne dneve na prostem. Da nam pa čas poteka brez grenkega premišljevanja na naše zad-nje ure v življenju, smo zadnja leta igrali v tako zvanem Monte Carlu v Tivoliju ta-rok in marjaš ter šnops in to seveda za male pare ali celo za stare krajcarje. Obisk se je tekom zadnjega časa pomnožil, zaradi česar primanjkuje miz in klop. Zato itd...«

Pojadikovali so še malo o tem in onem in navsezadnje so zapisali, »da so prepi-čani, da bo mestno županstvo njihovim skromnim želji ustreglo, zato so se tudi že v naprej iskreno zahvalili — v imenu vseh prizadetih, pa z odličnim spoštovanjem in brez zamere...«

No, in res niso razočarani. Zdaj je tam gori v Monte Carlu tako-le popoldne res prav kratkočasno. Zbero se stari možje, pa tudi mlajši, kar do 50 skupaj, in igrajo po skupinah, se smejejo, pripravajo, kibicirajo in se včasih tudi malo pojeje. Tako pre-ganjajo dolgčas in skrb. Zadnje dni je na-gajalo slabo vreme, toda ker ga nima po-svoj komando noben minister, se bo iz-premenilo na boljše, kakor kronske poko-jnine na dinarske.

poslople, v katerem so sedaj nastanjene njene pisarne, ostane prosto in bi bilo naj-idealnejše mesto za sodišče, ki bi svoje pisarne eventualno etabloralo v prvem nad-stropju; pritlično sobo poleg oddelka fi-nančne kontrole bi pa zasedla žandarmer-ija. Zapor deloma že obstaja, deloma bi se pa lahko namestili v hiši za uradništvo sodišča, katera bi se zgradila na mestu se-danje Povšenove hiše nasproti župnišću poleg poslopja za bodoče sodišče, ki zelo kvari zunanost tega predela Jesenic in se odstranitev že dolgo pripravlja. S tem bi bili dani pogoji za tehnično stran pre-mestitve.

Poleg tega bi bila na Jesenicah skrajno potrebna izpostava sreskega poglavarstva, že glede na veliko število prebivalstva Je-senic in široke okolice, ki se sedaj stalno mora voziti za vsako malenkost v Radov-ljico in pri tem zamudi najmanj pol dneva, stranke iz Bohinjske Bistrice in Kranjske gore pa kar po cel dan. Ne glede na veliko število obrtnikov, trgovcev, gostilničarjev itd., ki imajo dnevne opravke pri sres. po-glavarstvu, so Jesenice zadnja obmejna po-staja z Avstrijo, oziroma Koroško, kjer ima velik del stanovalcev interese in je poslo-vanje z raznimi legitimacijami in potnimi listi ogromno. kar bi se vse, kakor tudi mnogotere druge zadeve, lahko uredilo na Jesenicah in bi odpadlo neprijetno, zamud-no potovanje v Radovljico, ter bi se raz-bremnilo tudi sresko poglavarstvo. Sreska izpostava na Jesenicah po vzorcu Škofje Loke, ki ima manj prebivalcev in tudi si-cer ni tako važen kraj kakor Jesenice, je res nujna, neobhodna potreba in ta zadeva vsak dan pridobiva na važnosti.

Od strani malih trafikantov je že večkrat bila izražena želja, da dobijo Jesenice glav-no tobačno zalogo in je temu projektu baje naklonjena tudi monopolna uprava; po-trebno je samo, da se za to zavzame pri-meren založnik z odgovarjajočim kapita-lom. Trafike se skoro brez izjeme nahajajo v rokah revnih slojev, kakor vdov in in-validov, ki s 4% provizijo komaj životarilo dalje in se morajo radi pomanjkanja več-jih denarnih sredstev vsak teden voziti v Radovljico po novo blago in so primorani,

Danes ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Veleposesem dveh dol

Prosta ljubav

po glasovitem nesmrtnem umotvoru

Athurja Schnitzlerja

Freiwild

V glavnih vlogah Evelin Holt in Fred Louis Lerch (oba nepozabna iz velefilma Ljubimkanje.)

Pomožni orkesteri

KINO DVOR.

Telefon 2730.

da pretežni del siromašne provizije izdajo za vlak.

Zeleti bi bilo, da se na Jesenicah najde oseba, katera se bo za to zainteresirala in imela na razpolago potreben založni kapita-l, da se odpravijo ti nedostatk.

Apeliramo na merodajne čimtelje, da se z vso resnostjo lotijo teh zelo važnih pro-jektov, ki bodo izpeljali le v prospek in gospodarski procvit Jesenic in okolice.

Deček z rokami ustavil dva avtomobila

V četrtke dopoldne se je v Beogradu v ulici Miloša Velikega pred poslopjem mi-nistrstva za vojsko in mornarico pripetil neobičajen dogodek, ki je povzročil, da se na licu mesta zbrala ogromna množica ljudi. Kaj se je zgodilo? Deček, star 17 let, je ustavil s svojima močnima rokama dva Fordova avtomobila, katerih motorja sta bila v pogonu. Deček ju je držal tako čvrsto, da ni nihče mogel sumiti v njegovo izredno moč, ki je nedvomno abnormalna za takšno mladost. Svoj ekspertiment je izvršil mladenič tako, da je navezal oba avtomobila na svoje roke. Čim je vrtil zo-pet popustil, sta odhitela avtomobila dalje.

Ljudem, ki so se radovedni zbirali na licu mesta, je mladi atlet izjavljal: »Jaz sem, gospodje, mlad atlet, ki sem včeraj ustavil sredi Terazij avto znamke »Chevo-lete«. Res, šofer se je jezil, ljudje so se zbirali okrog mene, vendar se mi je posre-čilo. To ni prav nič težko, ako imate moč, kakršna pristaja Srbu. Star sem 17 let in se imenujem Dragoljub Aleksić. Rodom sem iz Kulaževca in tehtam 72 kg. Nastopaj sem po varijetjih in bioskopih, kjer sem kazal svojo moč. Upam, da vam je ugajalo, kar ste videli. In da se bomo še večkrat videli ob primernih prilikah. Meni take stvari povzročajo mnogo zadovoljnos-ti in mi tudi največji napori nič ne škodu-jejo.

Abnormalno močan deček je po poklicu ključavničarski delavec pri Savi Lazlju v Masarykovi ulici 5., kjer dan za dnem klep-lje po ključih, ključavnicah in podobnem, da si služi vsakdanji kruh, ki je njegovi silni telesni moči potreben še v posebno izdatni meri.

Pevski zbor Donskih kozakov

ima za svoj ponedeljkov koncert sledeči spoređi:

- 1.) Napravnik Don (Sicer mirni in tihi Don, vzdiga svoje valove in pozivlja otroke, da gredo v boj proti neprijatelju — Turku.). Besedilo opi-suje motivev atamana, kosaškega voditelja, ter slavi svobodo široke stepe. Junaški kozak se oprošča od rodne zemlje v trdni nadi, da se povrne kot zmagovalce.
- 2.) Na petrograjski cesti, ruska narodna.
- 3.) Iz kavkaških gor, kosaška narodna pesem. (Hrabra stotinja donskih kozakov gre na svojem zmagovitem pohodu preko kavkaških gor pod vodstvom mladih, hrabrih poveljnikov.) Donski kozaki so to in njihov pohod pomeni zmago.
- 4.) Kanavka, šaljiva pesem, imitacija har-monike.
- 5.) Hmel jok, kosaška narodna.
- 6.) Stenka Razin, od Dobrovena, bariton-solo, poje z. Jahn.
- 7.) Otočno ječi zvonček. Ruska narodna. (Tibo ječe zvončki na ruski trojki in jednolično šumi travica. Popotnik se pod vtilom teh uspasajočih glasov spominja svojega življenja, svoje mlado-sti, svoje prve ljubezni.) Tenor - solo poje gosp. Krutov.
- 8.) Arhangelski: Ej, uhmem.
- 9.) Kosaška pesem Atamana Platova. (Ataman Platov, po katerem ima zbor svoje ime, je pre-ganjaj Napoleona od Moskve do Pariza. Ob rit-mičnem pohodu konjskih kopit pripoveduje hrabri narednik kosaške stotnije o zmajah in slavi hrabrega Platova.)
- 10.) 12 razbojnikov. Stara samostanska legenda, bariton - solo z. Jahn.
- 11.) Večerni zvon, ruska narodna pesem.
- 12.) Iz šume. Kosaška narodna. (Iz šume pri-dvri hrabra kosaška stotinja, pred njo hrabri po-veljki, ki jih pozivlja na napad.) Tenor - solo poje Levicki.
- 13.) Kosaček, narodni ples donskih kozakov. Prireditelj Kostriakov.

Zbor Donskih kozakov je pevsko združenje po-polnoma svoje tipične vrste. Njegovo petje je v vsakem pogledu dovršeno tako glede ritmike, ka-kor tudi glede sestave lepših glasov. Poje ab-solutno na efekt, katerega v vsakem oziru do-seže. Predprodaja vstopnic v Matični knjižari.

Radioemancijsko termalno kopališče 30° do 38° C DOLENJSKE TOPLICE (Toplice pri Novem mestu), postaja Straža—Toplice do-lenjske železnice, ozdravijo sigurno revmatiz-mo, nevralgije, (ishias), ženske bolezni, ostarelost itd. Vsaka tukajšnja kura čvrti in pomlajuje. Uspehe tega že stoletja stara-ga zdravljenja ne doseže nobena druga tra-pacija. — V predsezoni znatno znižane cene — 20 dni z vsem pavsalno 1200 Din. Sezona od maja do oktobra. Železnični popusti. Fina restavracija. Zahtevajte prospekte.

Vse dosedanje predstave razprodane!

Film, kakršnega se ni bilo v Ljubljani!

Vsa Ljubljana hvali s navdušenjem monumentalni vefilm

ČRNI PIRAT

V glavni vlogi slaviti DOUGLAS FAIRBANKS

Bitka s morskimi razbojniki — Potop ladje. — Ujetniki. — Lepa prin-cesa. — Orgije razuzdane druha. — Poglavar piratov — kavalir in za-ščitnik. — Velenapeto. — Romantčno. — Senzacionalno. — Ta film si morate brezpogojno ogledati in si takoj preskrbeti vstopnice osebno ali telefonično.

Predprodaja od 11. — pol 1. in od 2. naprej
Predstave ob: 3., 4. 5., 6., 8. in 9. uri.

Telefon št. 2124

ELITNI KINO MATICA

Kako so klerikalci razdeljevali koruzo

Ponesrečen poskus ljubljanskega oblastnega odbora, da bi prikril svoje nepravilno postopanje

»Jutro« je 22. aprila prineslo daljše poročilo o krivicah, ki so se godile pri razdeljevanju koruze v St. Janžu na Dolencem. Ta razkritja, iz katerih se je pač dalo sklepati tudi na postopanje v drugih krajih, so bila klerikalcem seveda skrajno neljuba in nekaj časa so na nje sploh molčali. Šele v začetku tega meseca so priobčili najprej v »Domoljubu« in nato še v »Slovincu« nekaj odgovorov, ki ga je podpisal oblastni odbornik g. dr. Milavec. Odgovor je bil prav po znani klerikalni metodi tako zavito sestavljen, da je na nepoučenega morda res naredil vtis, kakor da je delalo »Jutro« oblastnemu odboru krivico. Onih pa, ki razmere poznajo, zlasti prebivalstva St. Janža in okolice, odgovor ni mogel preslepiti, ker ni ovrge niti ene važnejše »Jutrove« navedbe. Od teh dobro poučenih ljudi smo dobili na trditve g. dr. Milavca naslednja zanimiva pojasnila:

G. dr. Milavec trdi v svojem članku, da je šentjanska občina sama predlagala oblastnemu odboru, naj nakaže koruzo Kmetijskemu društvu. To ne drži. Od 6. februarja, ko je prevzel občino sedanji župan g. Majcen, do danes ni došel na občino noben dopis, ki bi se tičal koruze. Iz opravilnega zapisnika tudi ni razvidno, da bi tak predlog stavljal prejšnji župan. Ako se je to zgodilo, pa se je predlog gotovo glasil samo tako, naj Kmetijska družba v St. Janžu koruzo le stehta, razdeli pa jo naj občinski odbor. Kajti tudi koruzo, ki jo je občina dobila lanske leto, je dal takratni župan g. Jože Repovž (pristaša SLS) razdeliti med revne občane na ta način, da je sklical občinsko sejo in da je občinski odbor določil, koliko koruze doka posamezniki. Kmetijsko društvo pa je koruzo samo razdelilo. Nasprotno pa o koruzi, ki jo je poslal 13. marca t. l. g. dr. Milavec, občina ni bila nič obveščena, temveč sta jo razdelila le g. župnik Černilec in poslovodja Hvastija. Zakaj ni g. dr. Milavec tudi tega pol vagona nakazal na občino, kakor je prvega? In zakaj župnik ni dal razglasiti, da je prišla koruza in kdaj se bo delila?

Zatrjevanje g. dr. Milavca, da so dobili koruzo tudi pristaši drugih strank, ne samo klerikalci, je resnično le v toliko, da sta res dobila dva koruzo, a šele potem, ko sta g. župniku prav od-

ločno povedala svoje mnenje o načinu njegovega postopanja z javnim premoženjem. Ravno tako ne drži trditve, da je bila koruzo razdeljena med oškodovance po toči. Pri St. Janžu je vas Lukovce, katere ni dosegel spomladni mraz in kjer tudi toča ni pobila. Vaščani so večinoma premožni kmetje in imajo dovolj živeža, da ga nekateri celo prodajajo. Dobili pa so največ koruze. Seveda so skoro vsi vaščani pristaši SLS. Nasprotno pa je drugi del občine spomladaj uničil mraz in je dvakrat pobila toča, a prebivalci kljub temu razen dveh niso dobili koruze, ker niso klerikalci.

Veliko afero je hotel narediti »Slovinc« z onimi trojčki, katerih sliko je objavilo »Jutro«. Pritoževal se je bridko, da smo to storili proti želji matere trojčkov, ki da je zaradi tega zelo huda na nas. Resnica pa je, da je mati izrecno dovolila ne-le, da se trojčki fotografirajo, temveč tudi, da se slika objavi v »Jutru« in je bila te slike v »Jutru« tudi prav vesela vse do časa, ko jo je g. župnik poklical v župnišče. Kakor je kasneje pripovedovala, jo je župnik pregovoril, da je podpisala nek izjavo, na katero se je skliceval »Slovinc«. Iz veselja ji je dal potem baje kar cel tisočak podpore za njene otroke. Ako »Jutro« s slikami iz St. Janža ni drugega koristilo, je vsaj tej materi, ki je dobila na poročila v »Jutru« in »Domovini« od dobrih posestnikov iz bližnje in daljne okolice precej obroke in živeža za svoje otroke in povrh še od župnika lepo denarno podporo.

Zanimivo je tudi, da je imel gospod dr. Milavec 22. aprila v St. Janžu shod, na katerem pa se ni upal govoriti tako, kakor je pozneje napisal za »Domoljuba« in »Slovinc«. Očividno, ker je imel slabo vest, je obljubil, da bo naknadno nakazal za St. Janž še nekaj koruze. G. doktor se gotovo še dobro spominja, koliko volilcev je na tem shodu glasovalo za župnika SLS. Res je prav urno odšel z odra, a to je vendar še opazil, da je bilo s predlagateljem vred vseh skupaj ravno četrto. Tudi to je najboljši dokaz, da je bilo »Jutrovo« poročilo točno, ker drugače bi med prebivalstvom gotovo ne vladalo tako ogorčenje proti klerikalcem.

lovskih zaspanih in so se po cel državi vršile volitve teh zaspanikov, se naj v državnem obratu kaznujejo in odstranjuje kolovodje delavstva, da se bo lažje izvedla redukcija personala. Ali smo zopet v časih Bachovih huzarjev, avstrijskega Metternicha? Komu bi ne zavrela kri ob takšnih metodah! Detektiv je to ovdodba samo podpisal in mu torej ni zameriti. Kajti, odkod ima on informacije o redukcijah, ki se naj izvršijo prihodnji mesec? In v tem leži konjsko kopito. Toda to so srednjeveške metode, nevrne moderne države, ki ima v Ustavi določbe o socialnem skrbstvu...

Zdi se, da so na železnici že na cel državi prešinjali tega duha. V istem mesecu marca t. l. so se pritožili strojevodje radi pretežkega službenega turnusa in opozorili direktorja na nevarnost, ki bi mogla radi tega nastati za promet, državo in državljane. In kaj se je zgodilo? Mesto da bi bila direkcija hvaležna za takšno opozoritev, je poslal inž. Pinc, ki je bil tudi pri gori imenovani demonstraciji dne 31. marca navzoč v mariborski kurilnici, sedeči dopis:

»IV 212-130 Ljubljana, dne 27. marca 1928. Kurilnica Maribor. Z ozirom na ugovor tamošnjih strojevodij dodeljenih v raz-

pored premislitve službe, koji je mlo ročno nadzire drzen, Vas obveščamo, da se na sporedu Dd izdanih od mašinjskega oddelka ničesar ne spremeni. Dočim smo si mlažjo strojevodje zvanjčnike, koji so podpisali predmetni ugovor, približili za eventualno premestitev v III. čimovniško kategorijo, bomo onim z dosluženimi leti po možnosti nudili priliko, da se zamorejo od prenaporne službe čim prej odpočiti. Mašinjsko oddeljenje. Za načelnika. Pinc I. r.

Človeku vstajajo laže ob misli, da so pri nas možne v času socialnega stoletja takšne uradne odredbe. Kdo mu da pravico k takšnim besedam? Ali ne bi morda bilo bolje, da bi dal inž. Pinc možnost, da se res čim prej odpočije od svoje nedvomno prenaporne službe? In vsem tistim, ki stoji za njim? Takšno postopanje pač mora že v kaš udušiti vsak državni čut pri prostemu delavcu v obmejnem mestu in bodo menda vsaj radi tega tudi naši poslanci brez ozira na politično prepričanje storiili svojo dolžnost.

Ze naslednji mesec smo imeli v Mariboru dve železniški nesreči, pri katerih je bilo ugotovljeno, da sta strojevodji vsled izčrpanosti enostavno zaspa na stroju.

Dr. Avg. Reisman.

Za oblast naseljenecv

Nedavno smo v posebnem uvodniku »Jutra« opozorili slovensko javnost na najnovejši, nam sovražno propagando v nekaterih nemških listih, ki se je pojavila ravno v času, ko se vidno zblizuje Nemčija in Jugoslavija. Proznost cilj propagande je, to zblizanje ovirati in naslikati našo državo kot zatratno Nemstvu. V službo te nelepe akcije se je postavil tudi g. dr. Morocutti, ki hoče na vsak način prikazati zlasti Nemce v Sloveniji — in k njim šteje seveda tudi nemškutarje — kot velike mučnike, katerim se ne godi nič bolje kakor Nemcem in Jugoslovencem v Italiji. Specijalno njemu odgovarja tehnični članek, ki nam ga je poslal iz Maribora g. dr. Makso Snuderl.

Za poštenjaka, ki pozna le v surovih obrisih našo politično zgodovino, velja neizpodbito sledeče dejansko stanje: Prvotno je segalo slovenstvo, t. j. po Slovincih kompaktno naseljeno ozemlje daleč v Gornje Štajersko, preko vse Koroske in še v Tirolsko. Prva faza germanizacije se je izvršila s pokristjanjenjem, ki je odprlo meje nemško-bavarskemu vplivu. Druga faza je bila tekoma dobe fevdalizma, ko je nemški gospod vladal nad telesom in imovino kmetja, pusteč ga v intelektualni temi. Tretja faza pada v dobo po letu 1848: nasilna nagla asimilacija; državna uprava nametala nemško uradništvo, favorizirala nemško gospodarstvo, zida nemške šole in zatirala po možnosti slovenske nacionalne pojave; na to delujejo nemška šolska in gospodarska društva, vrši se sistematično nemška kolonizacija.

Uspeh te germanizacije je bil ob koncu 1. 1918. t. da se je 1.) skrhala narodnostna meja kompaktnega slovenskega ozemlja na Štajerskem nekako do sedanjega, v našo škodo določene državne meje, ki je na Koroskem celo krepko zarezala v naše meso in da se 2.) to strnjeno ozemlje na več mestih v sredini okužilo zlasti v večjih mestih zaradi naseljenih uradniških rodbin (Maribor, Ptuj in Celje) in v industrijskih centrih nemških podjetnikov (Šoštanj). Nemški uradnik z rodbino, trgovci, obrtniki, tovarnarji je vplival na mehko okolico in jo polagoma pritegnil v nemški vpliv: nastalo je nemščinstvo. Tuji enklavi so tedaj sestojali iz importiranih Nemcev in po nemških Slovincov.

Ze v teoriji je bil račun enostaven: Čim bi se vzele Nemcu zaposlitev, bi moral oditi od koder je prišel. To je kot lavina, ki izproži za seboj peščen plaz. Izprazni se urad, izprazni se šola, zavedajo se zaslepljeni — in nemške okuženosti je konec. To je naravno. In tako se je zgodilo po prevratu 1918. Nemško uradništvo in učiteljstvo se je beženo in z zaničevanjem od države Hammeldiebov in Königsmörderjev vsulo iz države; ako bi tudi morda enega ali drugega rabili, ti ljudje niso ostali v »takšni državi. Koliko jih je prodalo trgovine, podjetja, hiše, dvignilo hranilne vloge in hitelo proč. Nič jih ni preganjal, jim ni odpovedal služb. Vedeli so, da v zavedni državi ni več mesto za ponemčevalce. Njih mesta je zasedel slovenski živeli. Nemške šole so ostale prazne. Vse to tembolj, ko so jih povečini itak posečali slovenski otroci. Vrnimo vse šole, kakor so jih imeli l. 1918. pod pogojem, da jih zasedejo s svojimi otroci! Naj pa potem pride makar komisija Zveze narodov! Kdor bi pri tem dejansko položaju, ako je slovenski sin slovenske Koroske in mu je slovenski sin slovenske Koroske in mu di, da to vse ni res, da je Spodnja Štajerska nemška dežela, zlasti da se je uničilo in da se je zapostavljala nemško šolstvo slično kot v Južni Tirolski, bi lagal, ker je demontaža nemškega šolstva in uradništva v kompaktnem slovenskem ozemlju bila posledica naravnega razvoja iz fakta nastanka nove države in imperativ nacionalne oblasti.

In vendar tako lažejo! Ljudje, ki vrše tu uradne posle pišejo v rajhovske liste o nemškem značaju naših mest, o nasilju, storjenem nad nemškimi šolami in nad uradništvom, in Slovenijo primerjajo z Južno Tirolsko! Človek se mora vprašati, čemu, ko imajo vendar vse slobodnice, politične, društvene in celo nemški šolski pouk, v kolikor ga potrebujejo za nemško deo. Vzroki so prikriti, a niso nezanimivi! Poglejmo jih!

Poprej so imeli Nemci kakor rečeno, v teh krajih svojo oblast. Oblast ne je zaradi oblasti, ampak zaradi svojih uspehov. Še danes so Nemci najbogatejši trgovci, industrijanci, lastniki rudnikov. Še danes imajo nekaj meščanstva in bele dvorce po deželi v vinogradih. Mi vsega tega nimamo, ker nismo imeli oblasti. Oblast jim je tedaj dajala ekonomsko korist. Vedo, da pešiči, ki so po preobratu še ostala, nacionalnih mostov več državo graditi ne more, a vedo, da bi lahko še imeli gospodarsko moč. Ako bi dobili v taki ali drugačni obliki oblast, bi zopet bilo vse dobro. Saj so ostali v državi le trgovci, tovarnarji, advokati, veleposestniki, samo gospodarski ljudje.

Zdi se paradokso sedaj še govoriti o oblasti Nemcev. Kdor pa pozna od stoletij zmeščani in tuilstvu poudržen značaj na-

šega ljudstva in način, kako naše oblasti ravnaajo z Nemci, trpe, da državni namočene piše v inozemstvu članke proti interesu države itd. ta bo brez pridržka potrdil, da kljub narodni državi v obmejnih pokrajinah v omejeni meri še vlada nemško gospodarstvo, delodajalec, kapitalist. Klasičen dokaz za to so zadnje kupšćinske volitve, ko so Nemci izdajali tudi slovenske agitacijske letake, dosegli uspehe v čisto slovenskih vaseh in komandirali v njih odvisnosti živeče slovenske nameščence in druge k nemški žari.

In sedaj se jim zdi, da je prišel ugoden čas. Skupni interesi približujejo veliko nemško državo in našo. Ob gorko razmerje bi rada ta pešćica gospodarskih ljudi postavila svoj lonček in si oživila svoje stare »pravice«. Pripraviti veliko nemško državo do tega, da bi se v nastajajočo zvezo vrnil pridržek »für das deutsche Ländchen Slowenien!« Zato baš v zadnjem času pospešujejo propagando, trdeč, da je bivša Štajerska nemška, da so mesta Maribor, Celje, Ptuj njihova, da smo iztrebili nemško uradništvo in po vzoru Južne Tirolske zatiramo njih šole in zamočile, da biva na Tirolskem kompaktno nemško ljudstvo, v Sloveniji pa le nekaj ostankov naseljenecv z 99 odst. nemščinstva. Za pravce Nemce je pri nas pravice dovolj. Ali njim, ostankom havarirane gospodarske ekspanzije, ni za drugo ko za oblast; kulturnih potreb naš »Nemec« nikoli ni imel, kakor ni imel svoj pesmi; le poglegmo biveše njih prosvetne ustanove, ali so kaj značile, kakor n. pr. gledališča!

Poznamo vzrok nemškega krika in znamo ločiti veliko kulturo nemstva, veliko poslanstvo Nemčije od žalostnih fragmentov kompozicije naseljenecv in potujočecv, brodočecv, gospodarskih zaslužnjecv, borečih se zaradi profita za moč nad našimi dušami. In bomo tudi spoznali, kako kvarno jim je nuditi marsikaj, kar jim dajemo v zavesti, da je to kulturno. A kulturo more ustvarjati le narod, ki do vse popolnosti zna najpoprej vzdrževati svojo lastno bitnost. V tem nam je najlepši vzgled Nemčija samal!

Dr. Makso Snuderl.

Sovjetska zakonodaja

Pariz, v začetku maja. Vsa Evropa, ves svet je preplavljen z milijoni brošur, knjig in knjižur, v katerih vsak na svoj način razlaga, propagira, brani in napada marksistične doktrine na sploh in njih praktični primer posebe. Mnoga izmed teh knjig, ki napadajo ali branijo sovjetski režim, ima kakšno literarno vrednost a redkokdaj tudi znanstveno.

Po desetih letih boljševiških eksperimentov je izšlo delo resnične znanstvene vrednosti o »Občih teorijah sovjetske države« izpod peresa znanega pravnika in bivšega profesorja petrogradske oz. leningradske pravne fakultete, danes honorarnega profesorja na pariški Sorboni, Mirkina Gicevica.

Bil sem na nekoliko javnih predavanjih tega ruskega bezunca in sem več nego enkrat zasumil, da je v sporazumu z Moskvo. Pravne interpretacije poedinih dejanj praktičnega komunizma le braniti s toliko verno, da je vsak podvomil o iskrenosti njegovih nepopolnih kritik sovjetske organizacije in nje državne uprave. Ni jih bilo malo, a ruski bezunci so verovali in verujejo vsi po vrsti, da je Mirkin eden izmed redkih znanstvenikov — kajti znanstvenika mu ne more nihče oporekati — ki so stopili v sovjetsko službo kot agenti provokaterji.

Delo samo na sebi, ki mu je naslovljeno laskav uvod profesor pariske pravne fakultete Gaston Yéze, kaže tolikšno objektivnost ilustrirajoč pravni sistem v sovjetski Rusiji, citirajoč brez komentarjev nje zakone in uzakonjene naredbe, da je piščeva objektivnost in njegova znanstvena tendenca izven vsake sumnje.

Naj so ti sovjetski zakoni še tako zmešani, vendar je iz njih jasno razbrati, da človek v Rusiji ne obstoji več, obstoji samo stroj. Naj si bo delavec sil ne, pravice nima nobenih.

Ze v prvem poglavju nas seznanja Mirkin s pojmom prava v sovjetski Rusiji. Profesor Dembski piše v svojem delu »Naravnost in pravo« (Izdane Proletarca, Moskva 1925): Pravo je sredstvo moči v rokah države, s katerim se okorišča vladajoči razred, da v svojem lastnem interesu uredi delo in vedenje vseh članov družbe.

In sam Mirkin pravi leta 1923. v svojih »Načelih sovjetske ustave« zelo jasno, kaj je značilno sovjetske države: Sifa in osnova državnih zakonov je gospodarski prid vladajočega razreda.

In tako dalje. Citat za citatom potajniške čim dalje glojbe, na čem temelji pravniška praksa boljševiške Kde, ki je dala svetovni kroniki v teh desetih letih toliko materiala.

Vsekakor ni odveč, če se preko tega uspelega dela seznamimo s pravnimi vprašanji sovjetske Rusije.

Julij Urlep.

Zveza slovanskih mest

h. Praga, v maju 1928.

Na izletu praške občinske delegacije v Jugoslavijo se je mnogo govorilo o Zvezi slovanskih mest kot o prvem zelo nujnem koraku k praktičnemu sodelovanju češko-slovanskih in jugoslovanskih samouprav. Na mednarodnih zborovanjih mest in sličnih prireditvah smo doslej nastopali bodisi osamljeni, ali pa sploh nismo bili zastopani, ker na našo in vašo škodo ni bilo sodelovanja.

Pri nas so bila mesta organizirana po pokrajinah; dokler se je pripravljala uprava razdelitev države po župah, so se pripravljale tudi zveze mest za posamezne župe. Teh zvez vrhovna organizacija je Osrednja zveza češkoslovanskih mest. To delo je rodilo že praktične uspehe in organizacija se že močno upošteva doma in v inozemstvu. Veliko zaslug za to imajo samoupravni delavci in uradniki, ki se pečajo s tem vprašanjem, predvsem osrednji tajnik zveze dr. J. Šafař, dobro poznan tudi med samoupravnimi delavci v Jugoslaviji.

Češka zveza je doslej v zelo intimnih in dobrih odnosih s poljsko in bolgarsko zvezo mest; gre pri tem zlasti za notranje sodelovanje: vzajemne informacije in izmena razprav v mnogih važnih vprašanjih, kamor spada posebno skupno nastopanje na mednarodnih sestankih. Pri tem se zelo obetno pozna pomanjkanje sodelovanja z Jugoslavijo.

O stvari sem se podrobno informiral predvsem pri članih praške občinske sveta zlasti pri osrednjem tajniku zveze slovanskih mest dr. Jaroslavu Šafařu, ki mi je izjavil sledeče:

»Delegacija glavnega mesta Praga se je vrnila s svojega izleta po Jugoslaviji in v kuoarjih mestnega magistrata se srečava s posameznimi udeleženci tega izleta, s tistimi sredini, ki jim je bilo dodeljeno gledati na licu mesta silo slovanske zavesti in čuti bratske ljubezni. Vsa udeležena se veliko povedati o svojih doživetih; eden kaže izreke iz listov, drugi fotografije ali vizitke, vsi pa s navdušenjem govorijo o Beogradu, Smederevu, Ljubljani in Zagrebu. Vsa končuje svoje pripovedovanje z zagotovilo, da se vse to nikakor ne da popisati.

To so dojam posameznikov; ako pa naj se ima iz teh medsebojnih obiskov razviti pozitivni uspeh za oba naša naroda, je treba to zavest skupnega izvora poudariti tudi na gospodarskem polju. Tu delujejo že nekoliko let prav uspešno naše parlamentarne delegacije, pravtako pa so naši kulturni stiki zelo prisrčni in intenzivni.

Vendar moram opozoriti na posebni pomen vzajemnih posetov zastopnikov naših mest. Naj že prihajamo mi v Ljubljano, Zagreb in Beograd, ali pridejo zastopniki jugoslovanskih mest k nam, je predvsem razumljivo, da se pri takih posetih kaže posebno zanimanje za razvoj mest, njih potrebe, upravo itd. Moramo pa si odkrito priznati, da ravno na tem polju še nismo dospeli do sistematičnega sodelovanja slovanskih mest. Zato je treba, da se medsebojno podpiramo pri mednarodnih stikih.

Od l. 1913, ko se je ustanovila Mednarodna Unija mest na prvem Mednarodnem kongresu v Gandu (Belgija), pa vse do danes še ni prišlo do enotnega nastopa slovanskih mest na tem mednarodnem forumu. Ta okoliščina je tem bolj vredna pozornosti, ker so Nemci l. 1926 nastopili enotno na sestanku zastopnikov Mednarodne Unije ter pristopili v organizacijo z zvezo vseh nemških občin, mest in okrajev. V generalnem svetu Unije pa so imeli od Slovanov samo poljska in češkoslovanska mesta svoje zastopnike, dasti so od jugoslovanskih mest člani Unije Beograd, Ljubljana in Novi Sad.

Zadnji naš izlet je imel ta uspeh, da se je priznala nujnost takojšnje organizacije slovanskih mest v Zvezo, ki bo delovala ne samo na mednarodnem foru, marveč tudi na polju gospodarskega zblizanja vseh slovanskih plemen.

Da se s sodelovanjem slovanskih mest lahko doseže mnogo na gospodarskem in upravnem polju, dokazujejo številna dosežki na žalost ne sistematično organizirana zborovanja delavcev na polju občinske uprave. Ne potrebujemo samo platoničnih zagotovil o zvestobi, pač pa moramo izvajati to načelo na polju prakse. Navajam samo dejstvo da se je takih posetov med nami in Poljaki vršilo že mnogo in vsi so imeli velik pomen za razvoj najnujnejših stikov med obema zvezama mest.

Takisto radi bi mi češke posejali jugoslovanska mesta in pozdravljali jugoslovanske zastopnike v naši aredi, da bi jim pokazali napredek naših mest po vojni ter se tudi poučili o načinu razvoja mest v Jugoslaviji.

Pred petimi leti je priredila Zveza češko-slovanskih mest razstavo čišćenja mest. Zelo znaten obisk zastopnikov jugoslovanskih mest je pričal o nenavadnem zanimanju za razstavo. Letos pripravila naša Zveza gospodarsko - tehnično razstavo, ki bo obsegala najrazličnejše stroke gospodarskega udejstvovanja mest glede prometnih sredstev, elektrarn, plinarn, vodovodov, klavnic, čišćenja itd.

Zveza pričakuje, da bo tudi to pot mogla pozdraviti zastopnike jugoslovanskih mest, naka bo mogobe ob skupni presoji raznih problemov ugotoviti smernice za nadaljnje skupno delo in postopanje.

K temu članku mi je dal g. Jos. Litnar, finančni in kontrolni referat prae občine, znan v Ljubljani od zadnjega izleta, še sledeče pripombe:

»Jugoslovansko ministristvo notranjih zadev je šele nedavno potrdilo pravila zveze jugoslovanskih mest, ker doslej samouprava ni bila izjednačena. Zvezi bi pristopilo 72 mest in je nujna potreba, da se Zveza čimprej ustvari. Jugoslovenci bi s svojo Zvezo znatno podprli Čehe, Poljake in Bolgare na mednarodnem forumu.

Nadaljni korak v tem pravcu bi se storil o priliki razstave samouprave in Zveze mest, ki se pripravljajo za letošnje jesen o priliki praškega vselejma. Za to razstavo je že sedaj pripravljen velika udeležba iz Poljske in iz Bolgarije. Izločbe se bodo udeležile tudi mesta iz Nemčije, ki v tem pogledu ne zamude nobene prilike.

Bilo bi zelo potrebno, da bi zlasti slovanska mesta s vso silo delala na to, da se čimprej ustanovi Zveza jugoslovanskih mest. Na ta način bi se končno vresničilo to, kar zahteva i vaši naš slovanski interes.

Ali ste se že naročili na „Ponedeljek“

Kaj dela režim z mariborskimi železničarji

Nedopusten in škodljiv način strahovanja delavcev. — Značilne podrobnosti o dogodkih v kurilnici. — Zakaj so bili uslužbenci odpušćeni.

Maribor, 11. maja.

Železnice in železniško osebo so tako važen in odločilen faktor moderne države, da so povsod nekako merilo urejenosti prilik in kulture. Pri nas pa te razmere že davno niso takšne kakor bi morale biti. Baš zato smo dobili za železniškega ministra poprej aktivnega, sedaj razrešenega generala, ki je morda izvrsten general in strokovnjak v vojaški železniški stroki, a naših železniških prilik ni saniral, čeprav je imel za to že dovolj časa in prilike. Treba je pogledati samo spiliško prog, ki nam je še lanske leto ob času najmočnejše tujске sezone delala dan na dan skandale pred tujim svetom. Še bolj pa čutimo nezdrave razmere pri državnih železnicah v Mariboru, sedežu državnih delavcev in močnem železniškem križišču.

Časopis so nedavno poročal o demonstraciji delavcev v železniški kurilnici v Mariboru in odpustu uslužbencv, ki je sledil tej demonstraciji. Gledaje vzroke tega odpusta in poseben način postopanja proti mariborskim železničarjem pa smo zvedeli šele te dni in je potrebno, da se javno približje. Režim je vpeljal takšne metode proti železničarjem, da nas mora biti zlasti v obmejnem Mariboru sram in je dolžnost vseh poštenih ljudi, da si jim mar morala in usoda države, da se temu policijskemu režimu najodločneje upro.

Najprej dejstva: Pred lanskoro poroto sta bila v Mariboru obsojena dva uradnika iz kurilnice, ker sta defraudirala okrog 300.000 Din državnega denarja. In kaj je napravila železniška uprava? Delavstvu kurilnice je zaplenila 283.000 Din, ki so si jih pustili delavci odtegovati, da se izplačajo obroki pri raznih trgovcih in denarnih zavodih, ki so jim dali blago na up. Sodišče je obsojilo železniško upravo, da mora ta denar najpозnejše do 7. marca s obrestmi vred vrniti. Železniška uprava pa ne samo, da ni vrnila tega denarja, ampak je dva dni pred koncem marca sporočila delavstvu svoj končni sklep, da bo skladišče živl z nad 20 milijonov delavskega premoženja s koncem meseca definitivno zaprto. Pa tudi to ni bilo dovolj. Za velikončne pihre so delavcem kurilnice še reducirali za 30% že zaslužene premije, s čimer so bili posamezni delavci prikrajšani za 50 do 200 Din.

Naravno, da je morala nezadovoljnost med obubožanim delavstvom, ki mu pod novim režimom neprestano zmanjšujejo dohodke in druge blaginje, zrasti do vrhunca in dobiti duška. Okrog 300 ljudi, zmedenih v skupni delavcih, ni govorilo drugega kakor o prizadevanjih krivicah in redukcijah. In tako so 31. marca tekoma dopoldneva odločilo in šli pred pisarno načelnika kuril-

nice ter zahtevali intervencije pri nadrejeni oblasti za svoje težnje. Povsem naravno je, da ob takšni umiljvi in upravičeni demonstraciji delavstvo ne more molčati, ampak daje duška svojemu ogorčenju z izrazi, ki pač odgovarjajo delavčevi predizobrazbi in psihozi mase. Načelnik je demonstracijo že pričakoval in poklical že prejšnji dan od ljubljanske direktije inž. Pince in od policije pomoženo stražo.

Demonstracija pa je izverženi par ogorčenih medklincev potekla povsem nedolžno in delavstvo se je na poziv svojih voditeljev v najlepšem redu zopet povrnilo la svoje delo, ne da bi seve kaj opravilo. Pač pa je vodstvo takoj naslednji dan odpustilo 8 železničarjev, med njimi oženene z veliko družino, ki so bili že po 25 let v službi, češ, da so kolovodje in krivci demonstracije. Na intervencijo organizacije so končno obljubili obnovno preiskavo, ker so odpušćeni dokazovali, da so povsem nedolžni. Meste te obnove pri železnici, pa so dobili železničarji poziv k preiskovalnemu sodniku.

Med delavstvom je bil namreč ob priliki demonstracije v kurilnici tudi detektiv, doma iz okolice Splita, ki je poslal o poteku dogodka dolgo ovadbo proti kasneje odpušćenim delavcem. In ta ovadba je tipična za današnje razmere v državi. Detektiv slika najprej po svoje potek dogodkov, ki jih bo razprava pred sodiščem nedvomno objektivno in točno razčistila. Ugotavlja sicer, da je na vsak način kotlar Ivan Krajnik delavce pozval, naj se razidejo, in da so ti to tudi takoj storili. Potem pa našteva imenoma, po profesiji in stanovanju kolovodje cele akcije, ki so bili nato odpušćeni iz službe. Ovadba je datirana s istim dnem (31. marcem). Potem pravi ovadba, da je Ivan Krajnik vodja kolovodij in da je na vsak način potrebno, da se Krajnik in tovaršiji eksemplarno kaznujejo, — kar je še podčrtano. Nato pripoveduje, da se bo izvršila dne 2. aprila ob 8. uri v kurilnici radi tega dogodka preiskava, ki jo bo izvedla v to svrha posebno sestavljena komisija direktije državnih železnic iz Ljubljane, ob kateri priliki pričakuje vodstvo kurilnice močne izpade nameščencev, ako se bo pri tem dovolila tudi navzočnost gori navedene osmorice, ki bi bilo zato umestno, proti njim takoj nastopiti in tako omogočiti komisiji nemoteno delo. In končno višek:

»Kaznjavanje kolovodje dobro bu utisnalo za u budno, jer se polovinom ldučeg meseca provodi u ložnici rednolika persona, koja će dati opet povoda za demonstracije in štrajkove.

Tako torej! V istem mesecu, ko je ministar socialne politike izdal naredbo o de-

Mladinska akademija

danes pop. ob 3. uri v Dramskem gledališču.
Vstopnice: dopoldne pri operni blagajni in pred akademijo pri blagajni.

Domače vesti

Za Bolgare!

»Naša politika se mora voditi tako, da ustvari možnost, da v najbližji bodočnosti nastane velik narod in velika država z 20 milijoni duš od Jadranskega pa do Črnega morja.«

Iz govora Sv. Pribljevca dne 10. t. m. v parlamentu.

Za žrtve potresa na Bolgarskem smo nadalje sprejeli le-te prispevke:

Imenovan venca pokojnemu Al. Petriču Franc Drašler, Borovnica, 100 Din. Neimenovan iz Škofje Loke, 100 Din. Vanda Deu, Trbovlje, 100 Din. Opl. Buhoslav, Strnišče pri Ptuj, 25 Din. Zinka Peršič, učiteljica, Raka, 30 Din. Leopoldina Lončar, tu, 50 Din. Neimenovan, 50 Din. Ze izkazanih v celem 16.167 Din. Skupaj 16.622 Din.

Ta teden zaključil »Jutro« svojo zbirko za žrtve potresa v Bolgariji. Prihodnje dni odide v Bolgarijo naš urednik g. Rasto Pustoslavšek kot poseben poročevalec našega lista in bo pri tej priliki izročil na pristojnem mestu tudi skromno vsoto, ki so jo zbrali prijatelji »Jutra« za bolgarske žrtve.

Pozivamo še vse one, ki imajo srce za nesrečno prebivalstvo v potresnem ozemlju, da nam pošljejo svoje prispevke in pomagajo, da bo vsota, ki jo ponese »Jutro« bratskemu narodu, čim večja. Imena darovalcev bomo objavljali še do 17. maja.

»Jutro«.

Imenovanje na naših visokih šolah. S kraljevim ukazom so imenovani: dr. V. Koučelica za rednega profesorja na tehnični fakulteti v Zagrebu, dr. Milan Ivšič za izrednega profesorja na trgovski visoki šoli v Zagrebu, dr. Borislav Stevanović za docenta na filozofski fakulteti v Beogradu in dr. Dušan Pejinović za docenta na filozofski fakulteti v Zagrebu.

Osebnosti s poštne ravnanja. Šel odseka dr. Joško Lebar in talmik Ivan Tavžes sta premeščena nazaj v Ljubljano na direkto, inspektor Sedlar pa nazaj v Zagreb.

Osebnosti s pošte. Napredovala po št. 306 fin. zakona je Cecilija Sterlekar za služiteljico na Ljubljani 5. Premeščeni so: Jozipina Vidmar iz Brezice v Cerklje ob Krki, Olga Moser v Ljubljano 1 na Bled 2, Marija Globočnik iz Zirova na Ljubljano 1, J. Marušič v Ljubljano 1 v Žiri, Iv. Vindrič v Ljubljano 1 v Kranj, V. Koser iz Novoga mesta v Celje, M. Kralc iz Dravograde v Sv. Jurj ob Ščavnici, A. Kalan iz Ljutomerja v Podplati, I. Radčič iz Ptujja na Maribor 2, St. Ribarič v Mariboru 2 v Ptuj, T. Radovan iz Mokronoga v Novo mesto, P. Milavec iz Rekeke v Novo vas pri Rakeku, Fr. Oblak iz Zagorja ob Savi na Ljubljano 1, V. Borštnik iz Jesenice na Gorenjskem na Maribor 2, Fr. Dolinar v Ljubljano 2 na Maribor 2, ter M. Zenc v Mariboru 2 na Jesenice na Gorenjskem. Pošto službo je odpovedala Ela Mrak v Breznem.

Strokovne izpizle iz poštne službe, ki so se nedavno vršili na poštnem ravnateljstvu v Ljubljani, so napravile soglasno z dobrim uspehom: Anica Vernik iz Maribora 2, Natalija Kügler iz Prevalj, Ivanka Grad iz Silecne in Mara Grim iz Železnikov; s večino glasov pa: Julija Albrecht v Ljubljano 4, Bosiljka Gjokič in Slava Weber iz Čakovca, Mira Glinšek v Mariboru 1, Vera Plehan iz Murske Sobote, Amalija Kalan iz Ljutomerja, Marija Petrič iz Krškega in Mara Štukelj iz Sv. Lenarta v Slov. goricah.

Naš novi konzul v Trstu. Novo imenovan naš konzul v Trstu Momčilo Jurišić je predvčerajšnjim nastopil svoje novo službeno mesto.

Iz mornarice. Za aktivnega inženjer-poručnika kr. mornarice je bil imenovan g. lež. Milan V. Pulko.

Sprejem v pomorsko vojni akademijo. Po odredbi ministra vojske in mornarice bo letos v prvi tečaj pomorske vojni akademije v Dubrovniku sprejetih 40 goščenec s maturo gimnazije ali reake.

Bivanje tujih državljanov v Jugoslaviji. Ministrstvo za notranje zadeve objavlja: Glede na gospodarsko konferenco v Zagrebu je ministrstvo za notranje zadeve po drejenim oblastvom dovolilo, da smejo v bodoče tujim državljanom dovoljevati bivanje v naši državi tudi preko onih rokov, ki so bili doslej v veljavi. Zlasti onim tujim državljanom, ki so že leta 1918. bivali na našem teritoriju in žive od onega časa stalno v Jugoslaviji, smejo oblastva izdati dovoljenje za neomejeno bivanje.

Ekskurzija po dalmatinskih, žrnogorskih in bosanskih planinah in na otok Miljet. Hrv. planinski društvo podružnica »Mosor« v Splitu priredi naslednje ekskurzije: na Binkošti (26. 7. in 28. maja) na Lovčen in Svilačo 19. 20. 21. maja na Blakovo. Poleti pa na Hreljino planino in na čarobni otok

Miljet (Južna Dalmacija). Ako se kak član planinskih društev želi priključiti, naj se obrne na podpisano za informacije. Na parobrodih 50% popusta. — Hrvatsko planinarsko društvo, podružnica »Mosor«, Split.

Nove cene za prevoz potnikov na državnih avtomobilskih progah. Minister pošte in brzojava je določil za vse državne potniške avtomobilne proge naslednje enotne cene za prevoz potnikov: do 3 km 5 Din, od 4 do 6 km 8 Din, od 7 do 9 km 10 Din, od 10 do 12 km 13 Din, od 13 do 15 km 16 Din; od 16 km dalje pa za vsak kilometer po Din. Novi cenik bo stopil v veljavo 15. t. m.

Iz Kranjske gore nam poročajo: Po daljšem deževju se je v noči od srede na četrtek zjasnilo in je padla temperatura na dve stopinji pod ničlo. Zopet je pričelo deževati in snežiti. Skozi naslednjo noč pa se je zopet zjasnilo, termometer je kazal štiri stopinje pod 0. Sneg je v nižini popolnoma zmrazil in je vsa letošnja setev popolnoma uničena, ker je bila pomladna setev vsakljena.

Razpisane zdravniške službe. Ljubljanski oblasni odbor razpisuje službo okrognega zdravnika za zdravstveno okrožje Grosuplje s temeljno plačo 9000 Din in s pripadajočimi petletnicami. Krajevna doklada, ki ni vsestvena v pokojnino, znaša letno 6000 Din. Pri javni bolnici v Brezicah pa je razpisana služba asistenta ali honorarnega zdravnika z mesečnim adjutom 1800 Din. Oblasni odbor v Mariboru pa razpisuje službo okrognega zdravnika v Marenbergu in istotako službo v Črni, vsako z letno plačo 2000 Din in pripadajočimi draginskiimi dokladami.

Razpisane natečaja. Razpisuje se služba pogodbenega poštarja pri pošti. Stari trg ob Kolpi (Il.) Jamčevina 1000 Din letni prejemki: redna plača 9000 Din, dokl. 4500 Din, za telegraf 240 Din, za odpravljanje in prevzemanje pošte izven uradnih ur 78 Din, za selsko dostavo 7020 Din. — Enaka pošta je razpisana pri Sv. Anji v Slov. goricah (III-2). Jamčevina 800 Din. letni prejemki: redna plača 6600 Din doklada 3300, za odpravljanje in prevzemanje pošte izven uradnih ur 156 Din, za prenašanje pošte 5616 Din, za selsko dostavo 3588 Din. Prošnje s prilogami naj se pošljejo na pošto ravnateljstvo v Ljubljani do 20. maja. Med prilogami mora biti tudi potrdilo županstva, da ima prosilec zagotovljene prostore za pošto.

Zalogo najlepših oblek za gospode
po izredno nizkih cenah, Vam nudi
Fran Lukič, Stritarjeva ulica 9.

Tehnična in gradbena podjetja: Da ustrežem številnim željam svojih odjemalcev, sem pričel s kopiranjem planov in vaskovstnih risb na originalen ozalid, za katerega imam zastopstvo, ter na fine inozemske negativne in pozitivne papirje po najnižjih cenah. Delo sprejemam v trgovini Iv. Bonača. Selenburgova ulica 5. 924

Jugoslovanski turizem. To dni je izšla četrta letošnja številka revije »Jugoslovanski turizem« za zanimivo vsebino. Med drugim objavlja ta številka članek »Uspeh akcije za turizem«. Naša avijacija naš ponos, »Internacionalni pravilnik za hotele«. »Nov moderni hotel v Splitu«, v nemškem jeziku »Voditelj po našem Primorju« (od Metkovića do Ucinja) ter številne informacije, ki so velike važnosti za domače in tuje občinstvo, ki potuje na našo rivljero. Ta bogata ilustrirana revija izhaja mesečno v Splitu ter stane celoletno 80 Din.

Razstava del Ivane Kobilice. Narodna galerija je zbrala preko 200 del iz vseh dob umetniškega ustvarjanja Ivane Kobilice in sestavila razstavo kolekcijo, ki bo na ogled v Jakopičevem paviljonu od nedelje, 18. t. m. do 1. junija. Pokroviteljstvo nad razstavo del te izredne slovenske umetnice je prevzel damski odbor z gospo Franjo Tavčarjevo na čelu. Slavnostna otvoritev razstave bo v nedeljo, 18. t. m. ob 12. uri. Vabimo vse ljubitelje slovenske umetnosti, da posetijo otvoritev in razstavo.

Za kovani drobiž po 25 par in za bankovce po 20, 50 in 500 Din. Trgovska in obrtniška zbornica v Novem Sadu je ministrstvu poslala spomenko, v kateri zahteva, da se čimprej uvedejo kovani drobiž po 25 par ter bankovci po 20, 50 in 500 Din.

Kolo jahačev in vozačev v Ljutomeru. Je nameravalo prirediti 6. t. m. pomladno konjsko dirko, ki se pa zaradi slabega vremena ni mogla vršiti. Zaradi sedanjega nestalnega vremena se bo dirka vršila šele na binkošti ponedeljek 28. t. m. na dirkališču na Cvenu pri Ljutomeru s istim sporedom, torej z enovprežno dirko za štiri — do dvajsetletne konje in eno dvovprežno dirko za štiritletne in starejše konje. Po dirki je prijeteljski sestanek pri koncertu, ki se bo vršil v gostilni g. Katike Rašhove na Moti.

Veliko zanimanje vlada tudi za javno tombolo, katero bo priredilo Kolo 1. julija na Glavnem trgu v Ljutomeru in pri kateri je glavni dobiček konj-dirkač. Prodaja srečk se bo pričela že prihodnje dni pri vseh trgovcih v Ljutomeru.

Zračni promet v Jugoslaviji. V toku meseca aprila je na zračni liniji Zagreb-Beograd potovalo 195 oseb, med njimi 19 žensk. Blaga se je prepejalo 4170 kg.

Velika vlomilska tolpa pod ključem. Pri preiskavi, ki jo je dubrovniška policija izvršila v zvezi s tivino manufakture na škodo tamkajšnje firme Elija Tinto & Komp., so prišli na sled veliki vlomilski tolpi in odkrili tudi skrivališče nakradenega blaga. Eden izmed aretirancev je trajno priznal in ovdih tudi svoje tatinske tovariše. Dognalo se je, da znaša vrednost nakradenega blaga nad 200.000 Din. Preiskava se energično nadaljuje in se pričakujejo še nadaljnje aretacije.

Grozen samomor 60 letne starke. V soku Dolje pri Stenjevci je na grozen način napravila konec svojemu življenju 60 letna starica Jana Bedenkova, ki je že dalje časa bolehal na želodcu. Nedavno je bila v Zagrebu operirana, a bolezen jo je mučila dalje. Zato je sklenila, da gre prostovoljno v smrt. Pozno ponoči, ko so domači že spali, si je s kuhinjskim nožem prerežala žile na levi roki, potem pa si je razparala trebuh, tako da so čreva izstopila. V strašnih bolečinah je začela klicati na pomoč. Domači so ji skušali pomagati, seveda brez uspeha: nesrečna žena je kmalu nato izdihnila.

Pogrebena deklica. Slavka Tomičeva, rojena 1907, doma iz Zg. Straže pri Novem mestu, je pred mesecem dni odšla v Ljubljano v namenu, da poišče tujak službo. Navedenka pa je v Ljubljani izginila ter jo njeni domači od tedaj pogrešajo. Tomičeva nosi dolge lase, je srednje postave, modrih oči in bolj bledega obraza. Obležena je v zelenkast plašč ter tako obleko. Na prstu desne roke nosi zlat prstan. Ker je deklet precej čedno, domnevajo domači, da je morda prišla v mreže kakega nevernega pustolovca, ki jo je brčkone zapejal kam v Srbijo.

Svila

prekrasni najmodernejši vzorci za spomladanske obleke po nizkih cenah.

P. MAGDIČ, Ljubljana.

Oglejte si izložbe.

Crevesne bolečine, prenapolnjen želodec, omotica, neenakomerno utripanje srca, težko dihanje vam takoj odstrani uporaba »Franz-Josef« grenčice. Zdravnik priporoča posebno ljudem, ki mnogo sedijo, redno uporabo »Franz-Josef« grenčice. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Vozni red za železniške in avtobusne proge Slovenije je izšel v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Stane 2 Din. 934

Obleke kemično čist, barva, olisra in lika tovarna Jos. Reich.

Vedno najnovejša dnujske bluze, krasne otroške obleke. Kristofčič-Bučar, Stari trg.

Iz Ljubljane

Mladinska akademija, ki se bo vršila danes ob 15. v dramskem gledališču, bo nudila s svojim raznovrstnim sporedom obilo užitka vsem prijateljem nastopov šolske mladine. Deklamacije, prizori, petje, igra in nastop najmlajšega vijočnika. Namen prireditve je omogočiti revnim otrokom tritedensko letovanje na jadranski obali. Društvo »Skrb za mladino«, ki prireja to akademijo, se neumorno prizadeva, da čimprej zgradi dečji dom za slovensko dečo. Dokler mu pa to ni mogoče, hoče vendar omogočiti bivanje na morju, seveda, v skromnejših razmerah. Prijatelji in podporniki mladine pokažite z udeležbo na akademiji simpatije naši deči, društvu pa pomagajte pri njegovem težkem delu!

Nabiralni dan v pomoč zaradi potresa prizadetim Bolgarom na Viču prireja danes 13. t. m. krajevni odbor Rdečega križa. Pri prireditvi bodo sodelovale vse prosvetne organizacije na Viču. Spored: dopoldne ob 10. do 12. pred novo šolo promenačni koncert; zvečer ob 20. v Sokolskem domu koncertni večer z zelo pestrim programom. Vstopnina 5 Din za osebo. Po sporedu prosta zabava. Spricho zanimivega sporeda se pričakuje številni poset.

Vesel dan v oddelku ljubljanski rodbini. Te dni se je poročila gđ. Mimi Medvodova, hčerka ljubljanskega trgovca, z mestnim arhitektom g. Ivom Spidčičem. Istočasno je brat neveste Ivo polagal na dunajski tehnični študij na arhitekturnem oddelku in kot inženjer zapustil visoko šolo, a drugi brat, Joško, ki je dokončal študij iz tekstilne stroke v inženstvu, je stopil v trgovino svojega očeta. Ugledni rodbini čestitamo na veselim družinskem dogodku.

Ne začenjajte s gradbenimi deli brez dovoljenja! Mestni magistrat ponovno opozarja vse interese, da je po gradbenem redu nedopustno začeti kakršnokoli gradbeno delo na ljubljanskem teritoriju, preden ni bilo izdano formalno pismo dovoljenje. V smislu sklepa mag. gremija se bodo v bodoče vsi prestopki tega predpisa brez izjeme najstrožje kaznovali, v prvi vrsti bo prizadet gradbeni podjetnik, ki gradbeno delo prične, preden se mu je mogel gradbeni gospodar izkazati s pravnim gradbenim dovoljenjem.

Odbor SDS za koltejski okraj poziva članstvo, da se polnoštevilno udeleži pogreba člana g. Vrhnica.

Promenačni koncert godbe drav. div. obl. v »Zvezdi« Zv nedeljo 3. t. m. ob 11 uri. Dirigent višji kapelnik dr. Jos. Cerin. Spored: 1. Urbach: Per aspera ad astra. marš. 2. Pletov Uvertura k operi »Marta«. 3. Rendla: Veseli trenotci, srbske pesmi. 4. Čajkovski: Evgen Onegin. 5. Novosad: Dalmatinski šajkaš. 6. Benatzky: Več ognja,



Triumfiraj!

Lepa polt je za triumf uspeha več vredna, kot vse druge lastnosti, ki jih zamorejo imeti ženske. Z Elida Favoris milom je sedaj njihova nežna polt zasigurana. Velik priročen kos, lepo zavrt, čudovito skozi in skozi parfimirano, prijetno in osvežujoče.

ELIDA Favoris MILO

tergo. 7. Grebenc: Abiturientstva koračnica.

Čevljarska zadruga v Ljubljani naznanja interesom, da se bo vršila pomočniška preizkušnja 10. junija t. l. Pozadevne prijave se sprejemajo najkasneje do 5. junija t. l. v zadrugi pisarni, Hranova ulica št. 4. — Načelstvo. 928

Občni zbor Društva za zgradbo Sokolskega doma v Sp. Šiški se bo vršil 24. t. m. ob pol 20. v gostilni pri »Raci«, K obilni udeležbi vabi odbor. 932

Zveza slovenskih volakov, podružnica Moste pri Ljubljani bo priredila danes 13. t. m. ob 17. veselico v gostilni pri ge. Štorovi v Vodmatu. Za dobro ledačo in pi-jajo vsestransko preskrbljeno K obilni udeležbi vabi — Odbor. 927

Ljudski kino ZKD v prostorih kina Ideal ima danes na sporedu monumentalni vefilim »Carjev glasnik Mihailo Strogov« priklenjen na bolniško posteljo, ker ga je popolnoma zlomil kronični revmatizem. Ker mu je vsa bolniška podpora izčrpana, je siromak prepuščen svoji nesrečni usodi. Bilo bi vsekakor izredno dobro delo, da bi se zanj pobrigali premožnejši sloji in mu nudili vsaj najnujnejšo pomoč. Dobrotnikom je s podrobnimi informacijami na razpolago uredništvo »Jutra«.

Mestna zastavljalnica bo uvedla s prihodnjim tednom tedenske prostovoljne dražbe. Sprejemalo se bo v torek 13. t. m. ob 15. do 17. v uradu vsakovrstno blago kakor zlatina, srebrnina, perilo, marufak-tura, obleka, optični predmeti itd. Interesenti — kupci si lahko ogledajo predmete v sredo med 15. in 16. Dražba se bo vršila v petek (zaradi praznika) ob 15. dalje v uradnih prostorih Prečna ulica. Istotam se doba tudi vse informacije med uradnimi urami.

Pozor pred sleparjem! Po Ljubljani hodi neki trgovski potnik, ki se izdaja za Angleža, v resnici je pa Italijan. Mož prodaja blago, za katero trdi, da je pristno angleško, v resnici pa prodaja italijansko robo najslabše vrste. Opozorjamo trgovce in privatnike na tega potnika, ki ga naj, čim se pojavi, izroče najbližjemu stražniku.

Nov škandal. Glede na naše poročilo pod tem naslovom nas prosi g. Antonija Bengalia, stanujoča na Krekovem trgu 10, da ni v mikavi zvezi z omeneno afero, kakor bi se to morda dalo napačno sklepati po navedenih četrnicah.

Aretran tat. Na Blewelsovi cesti je včeraj dopoldne ustavljal stražnik 31 letnega blivšega hlapca Franceta Vilhana, doma iz Silec nad Škofjo Loko in ga aretriral. Vh-niku.

Pevsko društvo »Sava« v Ljubljani vabi na majniški izlet v Kamniško Bistrico, ki se bo vršil na praznik dne 17. tm. Odhod z vlakom ob 7.54 z glavnega kolodvora. — Povratek v Ljubljano ob 21.20. — Za prehrano skrbi vsak sam. Pevci in prijatelji društva, pohitimo v prosto naravo! — Odbor.

TOMBOLA

Nizjih poštnih uslužbencev.

Ker se tombola dne 6. maja t. l. valed neugodnega vremena ni mogla vršiti, se vrši leta danes točno ob 3. uri popoldne z godbo. Zato danes vsi na tombolo!

Odbor.

Šest sto dobitkov obsega loterija Jugoslovanske Matice, med njimi motorno kolo in dvajset navadnih koles solidne francoske znamke »Tour de France« in »Luxus«. Zrebanje se vrši 1. julija t. l. Izžrebane številke bodo objavljene v vseh slovenskih dnevnikih in pri vseh razpečevalcih srečk. Dobitki se brezplačno dostavljajo na dom vsem, ki jih zaženejo. Srečke po 10 Din so na prodaj pri vseh podružnicah Jugoslovanske Matice v Sloveniji, v raznih ljubljanskih trafikah in knjižarnah in v pl-

saraj Jugoslovanske Matice, Selenburgova ulica 7, II. nadst.

Porota. Včeraj dopoldne se je vršila razprava proti Pepl Ramovšev. ki je bila oproščena, popoldne pa proti slovitemu Lu-ki Preku, ki je bil zaradi vlačuganja obso-je na 6 tednov zapora in je kazen že od-se-del. S tem je bilo porotno zasedanje zaključeno.

Strašna slika bede. V Ljubljani živi trgovski sodrnik, ki je že 22 mesecev priklenjen na bolniško posteljo, ker ga je popolnoma zlomil kronični revmatizem. Ker mu je vsa bolniška podpora izčrpana, je siromak prepuščen svoji nesrečni usodi. Bilo bi vsekakor izredno dobro delo, da bi se zanj pobrigali premožnejši sloji in mu nudili vsaj najnujnejšo pomoč. Dobrotnikom je s podrobnimi informacijami na razpolago uredništvo »Jutra«.

Mestna zastavljalnica bo uvedla s prihodnjim tednom tedenske prostovoljne dražbe. Sprejemalo se bo v torek 13. t. m. ob 15. do 17. v uradu vsakovrstno blago kakor zlatina, srebrnina, perilo, marufak-tura, obleka, optični predmeti itd. Interesenti — kupci si lahko ogledajo predmete v sredo med 15. in 16. Dražba se bo vršila v petek (zaradi praznika) ob 15. dalje v uradnih prostorih Prečna ulica. Istotam se doba tudi vse informacije med uradnimi urami.

Pozor pred sleparjem! Po Ljubljani hodi neki trgovski potnik, ki se izdaja za Angleža, v resnici je pa Italijan. Mož prodaja blago, za katero trdi, da je pristno angleško, v resnici pa prodaja italijansko robo najslabše vrste. Opozorjamo trgovce in privatnike na tega potnika, ki ga naj, čim se pojavi, izroče najbližjemu stražniku.

Nov škandal. Glede na naše poročilo pod tem naslovom nas prosi g. Antonija Bengalia, stanujoča na Krekovem trgu 10, da ni v mikavi zvezi z omeneno afero, kakor bi se to morda dalo napačno sklepati po navedenih četrnicah.

Aretran tat. Na Blewelsovi cesti je včeraj dopoldne ustavljal stražnik 31 letnega blivšega hlapca Franceta Vilhana, doma iz Silec nad Škofjo Loko in ga aretriral. Vh-niku.

Pevsko društvo »Sava« v Ljubljani vabi na majniški izlet v Kamniško Bistrico, ki se bo vršil na praznik dne 17. tm. Odhod z vlakom ob 7.54 z glavnega kolodvora. — Povratek v Ljubljano ob 21.20. — Za prehrano skrbi vsak sam. Pevci in prijatelji društva, pohitimo v prosto naravo! — Odbor.

Ravnokar došle

pomladne in poletne novosti v veliki izbiri po nizkih cenah pri trvdki

JOS. SNOJ, LJUBLJANA, Prešernova ul. 3.

MUDR. Martin Maicen

bivši volonter, asistent graškega uni-versitetnega profesorja za notranje bolezni dr. A. Kosslerja ter bivši so-kundari državne bolnice v Ljubljani

ordinira od 19. maja t. l.

— Ljubljana, Kongresni trg 15, dneva- no od 14. do 16. ura. 6214-a

KLOBUKE najnovejših oblik in barv ter vseh vrst sportne klobuke Vam nudi v veliki izbiri specialna trgovina klobukov JOA. POK, nasl. M. BOGATAJ, LJUBLJA-NA, Stari trg 14. — Cene zmernel — Spre-jemajo se popravila.

Stanovanje

3 večjih ali 4 sob iše za stalno mirna stranka (tri odrasle osebe) za avgust. Naslov pove oglašni oddelček »Jutrua«.

Za Vaše otroke Din 58

Sivi ali drap

Din 189

Krekov trg

Voika

Krekov trg



fan je služil čisto časa pri posestniku Alojziju Kunaverju v Dravljah. Pred par tedni pa je hlapec neznanom izgubil, ko je prejel pokradel svojem gospodarju za okrog 1000 dinarjev različne obleke. Ukradeni obleke je Vilfan prodal Bosancem ter denar za pravičjal po Ljubljani. Nepoštenjaka je policija izročila sodišču.

— Razne tatvine. V noči na 11. t. m. je nekdo na prostem tiru glavnega kolodvora odtrgal več zaliv pri vagonih ter odnesel 3 pljuvalnike in 23 okenskih lermenov. Neznane je napravil železniški upravi okrog 3000 Din škodo. — Iz pralnice Franceta Prfile v Rožni dolini je pred par dnevi odnesel neznan tat različno moško in otroško perilo v vrednosti 290 Din. — Dne 11. t. m. je bila delavcu Aleksandru Gaišku ukradena v Ljubljani delavska knjižica, izdana od županstva občine Pregrad.

— Vsa dan nova tatvina koles. Kovarški vajenec Anton Pirnat iz Dravlj se je predvčerajšnjim pripeljal z izposojenim kolesom v Ljubljano, kjer je imel popoldne opravka v palači OUZD. Kolo, vredno kakih 500 Din, je Pirnat spravil v veži palače odkoder mu ga je za ukraden znehan tat. Ukradeni kolo je bilo last kovaškega pomočnika Alojzija Vaučiča iz Dravlj št. 67.

— Nogo mu je zlomilo. Včeraj popoldne se je petletni fantek Miloš Špunit za Bežigradom obeljal na neki voz, ki je vozil mimo po cesti. Po nesreči mu je zala noga pod kolo, ki mu jo je zlomilo v stegnu. Po fantka je prhnel četirni avto in ga odpeljal v javno bolnico.

— Krasne obleke in bluze dobite najceneje v trgovini Tomšič. Sv. Petra c. 38. 933

Birmanske obleke

svilene, etamin, popelin v veliki izbiri ter vseh velikosti že od Din 90 naprej kupite edino le pri trvdki

BELIHAR & VELEPIČ

Ljubljana, Mestni trg 13.

— Oglejte si izložbe! —

Iz Maribora

— Umetniška razstava Ante Trstenjaka je odprta še do 20. t. m. dnevo od 9. do 12. in od 13. do 17. ure v prostorih pivovarne Union (vhod čez dvorišče). Noben mariborski Slovenec, pa tudi nobeden, ki pride od zunaj v naše mesto, ne bi smel zamuditi prilike, da si ogleda razstavo. Ker pa umetnik od samega gledanja ne more živeti, priporočamo premožnejšim osebam, da si nabavijo eno ali drugo sliko za svoja stanovanja. Podpirajo naše umetnike dokler so živi, po smrti jim slava zadostuje!

— Zagrebško akademsko pevsko društvo «Mladost» bo priredilo na potu v Nemčijo v sredo 16. t. m. v dvorani Uniona velik koncert s skladbami naših najodličnejših skladateljev, Dirigiral bo znani odlični kompozitor Jakov Gotovac. Koncert obeta velik glasbeni užitek.

— »Ljudska samopomoč« v Mariboru šteje že nad 5000 članov in je izplačala do danes v osmih smrtnih primerih 61.000 Din podpore. Prihodnje dni bo poslala vsem svojim članom drugo društveno obvestilo s priloženimi položnicami. V lastnem kakor društvenem interesu naj se odzove vsakdo po možnosti takoj svoji dolžnosti, da bo moglo društvo kakor doslej obdržati podpore takih v polni meri izplačati. 935

— Izlet 17. t. m. v Zrkovce. Opozorjamo somišljenike in prijatelje SDS in tudi vse druge prijatelje g. župana Sela v Zrkovcih omomno na izlet, ki ga priredijo v četrtek, na praznik Vnebohoda, 17. t. m. popoldne mariborske organizacije SDS v Zrkovce h g. Selu, da mu čestitajo ob 30-letnici njegovega županovanja.

— Ljudska univerza v Mariboru. Nedeljski izlet na Remšnik je zaradi nestalnega in slabega vremena preložen na poznejši čas. Za izlet v Celje in Laško v nedeljo 20. t. m. sprejema priljave tajnik prof. Kos, Koroševa 2 (dvorišče poslopje). — V ponedeljek 14. t. m. ob 20. ur predaval pisatelj dr. K. Dvoržak o zelo aktualni temi »Žene, dekleta in moški današnjega časa«. — To je zbirka galantnih hudomušnih opazk in negalanitnih komplimentov, deloma v šalivji obliki za mladino pod 18. letom je predavanje zabavno, ker se mma v te probleme pravega vpogleda. Predprodaja vstopnic po 12 10 8, 6 Din pri g. Zl. Brišnikovi in g. Höferju.

— Cepljenje proti kozam, ki se je vršilo na mestnem fizikatu v Franciskanski ulici, je podaljšano za tri dni, in sicer za ponedeljek, torek in sredo prihodnjega tedna.

— Deložacija. Za prihodnji teden te napovedano v Mariboru 9 stanovanjskih deložacij. Vsi ti primeri izvirajo iz časa pred 1. t. m., ko so bili najemniki v največji negotovosti, kaj bo po 1. maju s stanovanjsko zaščito in ko so nekateri hišni lastniki to negotovost in splošno vznemirjenje izražali po svoje. Deložacije nesrečnih stanovalcev so neizogibne. Če bi bili najemniki počakali, da se odloči vprašanje stanovanjske zaščite, bi do teh deložacij sploh ne prišlo.

— Peta žrtov Drave. Maša Danica Lešnikova, ki jo je Drava vrgla na kopno pred nekaj dnevi pri Sv. Marjeti na Dravskem polju, bo poleg matere in sestric položena danes ob pol 4. popoldne na obreškem pokopališču k večnemu počitku. Tako je od katastrofe na Dravi dne 10. aprila v valovih samo še brodar Lesjak.

— Vandalizem. Komaj ožive parki in pri- hujljena zletišča že se začno udeleževati razni vandali, ki delajo s svojim početjem ljudstvu sramoto, štetalcem pa kvarijo veselje. Sedaj je neki vandal na Kalvariji porazal kovinske motovze strekovoda na klični cerkvi, drugi je pa polomil in ovil divjo brešnjo, ki je rasla ob poti na vrhu Kalvarije.

— Nesreča pri delu. Včeraj jutraj se je podrl v Vetrinski ulici pri popraviljanju neke hiše zidarščik oder in so trije delavci padli z njim vred nad 6 m globoko. 24-letni zidar Vinko Markl je dobil težje no-

tranje poškodbe, dočim sta njegova tovariša, pomožni delavec 40-letni Josip Gaube in 25-letni Franc Lah manj poškodovana po rokah in nogah. Rešilna postaja je vse tri ponesrečene odpemila v bolnico. — V Svedini nad Mariborom je pri nekem domačem delu padel z lestve 32-letni kočar Josip Napotnik ter si izpahnil levo nogo.

— Za birmo ure, zlatina. Najcenejši Stojec, Maribor, Jurčičeva. 842

— Plemenit dar. G. Vilko Weixl, trgovec v Mariboru, je potom Zveze kulturnih društev poklonil občini Zrkovci, kjer je rojstna hiša njegovega očeta. 50 lepih knjig za malo knjižnico. Ker v občini že obstoja Prosvetno društvo, ki ima nekaj knjig, se bo z darilom g. Weixla pomnožila ta knjižnica. Naj bi g. Weixl našel mnogo posnemovalcev!

Gospa Ana Roblekova †

Zalec, 19. maja.

V Zalcu je umrla danes popoldne gospa Ana Roblek, rojena Zanler, soproga veleposestnika in bivšega državnega poslanca g. Frana Robleka. Pokojna gospa je uživala po vsej Savinjski dolini in daleč izven nje velik ugled in spoštovanje. Bila ni le izvrstna žena in mati, ampak tudi prvovrstna gospodinja. Udeleževala se pa ni le doma, temveč, je imela odprto srce in odprte roke za reveže ter je slovela po svoji radodarnosti in usmiljenosti. Roblekova hiša je bila od nekdaj znana kot izredno gostoljubna in narodna.

Pri vsaki dobrodelni ali nacionalni stvari se je smelo v obliini meri računati na blago pokojnico. Bila je pokroviteljica raznih rodoljubnih društev in organizacij ter je pri vsaki akciji sodelovala z dejansko pomočjo in dobrim nasvetom. Ravno pred 25 leti je kumovala ob ustanovitvi žalskega Sokola. Pogreb pokojnice bo v ponedeljek, dne 14. t. m. ob pol 5. popoldne na žalsko pokopališče. Bodí ji ohranjen blag spomin, težko prizadeti rodoljbi Roblekovi pa izrakamo svoje iskreno sožalje!

Iz Celja

— Pogreb ga. Line dr. Hrašovčeve. Včeraj popoldne smo spremili k večnemu počitku našo gospo Lino. Kako priljubljena je bila pokojna gospa, je pokazala velika udeležba vseh slojev pri pogrebu. Poleg zastopnikov oblasti in občine, raznih društev in stanovskih organizacij je spremenljala drago pokojnico velika množica celjskega meščanstva na zadnji poti. Sokol se je udeležil pogreba korporativno. Pevci Celjskega pevskega društva in Olike so zapeli pred hišo žalosti in na grobu ganljive žalostinke. Gospa Lina, dobra žena in mati, počival v miru!

— Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju priredi v soboto 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsa nekaj sredstev za ubogo dečo. Vsa društva prosimo, da se ozirajo na ta dan in ne prireajo konkurenčnih prireditev. 2. junij naj bo posvečen izključno naši ubogi deči.

— Mestna občina bo pustila posekati na Pečovniku del bukovega gozda, takozvano Gabrovko. Na razpolago bo ca 200 m³ drvcepanic, ki bodo oddane najboljsemu ponudniku. Ponudbe je vpsolati predstojništvu mestnega magistrata.

— Zrelega pitlička je prišla celjska policija v osebi Jerneja Dolinarja, doma iz Kaplevasi pri St. Pavlu. V noči od torika na sredo je bilo vlomljeno v trgovino urarja Mačka v Rogasški Slatini. Vlomilec je izrezal steklo na oknu, prišel tako v notranost trgovine in pobral, kar se je dalo v naglici odnesti. V četrtek popoldne je vstopil neznan možič v trgovino zlatarja in urarja Lečnika v Celju in vprašal ali kupijo nekaj srebrnih predmetov. Na pritrdilo je odšel in se vrnil zopet popoldne ob 15. Naložil je na mizo več srebrnih pokrovov ur, 1 poročni prstan z monogramom M. M. in 2 srebrna zapestna gumba z monogramom I. M. Ta dva gumba je pred kratkim kupila ravno pri Lečniku soproga urarja Mačka. Popoldne je dobil Lečnik od Mačka dopisnico, da je bil okraden. To dvoje je potrdilo g. Lečnika v prepričanju, da ima pred seboj vlomilca. Ta je sumno opazil, pustil razloženo srebrnino in jo ubral skozi vrata. Začel se je lov za tičem, katerega so ujeli na Krekovem trgu. Dolinar, pri katerem so našli še 41 ur, prstane, verižice, broše in razno urarsko orodje, je na policijski vlogi priznal. Ure je hotel prodajati po deželi, a sedaj bo moral v ječi premišljevati o usodi, ki ga je tako hitro privedla pravici v roke.

— Truplo novorojenčka so našli pri prezidavanju neke hiše v Oplotnici. Sedanjí lastnik je kupil hišo na dražbi, katero je hotel preurediti. Ko so razkopavali steno in oboko, se je udri strop oz. tla podstrebne sobice. Med lesom je padlo na tla popolnoma razpadlo truplo novorojenčka. Od glave je ostala samo zatilnica, drugo je manjka. Leva roka je bila poleg trupla, ki je preperelo in razpadla. Trupele, katerega spol ni bilo mogoče dognati, je ležalo tam gotovo že nad 5 let. Orožništvo potvrdjuje po storilki, katero bo pa težko dognati, ker so se stranke v tej sobi često menjavale.

— Vojaško strelišče, ki je bilo že nad 50 let pod Pečovnikom, je premeščeno sedaj na prsto polje v Lubečni. Ta premešitev je po mnenju prizadetih občin zelo ponesrečena. Preko in ob strelišču pelfejo ceste, so travniki in njive in obstojala bo vedna nevarnost za poljske delavce. Kakor čujemo, bo zadeva prišla v razpravo v parlamentu.

Pri boleznih v grlu, hripavosti glasu in nahodu so neobhodno potrebne okusne

ANACOT-ESTILE
I. R. W. ANDER

Pri boleznih v grlu, hripavosti glasu in nahodu so neobhodno potrebne okusne

ANACOT-ESTILE
I. R. W. ANDER

Iz Novega mesta

— Francoski krožek bo priredil v četrtek 17. t. m. ob 20. uri v Narodnem domu svoj toletni večer: majhno predstavo, ki jo bodo vpriporili gimnazijski dijaki in predavanje v francoskem jeziku g. prof. Martela iz ljubljanskega vseučilišča. Tema predavanja — s skoptičnimi slikami — bo francoska revolucija. Prireditve se bo udeležil tudi francoski konzul iz Ljubljane g. Neuville. Občinstvo vabimo, da se udeleži večera v čim večjem številu in izkaže francoskima gostoma simpatije, ki jih gojimo v vseh krajih naše države do naše velike in zveste zaveznice. — Odbor.

— Klub motociklistov bodo v kratkem ustanovili v Novem mestu, ker so podani zanj vsi potrebni pogoji. Avtomobilski sport se je tudi na Dolenjskem razvil v zadnjih letih prav zadovoljivo. Lastnike avtomobilov kakor tudi motornih koles združuje se sedaj, ko so brez organizacije, tovariška zavest. Skupne izlete prirejšjo vsako nedeljo v bližnji in daljni okolici.

Iz Tržica

— Olepšava trga. Z nastopajočo pomladjo se je pomladilo tudi lice tržiškega trga. Več hišnih posestnikov je že dalo fasade svojih hiš prav okusno prenoviti, tako da je pogled na trg v resnici prav čeden. Prav bi bilo, če bi storili takisto vsi hišni posestniki, ker so bile hiše renovicirane zelo potrebne. Seveda bi bilo potrebno tudi misliti na primerne reklamne deske, kamor bi društva, trgovci in drugi interesi lepili plakate in druge oglase, da se ne bi posluževali hišnih sten in stebrov ob vratih, kakor se je to doslej godilo.

— Stavbno gibanje. Letos se obeta živahna stavbna sezona. Občina je že oddala dela za svojo stanovanjsko hišo, ki jo bo postavila na »fabriki«. Predlčnica po pravila Lončarjevo žago in prezidava hišo pri Hofbauerjevi žagi. Na Čegeljskih si bo zgradil malo stanovanjsko hiško delavec Klemenc, v Preski pa si bodo postavili štirje podjetni družinski očetje nove domove. Pod kamnomolom v Preski tik ob državní cesti bo v kratkem času nastala večja stanovanjska kolonija, ki se bo zgradila s samopomočjo. Mestna občina je vodovodna dela v Presko že izvršila. Za svet v Preski, ki se vidno krči, še vedno povprašujejo interesi, ker si lahko zgrade s pomočjo občine, ki da svet brezplačno na razpolago in nudi staviteljem še razne druge ugodnosti, prav čedne hišice. Če bo zgradila tudi nova stavbna zadruga, ki jo vodi g. dr. Ahačič, kako hišico, se še ne ve.

— Volitve v zdravstveni zastop. V tokrek so se vršile pod vodstvom sreskega poglavarja iz Kranja g. Znidarčiča volitve v okrajni zdravstveni zastop za sodni okraj Tržič. Ob dveh so se zbrali v občinski posvetovalnici župani in občinski svetovanci skoraj polnoštevilno. Zdelo se je, da se naj se izvrše volitve kompromisno med vsemi političnimi strankami. Eno ur in pol so trpela posvetoovanja, toda sporazum se ni dal doseči, bržčas ne zato, ker gotovi krogi niso hoteli sporazuma. Končno so se vršile volitve in zmagale so napredne stranke proti klerikalni. Za načelnika zdravstvenega zastopa je izvoljen tržiški župan g. Ivan Lončar, za namestnika g. Snaj Hinko, za člane pa iz vsake okoliških občin najbolj trezni možje, ki bodo delovali v prid ustanov, ki jih ima v svoji oskrbi zdravstveni zastop z vso vmeno in priznano nepristranostjo. Prva in najtežja naloga zdravstvenega zastopa bo, da čimprej uredi zasilno bolnico, ki jo Tržič in njegova okolica tako nujno potrebujeja kakor človek kruha in soli.

— Nedostojno vedenje mladine na šolskih izletih. Naše mesto je z industrijskega stališča zanimivo kakor malokatero, zato srečujemo v Tržiču vsak dan šolske izletnike. Prihajajo izredne starijši dijaki. Nekateri se vedejo prav dostojno. Toda v zadnjem času so bili v Tržiču dijaki dveh šol, katerih imena za danes še zadržimo, ki so se pa vedli tako, da so zbuiali splošno gžračenje. Pogledali so neke tako globoke v kozarce, da je bila njihova hoja vsega pomilovanja vredna. Železniške vozove so ponesnažili in občinstvo nadlegovali, da so bili prav neljubi prizori. Tak nadebudni mladenič je celo v tovarni nadlegoval delavke pri stroju, da ga je brhka Tina morala s krepko zausniko opomniti, kaj je prav in kaj se spodobi. Kje je vzrok za tako vedenje, bi bilo gotovo zanimivo izvedeti. Debatí o slabih uspehih koncem drugega tromesečja bi prav lahko sledila debata o slabih vzgoji srednješolske mladine.

Iz Jesenic

— Dramatični odsek Sokola nam je nudil preteklo sredo izreden užitek z Maks Halbejrovo tridejanko »Mladost«. Vloge so bile prav dobro razdeljene, še prav posebn po na nas je presenetil Amandus. Lahko trdimo, da je bil v svoji vlogi izobren, tako da bi prav lahko tekmoval s poklicnimi igralci. Še večkrat bi ga radi videli na našem odru! Vs drugi igralci so tudi prav dobro naštvudirali poverjene jim vloge, le župnik bi moral biti na koncu igre malo bolj čustven. Maske so bile prav zadovoljive, le škoda, da razsvetljava ne dopušča, da bi prišlo do pravega efekta. Pa še nekaj bi rad omenil! Zastor bo namreč treba na kak način popraviti! Na publiko naredi prav mučen vtis, če mora igralec zapustiti po končanem dejanju »odprt« oder, in to pri najbolj efektivnih scenah!

— Sokolska mladinska akademija. Sokolstvu naklonjeno prebivalstvo ponovno opozorjamo na mladinsko akademijo, ki se bo vršila drevi ob 20. uri v telovadnici. Spored je zelo pester. Sodeloval bo društveni salonski orkester. Vstopnice v predprodaji pri g. Mežku.

— Porušena brv med Javornikom-Koroško Belo in Dobravo. Pri povodnji leta 1926, ki je še vsem dobro v spominu, je narasla Sava porušila most med Javornikom in Dobravo, edino komunikacijsko sredstvo, katero so uporabljali predvsem delavci iz Sava in Javornika pri pohodu v službo v tovarno na Dobravi in nazaj in so rabili za to pot dobre pol ure. V vsej bližnji okolici ne veže drug most bregov Sava in so se prizadeti pasanti morali posluževati onega na Stari Savi, ali pa brvi v Zirovnici, kar je pomenilo vsakokrat poldrugournu zamudo in je skrajno neprijetno otežkočalo promet z vsemi onkraj Sava posebno pešcem. Ker okrajni cestni odbor, baje radi pomanjkanja sredstev, ni podvzel nikake akcije za gradnjo novega mostu, so si na Dobravi zaposleni delavci iz lastnih sredstev sami napravili primitivno brv, ki je služila dve leti, a jo je pri sedanjem nepretrganem deževju voda zopet

deloma porušila, tako, da pasanti iz Sava in Javornika, ki hodijo na delo v tovarno na Dobravi, zopet morajo delati poldrugourni ovinek čez most na Stari Savi. Preteklo nedeljo je neki gospod misleč, da je brv še dobra, padel v vodo in se ima za hvaliti le naključju, da to ni imelo resnejših posledic. Vsekakor je pri prekoračenju nezavarovane brvi precejšnja nevarnost, da utoneč. Promet v tem delu je precejšen in posebno delavstvu dobrih stvari ce primanjkuje časa, da bi se posluževalo mostu pod Možakljo ali na Stari Savi, ker si na ta način raztegne svoj šurni delavnik na 10 do 11 ur. V interesu vse javnosti je, da se na merodajnem mestu zavzamejo za to zadevo, da se ta nedostatek čimprej odpravi, pri čemer bi morda tudi zainteresirana tukajšnja podjetja nudila svojo podporo.

Iz Kočevja

— Koncert glasbenega društva. V soboto, 5. maja je priredilo glasbeno društvo svoj letni koncert. Na sporedu so bile slovenske in srbohrvatske skladbe poleg narodnih pesmi. Zbor je mnogoštevilen, mešan kakor možki. Dasi so nekatere prav lepo odpeeli, se je vendar pokazala neka nesigurnost, ki se je odražala sedaj bolj sedaj manj. Ugotoviti moramo, da je bas popoln, ravnotako tudi tenor. Tudi razvrtitve pevcev se nam je zdelo nekoliko nepravilna, ker je bil postavljen najboljši sopran na skrajni konec. Solosopran gospe dr. Rajhove je nadvse ugajal, isto moramo reči o baritonu g. dr. Vujčiča in o tenorju g. Vidmarja. Tudi duet g. dr. Vujčiča in g. Vidmarja: »Jaz bi rad rdečih rož«, je žel veliko aplavza. Ugotoviti moramo, da smo bili s koncertom, ki ga je vodil priznani pečovodja g. Trošt, zelo zadovoljni.

— Rekrutovanje za mestno občino Kočevje. Kakor smo že poročali, se bo vršilo rekrutovanje za Kočevje in okolico v dne 23., 24., 25. in 26. maja. Gerent mestne občine dr. Čuš razglša, da se bo vršil nabor za letnike 1903. — 1908. iz kočevske občine v sredo 23. maja. Začetek rekrutovanja je ob pol 7. jutraj v ljudski (osnovni) šoli, ne kakor dosedaj v »Unionu«.

— Občinske volitve. V zadnjih dneh je nastopila volilna mrtlica. Zbirajo se podpisí in se z mrzlično naglico sestavljajo kandidatne liste. Dosedaj je že vložena lista SLS in bo torej prva. Svojo listo sestavljajo še obrtniki in baje rudarji poleg demokratov in radikalov (dr. Sajovice). Obeta se nam topot živahna volilna borba.

— Sneg. Letošnje vreme nam dosedaj še ni privoščilo lepih dni. Večno deževje je pri nas že v navadi vsako pomlad. Letos pa smo le odnesli rekord. V sredo je postalo ozračje mrzlo in je kar dišalo po snegu. In res! Popoldne smo dobili lepo belo odejo. Sneg je padal v tako gostih kosmičih, kakor še v zimi ne. Pokril je nad polovico hribovja in je napravil zelo veliko škodo sadnemu drevju, ki se baš v teh dnevih razcveta. Ljudje so obupani, ker sta jim deževje in sneg uničila prav vse nasade.

Iz Litije

— Člani sokolske izpitne komisije. Litjsko sokolsko društvo bo imelo 17. t. m. izpit za društvene prednjake. Komisijo, ki jo je imenovala ljubljanska sokolska župa tvorijo bratje: Stane Trček iz Ljubljane in Nace Fincinger, France Pleničar in Jože Zupančič iz Litije.

— Halot Zenini in neveste, pozor! V nedeljo 20. t. m. ob 15. se bo vršila v Litiji velika gasilska tombola. Nikar ne kupujte bale, pridite raje na tombolo, ker tam lahko dobite za 5 dinarjev krasno sobno opravo, dalje kuhinjsko opravo in — da bo bila čim popolnejša — lepo otomano in šivalni stroj. Da ne boš peš hodil k nevesti, dobiš tudi krasno kolo. Poleg tega je še čez 150 drugih krasnih dobikov. Ne zamudite ugodne prilike! Pridite! 933

— Pa so jo le izsledili! Na Florijanovem sejmu ni znala kmetica Marija K. iz velike štanke ločiti meje med svojim in tujim. Na stojnici Drage Rihard iz Ljubljane so ji bile prav vseč nogavičke. Rihardova je imela sumljivo kupovalko na piki, da se suče zaradi nepoštenega namena toliko časa okrog njene stojnice. Kmetica pa je seveda trdila svojo nedolžnost. Razkrinkala jo je še le orožniška patrolja, ki je pregledala Marijo tudi cekarje, in našla v njih nogavičke. Pa si je znala pomagati prebrisanka. Orožnikom je povedala ime neke svoje znanke, s katero si pa že dalje časa ni dobra. Zaradi tega je imela Ana Strusova iz Javorja sitnosti, ker se je pod njenim imenom dala na zapisnik v nogavice zaljubljenja Marija. Marjivi orožniki pa so le odkrili ponižno štangarsko Marijo, ki ne da na svoje ime prav nič. Pa jo bodo na sodnji že poučili, da poštenje in pravo ime še najbolj drži.

— Prebrisani kurji tatovi. V kresniški okolici so se pojavili že večkrat kurji tatovi. Nedavno smo po čistištili kurjik povestnika Cerarja v Verneku, od koder so odnesli 12 najlepših putk. Pa so morali biti dvojni dehorji zelo prebrisani. Psa čuvaja so zamotili z mastnimi kostmi. Ves posel so opravili precej neslišno. Tatvino pa so hoteli podtakniti lisici, zato so izpulili kokišem precej perja, ter ga raztrosili okrog kurnika. Pa se domači le niso dali izpeljati na led; manjkalo je namreč vsake krvave sledi. Za prijatelje čopk se zanimajo sledi litjski orožniki, zato je upati, da pridejo »lisice« kmalu v »luknjo«, kjer jih čaka namesto kurje juhe — aristantovski ričet.

Iz Zagorja

— Razpis občinskih volitev. Z današnjim dnevom so razpisane občinske volitve za občine Zagorje, Kotredič in Aržiše. Vršile se bodo 22. julija t. l.

— Materinski dan bo priredilo danes Kolo J. s. Popoldne ob 15. uri se bo vršila v Sokolskem domu akademija, obenem pa se bodo ves dan prodajali znaki po 1 Din, ki naj jih kupi vsak, da podpre s tem plemenito delo naših Kolašic.

— Trgovino z mešanim blagom je otvoril tukaj gosp. Ferd. Drnovšek 930

— Drama »Spavaj moj dekleca«, ki jo je vpriporil prosvetni odsek Sokola, v režiji g. Korošca, je zelo dobro uspela. Igralci so svoje vloge rešili častno. Pohvalno je omeniti krasno scenerijo. Med dejanji smo po dolgem času zopet čuli gđ. Jerinovo, ki je s svojim še vedno ljubkim glasom odpevala pevске točke, katere je umetniško spremljal na klavirju g. Adamič. Po igri se je vršilo intimo slavje prosvetnega odseka 50. nastopa odličnega igralca g. Korošca, ki je s svojimi nastopi mnogo pripomogel k umetniškemu razvoju sokolskega gledališča.

— Hlman. Poročil se je včeraj g. Jurij Jugovič, preglednik finančne kontrole v Zagorju in zaslužen narodni delavec, s gđd. Jelko Groharjevo, hčerko rud. poduradnika g. Jakoba Groharja. Cestitamo!

— Zima spomladi. V četrtek popoldne je zapadel na Sv. Planini sneg, ki je pokrnil že obdelana polja.

Iz Trbovelj

— Lajšanje stanovanjske bede. Posojilo, ki ga bo dobila občina, je namenjeno v glavnem zidanju stanovanjskih hiš, ki se bo v kratkem pričelo. Nekateri so za to, da se zida velika stanovanjska hiša s kakimi 24 malimi stanovanji, drugi pa so mnenja, da bi bilo bolje, če se zida v praktičnejši, ako bi se gradilo več manjših štiri-stanovanjskih hiš. Velike stanovanjske hiše se zidajo danes le še tam, kjer primanjkuje stavbnega sveta, moderni graditelji pa se zavzemajo za sistem manjših hiš. Te hiše so mnogo praktičnejše in nudijo stanovalcem več udobnosti. Take hišice, obdane z vrtni in zelenjem, tudi povzdignejo lepoto kraja. Kasarn imamo v Trbovljah že itak preveč. Pri nas stavbnega sveta ne primanjkuje, res pa je, da je svet pri nas razmeroma drag. Občini se na to zaenkrat ni treba ozirati, ker ima občina še dokaj lastnega sveta na stari opekarni. Ta prostor bi bil za kako stanovanjsko kolonijo 6 — 7 hišic prav primeren. Vrh tega ima občina lastne gozdove, kjer bi se dobi potrebni stavbni les ter lasten kamnovlom za gramoz. Upamo, da bo zmagovalo moderno načelo in da se bo občina odločila za gradnjo manjših stanovanjskih hiš.

— Smrtina kosa. Občinskemu desinfektorju g. Černetu je umrla soproga in mu zapustila šest majhnih otrok. Težko prizadetemu g. Černetu najiskrenejše sožalje! — Pokojnici blag spomin!

— Promenadni koncert. Danes v nedeljo ob 17. uri bo priredila v primeru lepšega vremena Delavska godba drugi pomladni promenadni koncert na trgu pred rušniško restavracijo.

Iz Prekmurja

pk— Sokolsko društvo v Murski Soboti ima 3. junija svoj javni nastop. Prireditve bo v prekrasnem parku grofa Szaparyja in bodo poleg domačega sodelovala tudi vsa okoliška društva. Nastopila bo tudi vzorna vrsta iz Maribora, ki bo predvajala vaje na orodju. Z godbo nam bo prišloil na pomoč Sokol iz Maribora. Po nastopu se bo vršila veselica ob zvokih mariborske godbe in radijske koncerta. Za dober prigrizek in pristno ljutomersko kapljico eo preskrbljeno. Bliznja sokolska društva se prosijo, da upoštevajo to prireditve. Vsakoletni nastop sokolskega društva in s njim spojena veselica tvorita pri nas že le »višek poletnih družabnih prireditev, na katero se vsak posetnik vedno z veseljem spominja. Upamo, da bomo tudi letos lahko pozdravili v svoji sredi goste od blizu in daleč in prepričani smo, da se bodo kakor vselej tudi tokrat s težkim srcem ločili od naše obmejne postojanke. Zdravilo 931

pk— Nepojasnjen samomor mlade žene. Letos v januarju so veselo godci godci in ukali svatje na poroki Judite Bedkove z Jarošem Dervarijem v Sebeborcih. V ponedeljek pa so ji isti godci svirali žalostinke na njeni zadnji poti v kraje, iz katerih ni vrnile. On je bil vдовec in je pripeljal v zakon tri otroke. Zivela sta v miru in zadovoljstvu in nikdo ni pričakoval tako hitre in tako tragične razružitve. Tudi pokojnica se ni nikdar proti komur koli pritoževala nad svojim možem ali otroki in prav vesela tega je vest o nenadnem dejanju zadel vse, ki so jo poznali, kakor strela iz jasnega neba. V nedeljo, 6. t. m. jutraj je Judita kakor običajno pripravila družini zajtrk in z njimi vred pozajtrkovala. Pri tem ni nihče opazil kaj posebnega na njenem obnašanju in nikdo ni slutil katastrofe, ki bo zadelo hišo prihodnje ure. Po zajtrku se je odpravil mož po svojih poslih v hlev, otroci pa so se podali k maši. Ko se je mož čez dobro uro vrnil v hišo, je takoj pogrešil ženo, toda misli si ni pri tem ničesar hudega. Toda, ko so se vrnili otroci in je bil čas pričeti s pripravljanjem kosila, žene pa le ni bilo od nikoder, se je pričela moža poslaščati skrb. Z družino vred je pričel iskati pokojnico. Po dolgem iskanju so jo končno našli obešeno na podstrešnem tramu. Ljudje si njenega dejanja ne vedo razlagati drugače, kot da je šla pokojna Judita v smrt v hipni zmedenosti. Nesrečno pokojnico je na njeni zadnji poti sprem ljaljo številno ljudstvo.

pk— Vremenska katastrofa v Prekmurju. Cele tedne so ljudje tožili, da bo naša škodovala letini. Pro

Spomini na čase tlačanstva

Nezaslišano postopanje v vprašanju izterjevanja zaostale bire v logaškem okraju – Ogromne vsote, ki so se nabrale tekom nar let – Kaj pravi k vprašanju bire profesor ljubljanske univerze – Pravilno stališče voditelj SDS v Sloveniji, ki zahtevajo, da se vprašanje bire uredi tako, da bo varovano i dostojanstvo duhovniškega stanu i gmotni interes slovenskega kmeta

«Bira ... spominja se danes na čase tlačanstva» — Prof. dr. Rado Kušec, Cerkevno pravo.

«Mi napredni ljudje v Sloveniji nismo sovražniki duhovščine in ne zahtevamo, da se ji bira kratkoma odzame. Nasprotno: mi zahtevamo, da se duhovščini da, to, kar je potrebno, da lahko brez materialnih skrbi vrši svojo vzvišeno nalogo med narodom.» (Poslanec dr. Kramer v Narodni skupščini 6. marca 1928. povodom nujnega predloga KDK za ureditev bire.)

Zanimiva in žalostna korespondenca med kmeti in srezkim poglavarjem.

Spomlad 1. 1928 po Kr. r. je došlo med politično oblastjo v Logatcu in raznimi tamšnjimi kmetovalci do naslednje uradne korespondence:

Sreski poglavar v Logatcu št. 1573

Logatec, dne 1. 2. 1928.

Gospod Janez Korenč, posestnik, Ravnik 14, Hotedersica.

Glasom poročila župnika v Hotedersici doživite njemu vsako leto kot posestnik biro obstoječe iz sledečega:

1. pol mernika pšenice, 2. ¼ mernika ajde, 3. ¼ mernika prosa, 4. ¼ mernika ovs, 5. pol bokala masla, 6. pol centa sene, 7. en voz drv, 8. eno glavo prediva, 9. 18 krajcarjev za sir.

Navedene bire niste plačali že od 1. 1911 do tekočega leta. Pozivljam Vas da poravnate nemudoma navedeno biro za vsa leta nazaj in jo tudi v bodoče vedno poravnate. Pripominjam, da je bira obvezna ter jo bodem v slučaju potrebe tudi prisilnim rušnim potjem izterjal. O ureditvi mi poročajte tekom 8 tednov.

Sreski poglavar: Poklukar, I. r.

Proti temu pozivu je posestnik Janez Korenč vložil naslednji priziv:

«Na poziv sreskega poglavarja z dne 1. februarja 1928, s katerim se zahteva od mene, da dam župniku v Hotedersici vsako leto kot posestnik biro obstoječe iz sledečega: 1. pol mernika pšenice, 2. ¼ mernika ajde, 3. ¼ mernika prosa, 4. ¼ mernika ovs, 5. pol bokala masla, 6. pol centa sene, 7. en voz drv, 8. eno glavo prediva, 9. 18 krajcarjev za sir. Navedene bire niste plačali že od 1. 1911 do tekočega leta. Pozivljam Vas da poravnate nemudoma navedeno biro za vsa leta nazaj in jo tudi v bodoče vedno poravnate. Pripominjam, da je bira obvezna ter jo bodem v slučaju potrebe tudi prisilnim rušnim potjem izterjal. O ureditvi mi poročajte tekom 8 tednov.»

ad 1) Glede dajatev od bire kot posestnik h. št. 14 ne obstoji nikakoli obveza niti ustavn. listina. Kadar in v kolikor sem prostovoljno župniku dajatev odrajtoval, je bila to moja prosta volja, ne da bi bil v to pravno obvezan in ne da bi to dajatev kdaj priznal izrečno ugovarjam, da bi kdaj odrajtoval župniku maslo v tej izmeri, kakor ga on navaja, in drva. Pa tudi druge dajatev se niso nikdar merile, kajti, kar sem dal, sem prostovoljno dal in toliko kolikor se mi meni poljubilo.

ad 2) Že iz zgorajšnje obrazložitve izhaja, da jaz bire nisem bil dolžan dati, zato jo tudi župnik od mene od 1. 1911 ni zahteval, ker je pač dobro vedel, da me pravno k dajati ni more prisiliti. Sicer je pa zahtevalek sreskega poglavarja, ki zahteva od mene biro od 1. 1911 proti zakonu in je dajatev zastarala za vsa prejšnja leta. Župnik bi imel event. pravico, ako bi bil v to opravičen, zahtevati od mene dajatev samo za tekoče leto, nikakor pa ne za 17 let nazaj.

ad 3) Za vsak slučaj predlagam in to potem, ako bi se izkazalo da moram župniku biro odrajtovali, da si mi dovolji odkup iste v smislu dek. zak. z dne 13. julija 1882. dek. zak. št. 25 ex 1886 in z dne 25. januarja 1896. dek. zak. št. 8.

Proti zgoraj označenemu odloku sreskega poglavarja se pa v prvi vrsti pritožujem vlad njegove nezakonitosti v vsakem pogledu, osebno proti trditvi, da je bira obvezna in da se bo lista v slučaju potrebe od mene prisilno rušnim potjem izterjala. Predlagam, da se predloži ta moja pritožba nadrejeni oblasti, katera naj odklop sreskega poglavarja v celem obsegu razveljavi. Podobne pozive, kakor posestnik Korenč so dobili tudi drugi kmetovalci logaškega okraja, proti katerim je sreski poglavar na zahtevo dotičnih župnikov celo že izvršil rušben.

Eden izmed njih — posestnik Petrič — se je pritožil tako-le:

«Sreski poglavar v Logatcu je s odlokom z dne 2. aprila 1928 št. 23887/27 naročil župniku v Hotedersici, da izterja posestnik od mene zaostalo biro. Kakor sem že svoj čas ugovarjal, ugovarjam tudi danes, da bi imel župnik Alojzij Jarc v Hotedersici zakonito pravico do mene zahtevati zaostalo biro od 1. 1907 do 1916 in od 1. 1918 do 1915, ker za to nima nikake pravne podlage in tudi nikake ustavne listine. To kar ima župnik sam napisano v rokah, ne priznam in bodem v tem pogledu napravil pač vse korake, da dokazem, da je pravica na moji strani. Ker se je pa na podlagi zgoraj označenega odloka izvršila pri meni že rušben premičnin in so se dne 17. aprila t. l. za to biro zarubile med drugim premičnine, kakor 5 goved, 1000 kg sene in da se izognem škodi, ki bi mi neopravičeno nastala s prodajo teh premičnin, predlagam, zaenkrat in to za slučaj, da bo končno veljavno razsojeno, da sem župniku reš dolžan, za označena leta biro dati, da se mi dovolji odkup iste v smislu dek. zak.; ponovno pa ugovarjam, da bi imel župnik Alojzij Jarc pravico terjati od mene biro za leta 1907 do 1916 in od 1918 do 1925, ker so event. zahtevki župnika že zastarali. Predlagam torej, da se prisilna rušba pri meni zarubljenih pet goved, 1000 kg sene in event. še ostalih premičnin do končne rešitve tega mojega predloga ustavi in se uvede glede odkupa postavno postopanje.»

Kaj pravi srezki poglavar o buri.

Na te in slične pritožbe je končno sresko poglavarstvo v Logatcu odgovorilo naslednje:

Z vlogo št. 165 z dne 12. oktobra 1925. in št. 127 z dne 27. decembra 1927, ter z do-

datno izjavo št. 29. z dne 29. marca 1928. je zahteval hotenski župnik Alojzij Jarc, da se od Vas izterja zaostala biro od 1. 1911 do 1. 1927 in sicer letno pol mernika pšenice, ¼ mernika ajde, ¼ mernika prosa, ¼ mernika ovs, 1 voz drv, 1 glavo prediva in za sir 18 krajcarjev. Zoper to zahtevo ste izjavili dne 25. novembra 1925. in 30. decembra 1925. ter predložili dodatno vlogo z dne 22. februarja 1928. in z dne 26. aprila 1928., da niste dolžan poravnati letno navedene bire in da je zahtevke zastarane. Na podlagi določil § 55. a zakona z dne 7. maja 1874 dr. zak. št. 50 o odločam, da morate plačati župniku Alojziju Jarcu vso zaostalo biro od 1. 1911 do 1927 in sicer letno: (kakor gori navedeno). Razlog: Bira je starodavna cerkevna davščina slovena na vseh kmetih posestvih cerkvene občine Hotedersica. Bira se ne vključuje, kakor se ne vključuje župno državni in deželni davki. (Dekret ogr. dvorne komisije dne 14. junija 1816 št. 5983.11) Ta davščina sloni na vseh kmetih posestvih, dokler se ne odkupi po zakonu z dne 13. junija 1882 št. 25 dek. zak. št. 1. 1883 oziroma s dne 25. januarja 1896 dek. zak. št. 8. Ker se odkup bire v hotenski župniji ni izvršil, bira je nedvomno obstojala in posestniki so dolžni biro dati. Obveznost bire pa je izpričana tudi po fasciji, ki je od vlade potrjena in se dohodki bire štejejo župniku med njegove redne dohode, kakovost bire pa potrjujejo razni zaznamki in zapisniki. Zaostala biro pa ne zapade v smislu § 1480 o. d. z. ker je biro kot cerkevna dajatev javno breme, ki nikoli ne zastara. Proti tej odločbi je mogoča pritožba ...

Kako in za kakšno ceno je dal župnik ubogemu kmetu prodati živino.

Vrnimo se sedaj k posestniku Jakobu Petriču. 24. aprila mu je župništvo v Hotedersici zarubilo 5 glav goved in nekaj čez 1000 kg sene 29. aprila je že bilo pred cerkvijo v Hotedersici razpisano, da se bo vršila razprodaja teh zarubljenih premičnin v sredo 2. maja, na kar se pozivljajo občan. Posestniku Petriču ni bilo dostavljeno nobeno pismeno ali drugačno obvestilo in je bil tiste dni sploh odsoten, tako da ni vedel, kaj se mu prav za prav z nevarjenostjo naglo pripravlja. Dne 2. maja je res sledila brez pordona razprodaja. Med razprodano govedo je bila tudi krava, ki je imela par dni staro tele živino, vredna med brati 18.000 Din. Je bila prodana za borih 6000 Din — (reci in piši šest tisoč dinarjev!) Oškodovani posestnik je takoj nato odšel k sreskemu poglavarju in se mu bridko, pri tem pa tudi odločno pritožil, da je bilo vse to postopanje nezakonito in je med drugim navedel, da on, Jakob Petrič nikoli ni dožal, koliko ima plačati v denarju, ker je jasno, da nekatere dajatev, ki so našteje v buri, sploh ne bi mogel odrajtati v prihodnosti, ker se v tem okraju sploh več ne prideluje. Tudi ne obstajajo mera (bokali), ki se navajajo v enoletni buri in tudi valuta spada v zgodovino Bira, odnosno zahtevana enoletna dajatev ni bila nikoli od njega terjana v kaki zaokroženi denarni pritožnosti. Sreski poglavar je očitno uvidel brezsrčnost postopanja proti kmetovalcu, kakor tudi njegove tehtne argumente ter mu nasvetoval, naj stopi do župnika in naj se s njim poravnava. Svetovano, storjeno in ko je posestnik Petrič stal pred župnikom, je ta zahteval kot plačilo za zaostalo biro 7000 Din. Posestnik Petrič je segel v žep, izplačal župniku to svoto, naka je od župnika prejel živino, ki so jo bili prav za prav tretji kupili.

Nevezdržno stanje. Bira je hušja od davkov.

Ta nezasiščen in povsem dokumentarčno izpričan slučaj /pojasnjeva/ z uprav žarko lučjo razmere, ki vladajo med našim podeželskim ljudstvom v pogledu bire. Skoro raj ni slučajno, da se taki in slični primeri dogajajo baš v sedanjem času, ko je draginja in splošna obubožanost slovenskih dežel ter zlasti našega kmetijskega ljudstva dosegla vrhunec. 7000 Din je tudi za denar ni zavod, za tovarnarja, za trgovca velika svota in prekaša v veliki meri davčne dajatev naših kmetovalcev državi, oblasti in občinam. Zamislimo se v položaj kmetovalca, ki se na nerodovitnih kraških tleh obznoju in trpljenju preko celega leta s svojo številno družinico komaj preživlja, pa pride bira in župnik zahteva od siromašnega kmetiča 7000 Din!

Vprašanje bire je povsem odprto.

Ze iz zgoraj citiranih dopisov in uradnih listin je razvidno, da je vprašanje bire popolnoma odprto in da tudi zakon v tem oziru ne daje proti kmetovalcu niti najmanjšega individualnega in konkretnega pooblastila za izterjavo zaostale bire, kakor tudi bire v obče. Zlasti ni nikjer rečeno, da sme župnik samovoljno in brez pristanka obdavčenega posestnika zahtevati poljubne dajatev. Iz zgorajšnih dopisov razvidno, da se v biro štejejo dajatev v zastaralih merah in denarnih vrednostih ter iznosih, ki danes niso več v veljavi. Kdo ima pravico valorizirati te bokale in kračarje, kdo ima zapisnike o dosedanjih dajatvah? Ali so te dosedanje prostovoljne dajatev obvezne za kmetovalca ne glede na letino in vremenske neizhode? Pomanjkljivost v tem oziru je dobro čutil tudi g. sreski poglavar, ki piše gori, da potrjuje kakovost bire »razni sezname in zapisniki. Kje so ti razni sezname in zapisniki? Kdo jih hrani? Ali so ti veljavni za vse čase? Kje je zapisano in kje je zakonsko pooblastilo, da se sme bira pobirati za več let nazaj, za deset let nazaj, za petnaest let nazaj?

V pogledu odkupa bire pravi univerzitetni profesor dr. Kušec v svoji knjigi o cerkvenem pravu: »Izvedba teh zakonov (o možnosti odkupa bire) je bila vlogi prizadetih prepovedana. Zato je ostalo glede bire v mnogih župnijah vse po starem do današ-

njih dni. Predlog na odkup bi se vsekako mogel staviti tudi danes, kajti v zakonih določeni roki niso prekluzivnega značaja.

Cerkev je že l. 1921. izjavila, da bo skrbela za odkup bire ...

Sploh pa gre v vprašanju bire za zadevo, ki pomenja za naše siromašno ljudstvo ogromno davčno breme. Vpoštevati moramo da plačuje naše ljudstvo ogromne državne davščine, ogromne oblastne določke in končno občinske dajatev in da znaša v mnogih slučajih enoletna dajatev bire več kakor vsi državni davki s vsemi samoupravnimi dokladi vred. Kdor bi poskusil izračunati to davščino v skupnem iznosu za vse prebivalstvo obeh slovenskih oblasti, bi prišel do svote, ki gre v desetine milijonov. Nastaja vprašanje, kako to, da se na eni strani cerkevna oblast, po drugi strani pa tudi država ne briga za to, da bi to vprašanje vendar enkrat rešila. Če država rešuje razna socialna, gospodarska, šolska in druga vprašanja, če daje nagrade brodar-skim podjetnikom, če deli na vse strani premije, nagrade in razmeta državne davščine na vse vetrove, bi človek pričakoval, da bo država in da bo zlasti režim, v katerem se širokosti naša SLS čutil dolžnost, da začne z reševanjem tega tako za narod kakor za naše duhovniško mučnega vprašanja. Saj pravi po pravici že citirani prof. dr. Kušec v svoji knjigi v tem oziru o buri naslednje:

«Bira je pri ljudstvu obče silno nepriljubljena, ker spominja deloma še danes na čase tlačanstva. Predstavnik katoliške cerkve so l. 1921 napram ministru vr. izjavili, da bo cerkev skrbela za odkup prirodnosti dajatev na lastne potrebe cerkvenega službenstva, a da se bo prestajala delavnih sil, kolikor se ne tičejo gradnje in popravil cerkve in pokopališč, odkupila v celoti.»

... a klerikalci so vsak poskus za odkup zadušili.

Voditelj KDK so skušali baš v smislu pravkar citiranij izjav predstavnikov katoliške cerkve urediti vprašanje bire v enakem in pravičnem interesu obeh zainteresiranih strank, to je duhovništvu oziroma cerkve in prebivalstvu. Znan je odklop ministristva za vere od 10. januarja 1925 pod V. K. br. 5576/24 na sresko poglavarstva (okrajna glavarstva) da morajo prošnje glede odkupa bire nujno reševati. Nekaj časa so se taki odkupi res vršili, čeprav so obstajale razne težave, predvsem ker si referenti političnih oblasti niso bili na jasnem glede vpoštevavanja cen za odkup. Ko so pa prišli zopet reakcionarni režimi na krmilo, in ko je SLS dobila sopen besedo v vladi, je bil vsak poizkus pravič-nih odkupov ali kakršnegakoli reševanja vprašanja bire v kali zadušen.

Bira postala klerikalno politično orožje.

Pokazali smo že, da je bira prav občutna davščina, ki lahko v slabih letinah in ob večletnih zastankih izpodkoplje eksistenco kmetij in kmetovalcev zlasti v manj rodovitnih krajih in, da bi skupni iznos bire v enem letu v Sloveniji dosegel desetine milijonov dinarjev. Do še hušjih števil pa pridemo, če vpoštevamo dolžne zaostanke bire v posrednih župnih okrožjih. Jasno je, da se bira izterjuje po naklonjenosti interesiranih župnikov napram posrednim obvezancem. Tu so mogoče velike zlorabe v »strankarske in druge namene. Znan je slučaj, ko je župnik Jerič l. 1923. poslal 93 posestnikom Sinjega vrha, Daljne njive, Kneže vasi Damelj in Starega trga (fare Vrh) listke, s katerimi je terjal zaostalo biro. Skupno se je tedaj seštel, da dolguje teh 93 posestnikov 9.604,50 l. pšenice, 8.396,50 l. prosa, 161 hl vina, 1113 voz lesa in 601 hleb kruha. Pri tedanjih cenah je znašala vrednost več milijonov kron! Če bi tudi za zaostalo biro sestavili sklenjeni račun za obe slovenski oblasti, bi znova došli do ogromnih milijonov.

Valorizacija zaostalih dajatev največja krivica.

Kako krivična je valorizacija zaostalih dajatev v mnogih slučajih je razvidno tudi iz naslednjega primera, ki ga predložujemo /doslovnim citatom predloga neke posest-nice iz Ravnika, kjer čitamo:

«Sreskemu poglavarju v Kakor bo naslovno znano, imam dati župniku Jarcu v Hotedersici na zaostali biro različne dajatev in ker bodem morala po vsem tem kakor so do danes izšle rešitve pritožb, to biro dati, je potrebno, da se pravočasno ugotovi v kakem razmerju z današnjo valuto je zamorem odplačati. Župnik Jarc zahteva od men zaostalo biro za 21 let nazaj in sem bila radi tozadevnega obračuna dne 5. maja 1928 pri njem. Izročil mi je pismeno svoj zahtevek, ki se glasi: »Površno računjena biro Din 300.— letno. zneske za 21 let skupno Din 6.300.—« Ta račun kakor ga je napravil župnik se mi pa vidi mnogo pretiran, ker se je pred vojno župniku odplačevalo od moje hiše za biro letno še ne celih 20 kron, medtem ko zahteva sedaj letno 300 Din. Pa tudi radi drv g. župnik ne računa pravilno. Voz drv računa on 40 Din, medtem ko se dobi tak voz drv v našem kraju za 20 Din. Ugotoviti je pa tudi potreba, po kakšni valuti imam jaz župniku biro plačati, za čas do l. 1919, ker tistikrat je bila še kronska valuta medtem ko je potem nastala dinarska valuta. Ako se vpoštevata, da so se plačevali dolgovi v oni izmeri, kakor so znašali v kronski veljavi in da so tudi hranilnične vloge bile in se izplačevalo v nominalni vrednosti, potem bo treba tudi v mojem slučaju x-dediti vrednost bire do leta 1919 v kronski veljavi po l. 1919 pa v dinarski. Nepravilno se mi vidi, da bi župnik kot zahtevajoči organ imel pravico preračuna bire ter sem mnenja, da je v tem pogledu poklicana politična oblast, da ta preračun izvrši in mi naznani, koliko imam župniku za čas 21 let v denarju plačati na biro itd.»

Namenoma se zavlačuje ureditev bire.

Do takih protislovij zavaja to mučno vprašanje v nemajhno breme prizadetega prebivalstva in gotovo ne v povišanje ugleda interesiranih župnikov samo zategadelj, ker se namenoma preprečuje ter zavlačuje rešitev tega perečega vprašanja. Enake razmere kakor v Sloveniji vladajo tudi na Hrvaškem. Zlasti hudo pa je prizadeto prebivalstvo v Dalmaciji, kjer je prebivalstvo vsled gospodarske krize padlo v uprav obupne razmere. Dovolj je rečeno, da so v času, ko so morali v mnogih krajih Dalmacije deliti gladujočemu prebivalstvu kruha, da ga rešijo smrti od lakote, začela prihajati v parlament poročila, da so pričeli v mnogih krajih duhovniki v spremstvu žandarjev hoditi od hiše do hiše in pleniti živež in druge premičnine, da z nasilno prodajo izterjajo pripadajočo jim biro.

Predlog KDK. Govor poslanca Kramerja.

Razumljivo je, da je tedaj (bilo je 6. marca t. l.) KDK stavila nujen predlog, v katerem je pozivala vlado, da uredi vprašanje bire v korist in v interesu obeh prizadetih strank. Kakor vedno tako je tudi to pot šel klerikalni režim preko te sramotne rane našega javnega življenja ter v svojem reakcionarnem besu zavrnil predlog KDK. Pri tisti priliki je poslanec dr. Kramer mirno in stvarno razložil stališče kmetodokratske koalicije ter apeliral na vlado naj vendar reši vprašanje bire ter zvali s ramen našega prebivalstva to povsem nezakonito in nedostojno davčno breme. Ze uvodoma je dr. Kramer naglašal da »Predlog, ki ga je stavila KDK, nikakor ni naperjen proti duhovščini, marveč je njegova tendenca ta, da se končno uredi vprašanje, ki silno teži našega kmeta. Povlatiti moram, da zlasti našega kmeta v Sloveniji. Ni dvoma da je sedanj sistem tudi za duhovščino nedostojen. Duhovnik je akademsko izobražen mož, ki naj predstavlja med narodom moralno avtoriteto, ki ga mora narod spoštovati in ki polaga ali bi moral polagati največjo važnost na to, da živi s svojimi farani v ljubezni in največji slogi

gora na Koroškem; 48. ime bosn. pašej 51. vročina; 52. prometno sredstvo.



Pomene besed.
Vodoravno: 1. brzotek; 4. okrutnež; 6. žen krst ime; 8. ključavničarsko orodje; 11. »K« (latinsko); 12. števniki; 14. reka v Rusiji; 15. pesnitev; 17. pomoč glagol; 18. juž ameriška žival; 20. začimba; 22. grška hrka; 23. žen krst ime; 24. otok v Jadranu; 25. zver; 26. prislov časa; 28. kvartski izraz; 29. obrtnik; 30. barva; 31. poljsko orodje; 32. trdilnica; 33. žuželka; 34. ozka pot v snegu; 36. gora na Krasu; 38. del sobe; 39. slov. opera; 40. kračica za »Ivan«; 41. kračica za evropski denar; 42. mesto v Gor. Italiji; 45. drž. institucija; 46. veznik; 47.



In ta moč gre vsako leto s zerkovnikom od kmeta do kmeta s vredo na rami. In ko prinese darove, jajca, moko, zrno itd. v župnišče, se spremeni v trgovca, ki se prodira s interesi na višjo ceno ...

Razumljivo je, da pride pri takih prilikah do zelo neprijetnih prizorov. Zato je tudi iz moralnega oziroma nujno potrebno, da se vprašanje uredi. Že v bivši Avstriji je večina deželnih zborov sprejela zakone o odkupu duhovniške bire. Tudi kranjski deželni zbor je l. 1894. sprejel tozadevni zakon, toda do njega izvršitve ni prišlo, ker se je protivil del duhovščine. Zakon je predvideval odkup bire na podlagi povprečnih cen zadnjega desetletja čim so se posamezni posestniki javili s zahtevo, da se bira prečeni in odkupi, se je začela gonja po vseh župnijah. Tako so nastali »sovražniki vere in cerkev, ker so vsakega kmeta, ki se je zavzemal za odkup bire, proglasili za sovražnika duhovščine in s tem tudi cerkve. To nerazumljivo postopanje duhovščine je povzročilo, da je ostal ta zakon le na papirju.

Tudi po ujedinitvi se je v Sloveniji znova pojavilo gibanje za odpravo bire. Toda duhovščina se je postavila na stališče, da se mora bira prečiniti na podlagi zlate paritete. To stališče je seveda nesprejemljivo, ker mi vsi vemo, da se tudi dolgov drugih vrst iz prejšnje dobe niso valorizirali.

Mi ne zahtevamo ničesar drugega, kakor da se potem definitivnega zakona regulira vprašanje bire, dotlej pa pobiranje suspenzije. Novi zakon mora vsebovati norme, kako naj se nadomesti to, kar bi duhovščina izgubila z odpravo bire. Nesporno je, da živi velik del katoliške duhovščine v veliki bedi. Vsi vemo, da so zlasti v goratih pokrajinah župniki in kaplani, ki ne morejo ne živeti ne umreti. Mi napredni ljudje v Sloveniji nismo sovražniki duhovščine in ne zahtevamo, da se ji bira kratkoma odzame. Nasprotno: mi zahtevamo, da se jim da to, kar je potrebno, da lahko brez materialnih skrbi vrši svojo vzvišeno nalogo med narodom. Zato tudi nismo nasprotniki definitivne ureditve duhovniških plač. Vsekakor pa bo morala država urediti vprašanje kongruet ter odpraviti neenakost tudi med duhovščino. Imamo škofo, dekane in župnike, ki so milijonarji, poleg njih pa so v enaki in čisto še v težavnejši službi župniki, ki so pravi berači.

Dr. Kramer je apeliral končno zlasti na SLS, naj z glasovanjem za nujni predlog KDK v smislu nekdanjih svečanih obljub ugoslovenskih škofov pripomore, da se bo vprašanje bire pravično rešilo. Njegov apel je bil zaman: klerikalcem je bira svetinja.

In tako koncem koncev vsled popolne zaslepljenosti klerikalnega režima naše ljudstvo plačuje še vedno ogromne milijone bire, ki v mnogih slučajih izpodkopljuje že itak prerahle temelje našega kmetovalstva, dočim se med tem na drugi strani voditelj SLS na shodih pred taistim prebivalstvom bijejo na prsa in poveličujejo svoje »delo« in svojo skrb za slovenski narod...

gora na Koroškem; 48. ime bosn. pašej 51. vročina; 52. prometno sredstvo.

Navyčno: 1. nikalnica; 2. ujeđa; 3. otok v Ind. oceanu; 4. dragulj; 5. predlog; 7. vrsta zemlje; 9. mednarodni jezik; 10. zmeda; 12. žen. krst. ime; 18. predlog; 14. del kolesa; 16. znani slov. lovec in pisatelj; 18. evropski denar; 19. rimski pozdrav; 20. gorovje; 21. ribje jajčce; 24. del ladje; 25. mesto v sev. Evropi; 26. močan drog; 27. pesnitev; 32. predlog; 35. nadloga goveje živine; 37. »sedaj« (hrvaško); 39. prislov kraja; 43. hudičovo olje; 44. gora v Mali Aziji; 45. doba; 48. zabavišče; 50. nikalnica.

Rešitev nedeljske krizanke

Vodoravno: 1. Mozart, 6. Abel, 7. Fala, 9. ali, 11. Gorica, 14. tam, 15. Sara, 17. ulan, 18. anti, 20. Ra, 21. joj, 22. tla, 24. mernik, 25. oda, 28. ga, 29. renta, 31. Kedo, 33. Adam, 35. no, 36. ide, 38. basen, 40. Fiat, 41. obe, 43. deska, 45. okoliš, 47. a vista. — Navyčno: 1. Madagaskar, 2. ob, 3. zefir, 4. Ala, 5. tja, 8. leca, 10. loža, 12. Italijan, 13. amonijak, 16. Rut, 19. nata, 23. l. r., 25. orkan, 26. de, 27. Anka, 28. gad, 30. Temištokles, 32. okenca, 34. dobiček, 37. de, 39. Aa, 40. Fedora, 42. bai, 44. solo, 46. šta.

Podmornica, ki se potaplja 100 m globoko

Ze pred nekaj meseci so poročali iz Rima, da gradnja za italijansko mornarico novih podmorskih čoln, ki se bo lahko potapljala 100 m globoko. Pred kratkim je bil dogotovljen in so ga že tudi preizkusili. Pri tej prvi vožnji je dosegel celo malenkost več nego 100 m globokine. Njegov komandant je dal novinarjem glede tega nekaj podrobnjših pojasnil.

«Bailia» — tako se imenuje podmornica — je imela pri prvi poskusni vožnji 68 oseb na krovu, med temi 45 mož posadke in 23 članov odredene študijske komisije. Natorvorjena je bila s 35 t balasta, da bi mogla za slučaj nevarnosti v čim krajšem času spet na površje. Do 69 m globokine se je potapljala naglo, od tu do 94 m polagoma. Pri 94 m je težil na ladjo že tlak 70.000 do 80.000 ton. Ostala je celo uro v globokini 90 do 101 m. Pri 101 m je zadel v blatno dno in so jo ustavili. Takoj so jo zvezali s pomočjo radija z drugo podmornico, ki je bila tačas zasidrana v Speziji. Nato se je počasi dvignila in je dosegla luko brez vsake nesreče.

Kraljestvo mode



Čipkaste obleke in svileni ogrtači.

Čipkasta obleka ostane središčni predmet elegancije. Zavoljo tega ne pride nikoli iz prakse. Za elegantno obleko uporabljamo kaj radi če že ne samih čipk, pa vsaj čipkaste našitke.

Letošnja poletna moda elegantne dame se bo zopet obogatila s čipkastimi vzorci, v izpopolnitve svojih efektov pa se bo posluževala kombinacij iz čipk in drugih materialov — n. pr. iz georgete, gaze, tafta in satinastega krepa.

Dočim pa je raznolikost materiala zelo važna, se pazi zelo strogo tudi na to, da niso kontrasti v barvi prevelike. Čipke so že same na sebi tako efektne, da ne potrebujejo barv, ki bi še bolj podčrtale njihovo učinkovitost.

V letošnji čipkasti modi ne prevladuje veliki ornament; ta je docela izravnana. Mesto njega najdemo male vzorčke, ki pa niso zabrisani, temveč nasprotno, jasni. Sodobna modna teddnica je priprosta in skromna in se zato odreja sleherne kričavosti.

Značaj čipk je seveda zelo raznovrsten. Poleg svetlih vzorcev vidimo tudi mrk material in celo prevlečene vzorce, ki so posebno očarljivi na večernih oblekah. Vendar prevladujejo po dnevi čipke iz svetle

svile. Tudi v barvah se drže čipke sodobnih predpisov mode. Najbolj priljubljene nianse so: ne prekritaiva in ne premrka beige, fina peščena barva, sočnodelena in diskretno siva barva. Čipke pa zahtevajo svoje posebnosti tudi v oblikovnem oziru. Tako najdemo poleg ravnih oblik tudi zvončaste fazone. Slednje posebno povdarjajo ljubko učinkovitost čipk. Neenako dolgi modeli so še interesantnejši. Pravilo pa je, da se te vrste obleke nosijo samo zvečer.

Prva risba na naši sliki prikazuje ljubko, graciozno zvončasto formo, katere zgornji del je garniran s šalom, kar podaja obleki posebno distingviranost.

Risba št. 2. predločuje interesanten, lahek, zvončast model krila s podaljškom spredaj in zadaj. To krilo je napravljeno iz čipk in iz gaze in sicer tako, da so rokavi in naj zgornejša partija obleke iz gaze, ostali del, izvzemši spodnji del krila, pa iz čipk.

Posebno porabo in kombinacij materialov vidimo na tretji sliki. Tu so združene čipke s kitajskim krepom. Srednja partija je iz svile, iz čipk pa so rokavi, spodnji del krila in najzgornejši del obleke. Obleka je prepasana s pasom; sredi njega je agrafo.

Na zadnjem modelu vidimo kako je mogoče združiti čipke in taft v dekorativen efekt. Zgornji del obleke je zelo enostaven. Izrez in rokavi so obrobjeni s taftom (beige, peščene, sive, sočnodelene ali modre

barve). Pas je enakobarven. Tudi krilo je obrobjeno spodaj s taftom, nad katerim je prišit dekorativno učinkujoč trak iz iste materiala. Krilo je plisirano, kar se zelo dobro poda k čipkastim oblikam in napravljajo to kombinacijo še elegantnejšo.

Predzadnja slika prikazuje zvončast ogrtač, ki se naslanja v glavnem na ravno silueto in se končuje z volanom. Tudi na tem modelu vidimo, da je posredni modern šal mesto ovratnika. Ta obliki dočela odgovarjati novi modni liniji, ki si ugađa zlasti v bogati uporabi šalov in rut.

Obleke

letne in spomladanske, plišče v veliki izbiri, najnovejši modeli, kupite najugodnejše P. MAGDIČ, Ljubljana. Oglejte si izložbe.



Ovratna ruta.

V sadnjem času so prišli modni saloni na misel, da potrebuje vsaka sportna panoga primerno ovratno ruto. Za avtomobilsko



vožnje se poslužujemo vezanih ornametov, za veslaški sport uporabljamo ornamente iz tega področja, za tenis pa zopet rute z odgovarjajočimi risbami. Ovratne rute so postale tako popularne, da jih ima vsaka modna dama v svoji garderobi po več ter jih izbira po prilikah, zaradi katerih zahaja v javnost in družbo.

Slamnik širokih krajev.

je pokrivalo, ki prihaja letos zopet v modo. Nove fazone imajo široke kraje spre-



daj in na obeh straneh. Zadaj se krajci pri-
vijajo ali pa jih sploh ni.

Slamniki so iz eksotične slame, večkrat tudi iz imitiranega materiala in pogrešajo malone vsakega dekorja so redke; na klobuku se nosi večinoma trak iz svile ali iz žameta.

Zdravstvo

G. A. D. Vaše pismo nam je prepozno došlo v roke. Radi svoje preteklosti bodite povsem pomirjeni. To ostane brez posledic, le glejte, da odslej naprej živite pametno in naravno. — Ne iščite in ne stikajte po sebi, kaj bi vas vse utegnilo boleti, glejte rajši, da tudi prosti čas izpolnite do zadnje minute s primernim delom. Telovadite pridno, a zopet ne prekomerno; mero v vseh stvareh, ogibajte se alkohola! Vsa večer se umijte na naglem po vsem životu s prestano vodo in si jo otrite s kako bolj grobo otrlačo v kožo, tako, da le-ta lepo pordi. Potem ležite lahko odeti spat. To delajte po več mesecev. Da vam spomin peša, si samo domisljate. Kadar se učite, skušajte se zbrati in ne dajte se motiti od drugih stvari. Prepričani smo, da je samo vsa raztresenost in misel, da ste izgubili spomin, kriva, da se sedaj težko učite. Zdravila pa pustite na miru. Če se čutite utrujenega, spijte čašico dobre turške kave! — G. Z. F.

v K. p. A. D. Na takih bolečinah trpi vsa človeška rasa, jahač, telovadek, sploh vsak sportnik. Ko se telo dovolj utrdi, se sklepi omajejo in mišice uprožijo ter premagajo bolečino. Koplite se pridno in masirajte se po vsakokratni ježi. S tem povečate odprave bolečine, ne glede na to, da vam masaža miškulature, ki je močno delala, lahko samo koristi. — G. T. B. v B. Na to vprašanje smo najmanj že desetkrat odgovorili. Pa ponovimo še enkrat. Koplite si noge najprvo vsak dan v topli vodi, pozneje v mrzli, kateri ste prideli na 1 liter kake 2-3 žlice formola. V tej vodi držite nogi kakih 5 minut, vzemite jih iz kopeli, in dajte, da se na njih posuši. Ali: vzemite nogi iz hladne vode, v katero niste ničesar pridali, obrišite jih in namažite jih s 5% formolnim spiritalom, ki naj se posuši na njih. V obeh primerih jih potem vtaknite v nogavice, v katere ste nasuli sledeči prašek: Acid. salicyl. 2, amyli coryrae 20, tala. Venet. 100. — Nogavice je treba menjati vsak dan. — G. I. B. v Z. Imenoma principijelno ne priporočamo nobenega zdravila. — Oglasite se na kliniki, kjer najdete vse, kar je treba. — G. M. P. v P. Odvajalna sredstva so pripomoček, ki naj bi se uporabil samo tedaj, če drugo odrede in po možnosti mimogrede. Poskusite s masazo trebuha, katero bi vam najbolj priporočali. Tudi primerna telovadba, prežibanje, vnanje, tekanje, ježa itd. pripomorejo po svoji k masazi trebušne miškulature in lenega črevesja. Dietetično: na tešje 1-2 žlici mrzle vode, kislno mleko ev. kot zajtrk. Nadalje mnogo sočivja, sadja, sadnih sokov. — G. M. P. v S. p. V. Bencin uporabljamo vedno tam, kjer hočemo kožo osušiti, zlasti preobite tolišče in zatoljšeni razpadlini. Tolšča se namreč v bencinu topi. Nakapajte na klopčič vate nekoliko bencina in podrgnite se z njim n. pr. po lcu. Videli boste, koliko nesnage je vedno na koži, ko umiti koži. Jasno pa je, da bencin ne zdravi, ampak le nesnago odstranjuje in indirektno upliva na lasni temelj. Zveplena sredstva lahko rabite, reklamnih medicamentov se pa čuvajte; njihova koristnost je navadno neznatna. — Končno si vendar ne mislite, da more »Posveovalnica« nadomestiti zdravnika, ki je edini poklican izvesti resne kure. Tudi smo že ponovno naglasili, da je kožne bolezni treba osebno videti, ker je mnogokrat vsak opis nezadosten. — G. V. K. v B. Sr. V. Ad. a). Zdrava ženska sicer ne umre radi tega; brezvišnost se pa že itak prekomerno zakravljeni organi dražijo kar vodi še do težje hiperemije in podaljša dobo. Tudi je menda — neestetično. — ad b). Vprašanje je, radi česa so noge debele. Ali radi bolezni, ali so tako ustvarjene? Močni kosti ni moč napraviti šibkejših; tudi pri kitah in miškulaturi ne bomo dosti opravili. S primernimi shujševalnimi kurami kaj neznatnega na madežah. Nositi jih bo torej naprej, take kakor so. Glavno je, da so trdne in zdrave.

Izjava: V zadnji zdravniški posveovalnici v št. 106. »Jutrca« od dne 6. maja je bil objavljen odgovor pod šiframi G. Z. 1. in D. V. 5., kjer je bil vprašalec imenoma nasvetovan znan ljubljanski specialist. Uredništvo »Posveovalnice«, ki stoji, kot je to že ponovno izjavilo, na staljšu, da ne priporoča nikoli imenoma nobenega zdravnika, ni s tem odgovorom v nobeni zvezi.



na reki Vag v Karpatih. ČSR. Vulk. žvepl. močvirni vrelci iz globine 1000 m (67° C.), z brezprimernimi uspehi pri zdravljenju Revme — Ishlasi — Protina — Eksudatov. Idealen bivanje v hotelih, ki so direktno zvezani s kopališčami: Therman-Palace la. Pro Patria. la. počenši od KČ 45. Krašen park. Obalne in solne kopeli, zabave vsake vrste. Pojasnila tudi glede zdravljenja v hiši: L. Schreiber, Zagreb, Akademski trg 1/II.

Dečva.

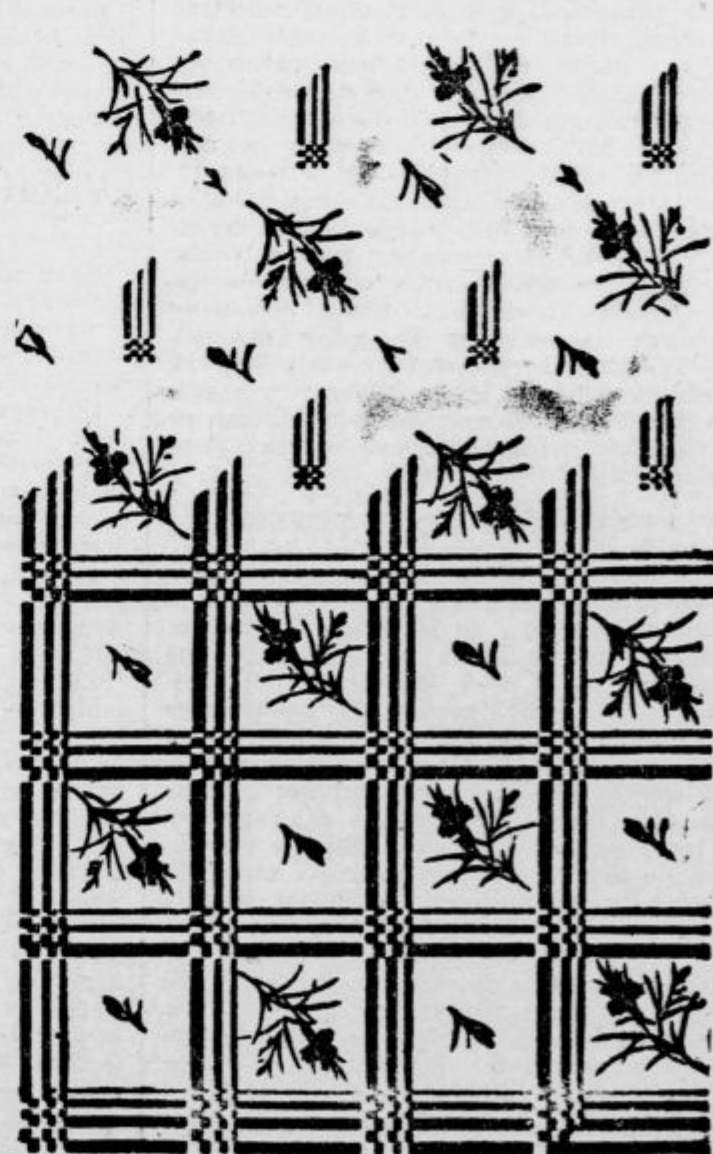
Naša narodna noša.

Za Dečvo

Zahtevajte
Dečvino
blago pri
vseh
trgovcih!

Izvršene
Dečve
naročajte pri
Propagandi
Dečve
Ljubljana
Kongresni
trg 4./I.

Prvi narodni nageljnov vzorčasti
blagovni vzorec za Dečvo.



Razstava sodobne kulture v Brnu

V Brnu na Češkoslovaškem, glavnem mestu celene Moravske, se vrši od 26. maja do konca septembra t. l. razstava sodobne kulture, katere protektor je prezident republike T. G. Masaryk.

Razstavni prostor leži na periferiji mesta v krasni, široki dolini, ki je obrobljena na eni strani z gozdnatimi pobočji, pod katerimi se vije reka Gornatka, na drugi jo pa obdajajo lepi sadni vrtovi med krasnimi vili, ki se vzpenjajo po romantičnem pobočju. Čeprav ni v tem kraju niti najmanj velikomestnega ropota, se pripelješ sem s električno cestno železnico iz sredine mesta in kolodvoru v petih minutah.

Središče razstave je ogromna železobetonsko-steklena stavba, sestavljena iz volk kaskih, vitkih železobetonskih lokov. Vse ostali material je železo in steklo. Rotunda je visoka 30 m z mnogimi obokanimi krili, ki merijo v višino po 25 metrov.

Ploha ostalih paviljonov, ki stoje okoli glavne stavbe v obliki križa med lepimi vrtnarskimi gredami in drevedri, obsega 30 tisoč kvadratnih metrov. Posebno je treba omeniti paviljone: prestolnice Praga, mesta Brna, dežele Moravske, paviljon gradbene obrti, Werkbunda der Deutschen, savezna del. dela, narodnega šolstva, paviljon upodabljačije umetnosti, umetno obrtne kole, narodnih enot, vrtnarskega in mnogo manjših.

Na koncu tega oddelka se razprostira obsežen paviljon brnakega veleposoja s svojimi 45 m visokimi stolpovi, ki bo služil čez dan kot razgledni stolp, zvečer pa kot reklamni svetilnik. Tu se nahajajo tudi originalne stavbe za kina, gledališče, kavarnu in restavracije.

Seveda ne bo manjkalo tu zabavnega prostora za mlado in staro s miniaturno sabavno železnico, sverinjakom itd. Ta prostor sam obsega skoro 30.000 kv. m.

In povsod med paviljoni so razporejeni umetniško urejene vrtnarske grede in krasni drevedri. Poslednji so zanimivi vedno, ker so se izkopala na drugih mestih po deset in več let stara drevesa, katere so prenesli sem in jih na novo zasadili.

Čitajte „Ponedeljek“!

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Nedelja, 13. maja ob 15. Akademija. Prireditev društva Skrb za mladino. Izven.
ob 20. Herman Celjski. Izven.
Ponedeljek, 14. maja. Roka pravica. C.
Torek, 15. maja. Zaprt.
Sreda, 16. maja. Zupan Stillemondski, premijera. Izven.

Cetrtek, 17. maja. Nedeljski oddih. Ljudska predstava po globoko znanih cenah. Izven.

Petek, 18. maja. Agonija. Gostovanje zagrebske drame. Izven.
Sobota, 19. maja. Velika noč. Gostovanje zagrebske drame. Izven.

Ljubljanska opera

Nedelja, 13. maja ob 15. Trubadur. Gostuje ga. Zinka Villan - Kunc. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 14. maja. Zaprt.
Torek, 15. maja. Dekle zlatega zapada. A.

Sreda, 16. maja. Lady X. opereta. D.
Cetrtek, 17. maja. Tosca. Gostuje Marij Simenc. Izven.

Petek, 18. maja. Zaprt.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 13. ob 8. popoldne: »Materinski dan«. — Ob 8. zvečer: »Jesenski manevri«. Kuponi.

Sentjakovski gledališki oder
Nedelja, 13.: »Pred poroko«.

Verdi: Trubadur. To priljubljeno Verdijevo opero vprizori ljubljanska opera danes v nedeljo popoldne ob 15. uri z gospo Zinko Villan - Kuncem kot gostom v vlogi Leonore. Predstava je ljudska po znanih cenah. V drami pa se vprizori zvečer ob 20. uri Novodanov izvirna drama Herman Celjski, ki je doslej igrala z največjim uspehom.

Iz ljubljanske gledališke sezone. V petek, dne 18. t. m. in v soboto 19. t. m. gostuje v ljubljanski dramatični ansambel pravok zagrebske drame. Prvi večer se vprizori Krleževa drama v dveh dejanjih »Agonija« s našo rojakinjo Viko Podgorsko v glavni vlogi. Drama, ki je doživela pred kratkim v Zagrebu premijero, je doslej popoln uspeh in se nam z njo predstavi eden najmlajših in najučinkovitejših hrvatskih dramatikov. Drugi večer se vprizori Strindbergova »Velika noč«. Točen sestav ansambla priobčimo v prihodnjih dneh. — Češki igralec Zdenek Stepankom nastopi 6. junija v vlogi Cyrana de Bergeraca, katerega pa da med njegove najuspešnejše kreacije. Mlad, nadarjeni igralec je član Vinohradskega divadla in je kreiral nebroj vlog. Zadnje čase je imel posebno v Borovi dramatični Dostojevskega »Zločin in kazenski« ogromen uspeh. Opozarjamo že danes vse ljubitelje dramske umetnosti na to izredno gostovanje.

Anton Lajovic:

Prvi festival jugoslovenske moderne muzike v Beogradu

Svetovna vojna je med evropskimi narodi potrgala skoro vse kulturne vezi. Da se navedejo novi stili med evropskimi narodi na glasbenem polju, se je na intenciji angleškega muzikologa Denta ustanovilo v Londonu »Mednarodno društvo za sodobno muziko«, h kateremu so v kratkem času pristopili mnogi evropski narodi s svojimi narodnimi sekcijami. Naša južno - slovenska sekcija se je ustanovila dovolj ozno in sicer kot posledica sestankov naših muzikov na festivalu internacionalnega društva za sodobno muziko, ki se je vršil v Benetkah predlanskim.

Na prvem običnem zboru naše južnoslovenske sekcije se je sklenilo, da bi se naj prirejali v naši državi zlasti festivali naše sodobne muzike, katerih prvi naj bi se vršili v Beogradu. Bilo je to sklenjeno, če se prav spominjam letos v mesecu januarju, lerej v letu, v katero pada desetletnica našega osvobodjenja. Dočim Čehi na vseh poljih svojega kulturnega življenja že proslavljajo ali pa pripravljajo slavje za desetletni jubilej svoje svobode, je za nas prav značilno, da čim je prvi naš južnoslovenski festival imel pasti v jubilejno leto, nikoli ni pomislil na to, da bi festival vezal na to slavje. Zakaj tako festival, kakor tudi z njim povzročeno slavje desetletnice naše svobode bi bila, vezana drug na drugega, stajajo poudarila na eni strani narodovo samozavest, njegovo kulturno dinamiko, kot na drugi strani njegovo solidarnost z kulturnimi prizadevanji drugih narodov. Žal nismo porabili te dragocene prilike in ostavili smo izven interesa znameniti naš jubilej. Ni pa ne bi bilo tako pokazalo dragocenosti naše mlade svobode, kot prekrasen razmah, katerega so dobila krila naših kulturnih prizadevanj ravno v teh desetih zlatih posvečenih letih svobode.

Toda mi smo brezskrbno kot otroci videli pred seboj samo neposredni cilj glasbenih prirediteljev, mesto da bi, kot bi se spodobi, zrelemu narodu in polnim možem, vedno pozorno tehtali svojo preteklost in njen

napor, da bi sroč pazno v bodočnost tem si gurneje lahko oblikovali svoj bodoči lik. Tej otroški brezskrbnosti, tej detinski, lahкотni, zaverovanosti v trenutek, je menda pripisovati, da se je prvi naš glasbeni festival v Beogradu pripravil na brzo roko in da je tej brzini v žrtvo palo slovensko delo: uvertura »Mlada Brečca našega škerjanca«.

Vendar moramo biti zadovoljni, da se je festival sijajno posrečil navzlic vsem neprivikam, ki jih je povzročila hitra priprava in pa teškočam, ki jih dela vsak začetek, (v tem slučaju organizacija prvega našega festivala).

V dveh koncertih, prvem komornem, in drugem orkestralnem je festival pokazal novih imen in del, skladateljev slovenskih, hrvatskih in srbskih, ki utegnejo postati še močni oblikovalci naše glasbene kulture. Svoje znamenito obilježje so dali festivalu zlasti mladi avtorji, ki so obenem pokazali s kako mladostno energijo in s kako možno dinamiko se že razvija naše glasbeno življenje.

Prav je bilo, da je festival prinesel tudi dela nekih starejših avtorjev, namreč Dobroničev »Karneval«, od Berse »Sunčana polja« in od Lhotke »Koncert za godalni kvartet«, ter Milojčeve priredbe srbskih narodnih pesmi. Ta dela, ki reprezentirajo nedavno tradicijo našo, da si n. pr. kot Lhotkin »Koncert nastala v zadnjem času, so tvorila soliden fundament in zanimiv okvir za izrazite in zelo interesantne fiziognomije naših najmlajših.

Med njimi sta stonila posebno v ospredje Josip Stolcer - Slavenški s svojo »Balkansko simfonijo« in pa Jovan Bandur s svojo »Himno človeku«. Slednji himni so podstava stihli iz Sofoklejev »Antigona«, katere je pri izvedbi recitirala šestorica moških in šestorica ženskih glasov v vezani ritmiki, a melodično nevezani deklamaciji. Bandurjevo delo je bilo najzanimivejša točka komornega večera, s katero se je afirmiral Bandur kot ena naimočnejših potenc sodobne srbske glasbe, ki obvlada svoja čisto sodobna izražanja sredstva z večjo in sigurno roko. Poleg njeza se ne drži slabo Predrag Milošević, mlad pianist, ki študira v Pragi in čezar mala klavirska suita, razčlenjena v štiri stavke, je zlasti v svojem finalu pokazala zanimiv glasbeni profil svojega tvorca.

Slovenec Mihovil Logar, doma iz Reke, obeta navzlic nemirnosti in mladostni vrtoglaviosti s svojim godalnim kvartetom lep razvoj. Kakor se že zdijo njegovi stavki nervozno raztrgani, vendar obilujejo lepih močno občutenih mest, ki so v vzorni izvedbi Zikovcev prišla do polne veljave.

V orkestralnem koncertu sta napravila dober vtis dva plesa iz novega baleta od Stevana Hristića in je izmed njih posebno dragi ples ugajal po svoji sušestviti ritmiki in originalni melodični tako, da so ga morali ponoviti.

Visek orkestralnega koncerta pa je tvorila »Balkanska simfonija« Josipa Slavenškega, ki je originalna tako po konceptu kot po instrumentaciji in izrazito narodna po svoji melodični. Slavenški se zdi, da je v njej našel že čisto svoji individualni stil. On utegne postati, kot vse kaže, eden glavnih reprezentantov naše narodne muzike.

V celem vzeto je prvi naš južnoslovenski festival v znatni meri izpolnil nalogo, ki mu je bila stavljena, prikazal je na zelo sugestivnem načinu karakteristične polave našega najnovejšega glasbenega življenja in odnesel močan moralen in kulturni uspeh. Beograjski glasbeniki, njih na čelu dr. Milojčević, ki so orkansirali festival, so z njim lahko prav zadovoljni. In mi z njim.

Svečana otvoritev razstave Ivane Kobilice, umrla slovenske slikarice, se vrši danes, v nedeljo dne 13. maja, ob 12. uri v Jakopičevem paviljonu. Obsežno slikarsko delo Ivane Kobilice, ki ga je doslej domovina poznala le iz malih ulomkov, bo prvič združeno v zgodovinsko sestavljeni kolekciji, obsegajoči preko 200 del; v nji so zastopane po veliki večini oljne slike (portreti, studije, genre, figuralne kompozicije, tložitja, krajine), pasteli in skupina risb. Dela izpričujejo jak razvoj, ki stremi za enakimi cilji, kakor so jih zasledovali slovenski impresionisti; njihova kvaliteta stoji zelo visoko in kaže izredno talentiranost slovenske umetnice. Vabimo prijatelje slovenske umetnosti, da si ogledajo kolektivno razstavo del Ivane Kobilice, ki bo odprta od 13. maja do 1. junija t. l.

Veliki uspehi tenorista Kiepure v milanski Scali. Milanska Scala velja za prekusni oder za vse velike pevce svetovnega formata. Jan Kiepora, sloviti poljski tenorist, ki je pred časom pel v dunajski Državni operi ulogo Kalafa v Puccinijevi »Turandot«, je v zadnjem času preizkusil svoj renomé tudi na milanski Scali. Uspeh je bil ogromen. Pevce je rastel od dejanja do dejanja in na koncu je bil deležen takšnega aplavza, kakršnega v Milano že dolgo ne pomnijo. Italijanska kritika beleži ta nastop kot senzacijo prvega reda. V Scali

ni bilo baže še leta in leta slišati povca takega glasu, ki bi občinstvo fasciniral v toliki meri.

Dunajska Državna opera gostuje zadnje dni v Parizu in šanje hvalo in priznanje francoskega tiska v neverjetni meri. Gostovanje se je začelo dne 4. t. m. in obsega 14 večerov. Z generalka »Fidelia« je spravila na noge vse znamenite pariške glasbenike in kritike. Strokovna »Comœdia« piše, da ni bilo slišati v Parizu takšne glasbe že od začetka svetovne vojne. Gostovanja posejajo redno tudi člani francoske vlade in za »Kavalirja s rožo« je najavil svoj obisk celo prezident Doumergue.

Narodno gledališče v Zagrebu je imelo v prošlem proračunskem letu 680 predstav (273 dramskih, 164 opernih, 179 operetnih) in 64 drugih prireditev. Drama je uprizorila 10 domačih in 25 drugih del.

Wegenerjev ansambel v Beogradu. Igralec Paul Wegener se je ustavljal s svojim ansambelom tudi v Beogradu, kjer je igral dva večera, prvič v Andrejeva »Mali«, drugič v Strindbergovem »Smrtnem plesu«. Beograjski kritiki ocenjujejo oba nastopa zelo laiskavo. Igralci Narodnega gledališča v Beogradu so priredili gostom na čast prijateljsko večerjo.

Zlga Hirschlerja opereta »Zmagovalka oceanu« se je prošli teden dajala v Zagrebu. Uspeh je bil dober. Kritika naglašala ob tej priložnosti, da se je končno le našel domači skladatelj, ki je umel napisati lahko operetno glasbo takšne vrste, kakor si jo želi sodobno občinstvo.

Avtorske pravice in naša država. Kakor smo že beležili, se je nedavno vršil v Berlinu kongres mednarodnega združenja avtorjev in kompozitorov. Delegati so razpravljali o zaščiti avtorskih pravic, odobrili so besedilo češkoslovaškega zakona o zaščiti avtorskih del ter vstavili v resolucijo željo, naj bi se tudi v Jugoslaviji čim prej sprejel splošni zakon za zaščito avtorskih pravic. Prevodi bodo dovoljeni le s avtorjevim privolenjem, prevajalci pa bodo sodeležni pisateljevih prejemkov. Dela bodo zaščiteni še 50 let po avtorjevi smrti.

Ljubila Ilić (Louis Iling), član beograjske opere, je gostoval te dni v praškem Narodnem divadlu. Pel je partijo Cavara-dossija v Puccinijevi »Toci« in dosegel velikanski uspeh. Praški listi splošno hvalijo tenoristov organ, moč in čistoto petja ter veristveno interpretacijo imenovane uloge.

Češko gledališče na Dunaju? Ravnotežje obojnega češkega gledališča Drašer se pogaja s lastniki dunajskega gledališča Apollo, da bi mu dail to gledališče za leto dni v najem. Če se bodo ta pogajanja zaključila s uspehom, bodo v Apollu nastopali češki igralci s češkim repertoarjem.

Aparat za obliko nosa

sredno duhoviti ortopedijski aparat »Zello« za obliko nosa, kateri garantirano v najkrajšem času najgrši nos modelira v lepo in željeno formo. Din 95.— Centifolia kosmet zavod, Zagreb, Ilica 37. Zahtevajte brezplačne ilustrirane prospekte!

Rešitev majniške uganke za sestavljanje



Počiščena tla

so želja vsake gospodinje.

Zato uporabljajte

Schicht-^{ov} Ominol

Letošnji maj v Pragi

Praga, v maju.

Vsako leto v maju mesecu menja Praga svoje običajno oblečje; ta mesec je brez dvoma posvečen kmečkemu ljudstvu, ki po praških ulicah manifestuje svoje delo, svoj napredek in — svoje zahteve. Še nedavno je bil maj v Pragi posvečen sv. Janezu Nepomuku, češki kmet pa je to oblečje popolnoma izbrisal ter brez šuma in krika zatri z manifestacijo dela ostanke habsburškega robstva.

Poljedelska razstava v Pragi in druge z njo zvezane prireditve agrarne stranke bodo letos posebno obsežne. Gospodarska razstava, delo zemljedeljske jednote CSR, agrarne organizacije, ki šteje mnogo stotisoč članov in mnogo združenih korporacij, bo imela letos tak obseg, kakor ga imajo svetovno znane razstave te vrste na Nemškem

ali kjerkoli drugod po svetu, tako glede obširnosti in notranje nazorne ureditve. Razstave pa se poslužijo naša največja agrarna (republikanska) stranka za ogromno manifestacijo republikli. Pri tej priliki bo položen temeljni kamen za spomenik češkega kneza Přemysla-Orača.

Gospodarska razstava bo podala bilanco našega poljedelstva in vseh strok dela, zavisnih od poljedelstva in zvezanih z njim. Pri tem bodo prišle v poštev predvsem industrijske stroke in poljedelsko šolstvo, in sicer letos v dvakrat tako velikem obsegu ko prva leta po prevratu. Kljub tej ogromni obsežnosti razstave, je bilo mnogo razstavljavcev zavrnjenih radi nedostatka prostora. Nemčija, ki je po svojem obsegu štirikrat, a po prebivalstvu petkrat večja, nima tako velike razstave. Po sodbi poznavalcev pa je ta naša razstava daleko nazornejša in smotrenejša, nego so shematične nemške razstave v Lipskem, Vratislavi in Dortmundu. Predvsem imponira naša razstava s svojo notranjo obsežnostjo. Obsegala bo tudi razstavo domačih živali, drobnice, kuncve, golobov in psov. Specijaliteta razstave bo 150 akvarijev z ribami, česar doslej v Srednji Evropi še nismo videli. Posebna važnost se bo letos posvetila tudi melioracijskemu delu in gospodarskemu šolstvu.

Udeležba inozemstva bo, sodeč po dosedanjih priglasiivah, tako na razstavi, kakor na manifestacijah, ogromna. Udeležba poljedelcev iz vseh koncev države je tako številna, da se v Pragi že nekoliko tednov občuti silna stanovanjska kriza; že sedaj so zasedeni vsi hoteli, vse šole bodo za 10 dni izpremenjene v prenočišča, takisto te lovadnice in dvorane. Največji poset je naznanjen, kakor vsako leto, iz Poljske. Poljski kmet je davno dobro pozna pot v Prago in bratsko sodelovanje je tu, neglede na navidezna politična nasprotstva, izveden via facti.

Nad vse pričakovanje bo letos tudi velik obisk iz Rumunije. Novo ustanovljena francoska agrarna stranka bo zastopana ne sam oz delegati glavnih organizacij, marveč tudi z znatnim številom članov. Iz Jugoslavije je dosedaj priglasiena delegacija srbske zemljoradniške stranke, ki je že na potu k nam. Bilo bi potrebno, ako bi tudi kmetko-demokratska koalicija, ki je po programu in idejah ter v vseh ozirih najbližja, bila zastopana na tem veličastnem smečkem slavju.

Pomagajte Bolgarom!

da, da je bil moj ded tak.

Kaj morem jaz za to, če je na primer ded v fantovskih letih hodil dražit starega Napasta, ki je vsak večer sedel v svoji kašči pri loncu žganja in z motnim pogledom ter pijano roko krotil strahove, ki so prhutaje vstajali iz žitnih skrinj, na starost pa to pripovedoval meni, podčrtavaje nagajivost?

Takole je pravil:

»Toliko ga ni zlepa kdo predtihal kakor stari Napast: cel dan po malo, zvečer pa kolikor se je dalo. Usedel se je sredi kašče; na eni strani je imel lonec žganja, na drugi pa vile, da je preganjal fante, ki so prihajali pred kaščo stresat koleselj, ki je Napasta vozil k poroki«.

Kadar bi bil rad srkniti nekoliko žganega, sem jo mahnil pred kaščo in sem na vso moč potresel koleselj; to je namreč starega bolj jezilo, kakor če bi bil njega lasal. In potem kakor je bilo z njim: če je bil še premalo pijan, je tiho odprl vrata in zagnal vile, da je kar zaživžgalo — nekoč sem za las ušel za vogel — če je bil pa pijan do zadnje žilice, je samo zarjul: »Proklete barabe, da ne daste miru! Čak, hudiči!« Nato sem vselej zaslišal težak padec, ker je hotel ven, pa ga je izpodne-
ker je hotel ven, pa ga je izpodne-

Pomlad

(Zaljubljena pesem.)

Velikonočni piščanci na razglednicah so že odšli iz izložb in vodijo kokejte prave piščance. Angležinje že plavajo čez Rokavski preliv. Skozi okno je priletele prva muha. Pod oknom sopiha noč in dan mestni valjar in vse smrdi po asfaltu. Mestni cestni itd. nastavljeni počasi razrivajo ceste in na trgu je čedalje več zelene sojate. Prihod pomladi se kaže povsod: pri rastlinstvu, živalstvu in mojih dobrih znancih. Psi lajajo. Nadebudna gojenka našega konzervatorija poje zraven ves dan »Gor čez izaro« ob odprtem oknu: Praga, ti si kriva! Gospodične dijakinje in gosposde dijakice pobežnejo iz univerze v Tivoli in profesorji začudeno gledajo prazne klopi. Kanarčki v kletkah se levijo. Mike se bleščijo, nebo je čedalje bolj vedro in mačka škili na streho, misli na ponočne podoknice.

Gospod Ocvirk žalostno bobna s prsti po oknu in ugiblje: »Zakaj ni Ljubljanka globoka kakor Jadransko morje?« Rad bi se vrgel s Frančiškanskega mosta v deroče valove, če bi to bilo mogoče. Poprej bi bil godrnjal prvega maja in nesel gospodarju stanarino: za tri mesece naprej. Zdaj pa je

stanovanje odpovedano in kmau si bo zgradil iz stovov in mize lep šotor v pomladni naravi. Sam je v svojem obupu, kajti ima njegova gospa druge skrbi. O, spomladi se pudraro še priletne dame! Sopraga okenskega bonarnja misli samo na lepe možnosti, katere ji odpira pomlad: »Kožuho vino lahko odparam, gornji del se pobarva, spodaj mi šivilja vse izpremeni, boki pa naj bodo na novo obrobjeni...« Potem je ne bo nihče spoznal na promenadi!

A najbolj srečna je deca. Kolena so ji obtočena in razpraskanata, hica so sinčasta od črnih in vse je zdaj pri njih postrani: čepica, ovratnica, petija, misli. Zima je šla, življenje se vkljub šoli prične iznova. Nimajo nikake prošlosti, ne mislijo na bodočnost, sedanjost jim je vse! Marku Ocvirku se izpremeni glas, nad zgornjo ustnico mu zraste črnkast puh. V vsakem žepu nosi po dva nožiča, v glavi mu pliva veter, oči se mu bleščijo kakor solnce.

Po vseh ulicah se počasi pomikajo otroški vozički. Narava je vpostavila svoj divni, večni kolotok s presnavljanjem tvarine. Poglejte: nad kolesti so vzmeti, v vozičkih so dojenčki, v ustih imajo cuceljčke, v teh je mleko — in tako naprej, tja in nazaj. O, ne bomo

še izumrli!

Vse oživi spomladi. Kronični alkoholiški so privlekli stole venkaj in pijejo pod cvetočim drevjem. Popijejo dvakratno množino, pa jim nič ni in se ne bojijo prehlada. Mar ni to lepo od pomladi?

Cene:

Iz spominov veselega vnuka

Kje so tisti časi, ko sem nedolžno dejal sosedovemu Jožku: »Pridi popoldne k nam; ata in mama ne bo doma, bomo kleti!«

Oh, in tisti, ko me je pobočila krava in so vsi domači s solznimi očmi stali pri moji postelji, meni pa nič bilo ni! Včas sem se pa moral nekoliko zadeti, ko me je mati tako s strahom izpraševala, če bom jajčka ali čajčka ali pomarančo, da sem kar lahko jokaj in ko je tako lepo gledati, če veliki ljudje jokajo. Samo ded je ohranil mirno kri in je dejal: Cene, kar zobe stisni, na te ne bo več boleti!

»Kako? Saj skoraj nobenega ni nam!«

Takrat sem se ravno prezobaval; torej sem bil še majhen in ded ni je dejal, da ne bom nikoli velik, če ne bom vsak dan pol ure do kolen stal v gnoju. Škoda, da je ded tako kmalu umrl,

ker bi me bil vzredil do kakršne višine bi bilo potrebno in ni izključeno, da bi me povabili v Ameriko po dolarje, če bi bil pet ali šest metrov dolg. Če bi se pa v Ljubljani dobil kak mecen, bi lahko ostal tudi tukaj kot prvi nebotičnik in mi ne bi bilo treba s svojo pričo pametno služiti kruha. Saj pravim: če človek nima sreče, je mama, čeprav jo imajo vsi drugi, in ded mu umre takrat, ko ga najtežje pogreši!

»Ti, dedec, po pravici povem, da me skrbi, kaj bo iz našega fanta, ko bo velik. Veš, da je ta mrha danes legel za reč in oponašal tuljenje iz opekarne, tako da nas je pripravil, da smo malicali ob dveh namestu ob štirih. Anžon, ki je šel mimo na polje, se nam je smejal in nam je povedal, da je šele dve. Boš videl, še v grob me bo spravil ta pokora! Danes ga moraš nabiti, pa povej mu, zakaj si ga, da bo kaj zaleglo!«

»Kaj ga bom nabijal, saj ni sod! Tebe bi in druge, ki ste se mu dali potegniti. Zlodja, saj ste ob dveh komaj prišli na polje, pa greste malicati, ha ha! To rečem, vesele bi ga bili moji rajniki oče, ki so zmerom govorili, da ima fant njihovo srce, če bi ga videli zdaj!«

Tako sta se menila moj oče in mati neki večer. Verjemite mi, ni moja kriv-

neka mlada, dražestna plesalka z gogo dela) nataknil na glavo kraljevsko kruno in bonci so pričeli s tožecim glasom moliti svoje mrtvaške molitve. Te molitve ne smejo prenehati toliko časa, dokler je truplo v konservi. Trikrat na dan so morale prinašati dvorne dame v mrtvaško dvorano tiste jedi in pijače, ki jih je imel pokojni najrajši, in vsakokrat so morale pred kafaletom pol ure jokati.

Zdaj šole pride pravilo

Končno, po dolgih osmih mesecih, so uganili astrologi dan pogreba. Bronasti vrč so odprli, potegnili so truplo iz njega in so izvršili na njem majhno obdukcijo. Vse mesne dele in drobce so ločili od okostja in pometali v reko, da jih ribe požrejo. Zdar premislilo samo ta slučaj, da bi se bil pokojni Sisovat po možnosti, ki mu jo je dajala budistična vera, ponovno pojavil na zemlji in sicer kot riba — in da bi bila ta riba med onimi, ki so Sisovato (relativno) mehke dele poršle!

Kar se tiče Sisovatih trdih delov, pa so jih najprvo dobro prepirali, nato so jih zaprli v drugo brončeno posodo. V kraljevih vrstah so bili med tem zgradili razkošni «men», t. j. paviljon, v čigar sredini se je dvigala orjaška grmada. Na to grmado so položili ob prisotnosti tisočglave množice in s svečanimi ceremonijami posodo s zadnjimi, borimi ostanke nekoč močnega monarha. Kralj Menivo je pristopil, pokleknil in z lastno roko podtaknil ogenj v grmado. Zubi so v kratkem času opravili svoje delo, ubogi Prea Bat Samdak Prea Sisovat je naposled ukačal svoj mir na zemlji. Upajmo, da tudi na onem svetu.

3100 kalorij hrane dnevno

Sele svetovna vojna je napeljala ljudi na kontrolo prehrane, kateri niso posvečali prej skoro nikake pozornosti. Posebno znanstveni krogi se niso zanimali za racionalno prehrano in posebno ne za to, v koliko mora biti ta prehrana individualna. V zadnjih letih pa se bavijo posebni strokovnjaki tudi s tem vprašanjem in eden od njih je izračunal sledeče:

Odrasel moški, ki opravlja srednje-težko delo ter živi zmerno in pametno, porabi dnevno približno 3100 kalorij energije. V enem letu se razčleni hrana takole:

Mesa in ribe odpade na odraslo osebo povprečno 15 kg, sira 4,5 kg, žita 200 kg, mleka 135 litrov, zelenjave 231 kg, sladkorja 25,5 kg, jajec 180 kosov, masti in masla 18,5 kg, stročja 6,5 kg, krompirja 110 kg, sadja 100 kg in 2,5 kg soli. V teh številkah je zapošadna že tudi voda, ki je človeškemu organizmu potrebna in katere potrebuje človek povprečno 700 litrov na leto.

Potovanja, ljubezen, poroke

Veliki potniški parnik «Empress of Australia», last Kanadsko-pacifiške družbe v Londonu je pred časom odrih na zabavno vožnjo okoli sveta z velikim številom pasazirjev. Prevozil je 36.000 milj. Posetil je Evropo, Egipt, Indijo, Kitajsko, Japonsko, Kanado in Zedinjene države. Potniki so uživali tako protekcijo, da jim je n. pr. v Pekingu diktator Čangtsoin dovolil obisk cesarske palače, kamor je vstop ljudem prepovedan.

Pasazirji so se te dni izkrcali na Angleškem in so pripeljali s seboj domov ogromne zaboje spomenikov. Iz Kitajske in Japonske so prinesli svilo, iz Egipta in Indije starine, iz Kanade in Zedinjenih držav rastline in cvetje. To pa še ni vse. Ko so se potniki pred odhodom parnika vkrcali na ladjo, so si bili večinoma tuji. Med potoma pa so se med seboj spoznali, zaljubili in 12 parov se je celo poročilo. Poročne obrede je izvršil ladijski kapitan. Angleški listi, ki poročajo o tem dogodku, še ne javljajo, koliko parov se je doslej že nasitilo zakonskega življenja in koliko se jih bo sedaj po povratku v London razlo.

okno in pokazal se je obraz hišnega gospodarja. Prijazno je mahnil z roko in zaklical:

»Prijateljski, pojdite domov. Nikar tu zamaž ne stojte — stanovanje je že oddano.«

»Za koliko?« se jih je oglašilo nekaj iz množice.

»Nu, za dve sto rubeljkov... povpraševanje je bilo toliko, da ga res ni bilo moči dati ceneje.«

»Dve sto?« so zastokali ljudje. »Ah, mi, stričko, bi ti bili radi tudi tudi tisto, samo da si nas pustil noter!«

Hišni gospodar je kakor v znak obžalovanja skomignil z ramen in izginil s okna. Ljudje so se pričeli resignirano razhajati — še vedno mahaje z nesrečnim časopisom.

Radio

Izveček iz večernih programov

BERLIN (484 m 4 kw). FRANKFURT (428 m 4 kw). LANGENBERG (468 m 25 kw). STUTTGART (379 m 4 kw). PRAGA (349 m 5 kw). LONDON (DAVENTRY 1604 m 25 kw). ZAGREB (310 m 0,7 kw). BRNO (441 m 3 kw). DAVENTRY (492 m 12 kw). VARŠAVA (1111 m 10 kw). STOCKHOLM (MOTALA 1320 m 30 kw).

Nedelja, 13. V.

BERLIN 20.30: »Na prostem«. (Sodelujejo solisti in orkester.)

FRANKFURT 20.30: Simfonični koncert Schubertovih skladb. — 1. »Rosamunda«; uvertura, balet in entreact. — 2. Koncert v D duru, za violino in orkester. — 3. Simfonični št. 4. v C - molu.

LANGENBERG 19: Prenos kolesarskih tekem s kolinskega stadiona.

20.10: L. Fall: »Dolarska princeza«; opereta v 3 delanili.

PRAGA 19.15: Večerni koncert. Nato zabaven večer.

LONDON 21.05: Koncert oktetu. — 1. Komzak: Valček. — 2. German: Dve pesmi za sopran. — 3. Duchatel: Dve skladbi. — 4. Grainger: Country Gardens. — 5. Wallace: Pri pesmi za bariton. — 6. Puccini: Manon Lescaut. — 7. Pesmi za sopran. — 8. Griegove skladbe. — 9. Slovanski ples. — 11. Fauré: Dibiška pesem.

ZAGREB 20: Prenos opere iz sarajevskega Narodnega gledališča.

BRNO 19: Ruski večer. (Narodne pesmi in skladbe ruskih kompozitorov.) Prenos programa iz Prage.

Rim 20.45: Instrumentalen koncert.

DUNAJ 19: Komorna glasba. — Mozart: Godalni kvartet v C - duru. št. 8.

20.05 Lecoca: »Mamsell Augot«; komična opera v 3 delanili.

VARŠAVA 20.30: Večerni koncert.

STOCKHOLM 21.20: Koncert švedske narodne glasbe.

Ponedeljek, 14. V.

BERLIN 21: Pesmi. — 1. Schubert: Ave Maria, Blaženost. — 2. Brahms: Sonata. Uspavanka. — 3. Reger: Srce ti dam. Godna samota. — 4. Bartok: Črna zemlja. Vsa bolest. — 5. Japonska pesem o dežju.

21.30: Stari in moderni plesi.

FRANKFURT 19.30: Prenos programa iz Stuttgarta. Nato koncert na flauto.

LANGENBERG 20.15: Stare angleške ljubavne pesmi in stare škotske balade. — 21.15: O ciganih. (Predavanje, proza in glasba o ciganih.)

STUTTGART 20: Händl: »Jozua«; oratorij za soliste, zbor, orkester, cembale in orgle.

PRAGA 19.15: Koncert rodbe na pihala. — 20.30: Prenos programa iz Dunaja.

LONDON 19.15: Brahmsove violinske in klavirske sonate.

21.15: Koncert vojaške godbe. — 1. Mayer - Lutz: Galety. (Nadaljevanje ob 21.50). — 2. Mercadante: »The Count of Essex«; uvertura. — 3. Tri Shakespearejeve pesmi za tenor. — 4. Tri pesmi za sopran. — 5. Liszt: Preludij. — 6. Pesmi. — 7. Weber: Rondo brilant.

ZAGREB 20.35: Večerni koncert. Po predavanju: lahka glasba.

BRNO 20.30: Prenos programa iz Dunaja.

RIM 20.45: Vokalen in instrumentalen koncert.

DUNAJ 20.30: Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — 1. Mendelssohn: »Sen kresne noči«; uvertura. — 2. Schubert: Simfonični št. 9. — 3. Joh. Strauss: Ob Donavi.

STOCKHOLM 20.45: Klavirski koncert. — 1. Chopin: Nocturno. — 2. Debussy: Mesecna noč. — 3. Ravel: Vodometi. — 4. Scott: Impromptu. — 5. Rahmaninov: Preludij v G - molu.

Torek, 15. V.

BERLIN 20.30: Prenos iz Hamburga. — 2000 let parlamentarizma: 1. »Cicero«. Nato koncert. — Beethoven: Sonata v G - molu, za čelo in klavir.

FRANKFURT 19: Verdi: Macbeth: opera v 4 delanili. (Prenos iz Linskega.)

LANGENBERG 20.25: Orkestralni koncert lahke glasbe.

STUTTGART 20: »Lov za srečo«: potovanja okoli sveta v akustičnih slikah. — 21: R. Wagnerjev koncert. — 1. »Rienzi«; uvertura. — 2. »Večni mornar«; arija. — 3. »Lohengrin«; uvertura tretjega dejanja. — 4. Pesem iz opere »Tannhäuser«. — 5. Sprevod bogov iz opere Rheingold. — 6. Iz opere »Mojstri pevci norimberški«. Nato večer grotesk.

PRAGA 20: Koncert. — 1. Grieg: Sonata za violino in klavir. — 2. Bach: Giovonda. — 3. Pazantini: Violinski koncert v D - duru. — 4. Klavirske skladbe. — 5. Brahms: Madžarski plesi.

LONDON 19.15: Brahmsove violinske in klavirske sonate. Nato koncert kvinteta. — 20.35: Drugo dejanje Wagnerjeve opere »Mojstri pevci norimberški«.

22.10: Klavirski koncert Chopinovih skladb.

RIM 21: Puccini: »Le Villi«; opera v 2 delanili.

DUNAJ 20.05: Pevski koncert. (Narodne pesmi). — 21.15: Večerni koncert dunajskega koncertnega orkestra in solistov.

VARŠAVA 17.45: Komorna glasba. — 1. Brahms: Sonata v F - molu, za klavir

in klavir. — 2. Debussyjeve klavirske skladbe.

19.20: Montusvko: »Straszny Poznan«; opera v 4 delanili. (Prenos iz Poznanja).

STOCKHOLM 19.45: Koncert. — 1. Mozart: Serenada; — 2. Mozart: »Figaro«; — 3. Bach: Klavirski koncert v D - molu. — 4. Mahler: Renska legenda. — 5. Haydn: Simfonični št. 9. — 6. Duru.

Sreda, 16. maja.

BERLIN 20.10: Eysler: »Die Schützengasse«; opereta v 3 delanili.

FRANKFURT 20.15: Shakespearejeva »tragedija« Hamlet.

LANGENBERG 20.15: Večerni koncert orkestra. — 22.30: Mozartove vedre skladbe. (Komorni orkester).

PRAGA 19.15: Koncert rodbe na pihala. Nato zabaven večer.

LONDON 19.15: Brahmsove violinske in klavirske sonate. — 19.45: Puccinijeva opera »Manon Lescaut«.

ZAGREB 20.35: Koncert artil in pesmi.

BRNO 20.20: Prenos zabavnega večera iz Prage.

21.20: Koncert tamburaškega zbora »Harmonika«.

RIM 21: Vokalen in instrumentalen koncert.

DUNAJ 20.30: H. Bahr: »Uboji norec«; drama v 1 delanju. Nato večerni koncert lahke godbe.

VARŠAVA 20.30: Koncert Melzerjevih skladb. — 1. Trio za violino, čelo in klavir. — 2. Montusvko. — 3. Melzer: Tri skladbe. — 3. Pesmi. — 4. Klavirske varietete Komzakove teme.

STOCKHOLM 20: Prenos Čajkovskega opere »Jolanta« iz kraljeve opere v Stockholmu.

Ingelen-Radio

Aparati in zvočniki, transformatorji, avtomatizmi, (ki sami regulirajo kurilne ovire). Zahtevajte prospekte in ateste v specialnih trgovinah.

Kakršna pomlad, takšna jesen

Neugodno vreme je letos pri nas zakasnilo vsa pomladna dela. Zlasti oranje in setev sta zakasnela in dasta sklepati, da je obdelovanje zato manj skrbno in da so tudi obdelane površine manjše kakor lansko pomlad.

Kmetovalci so bili ob nastopu nekoliko ugodnejših dni pred Veliko nočjo primorani zaradi že poznega časa gotova dela dokončati in tako je kakovost obdelovanja morala trpeti. Ker je za kmalu nato znova nastopilo deževje, je bilo nadaljnje obdelovanje ovirano in računati je s tem, da bo obdelana površina manjša kakor prejšnje leto.

Sumljivo znamenje je tudi, da so kmetje letos kupovali seme, zlasti travno in deteljno, v presenčljivo manjši meri kakor prejšnja leta. Zato je tudi računati z manjšim pridelkom krme.

Skoro nenavaden pojav pri nas pa je obilno gnojenje z umetnimi gnojili, ki jih je bilo jeseni lanskega leta in letošnjo pomlad nevarno velike količine v promet, in sicer v taki meri kakor po vojni še nobeno leto. Poraba umetnih gnojil je dosegla skoro ono višino kakor pred vojno, dasi ljudje nimajo denarja.

Največ so gnojili s Thomasovo žlindro in apnovim dušikom travnike in ozimne, katerim sta se pomladi dodajala še kalijeva sol in kalnit. Slabo prezimelim ozimnam se je pomagalo s žilskim solitrom. Mnogo se je porabilo tudi domačega pepela kot kalijevga gnojila.

Medtem ko se rast po travnikih vsaj v splošnem še nekam razvija, nas preseneča pojav slabo prezimelih ozimlin. Ponokod je naravnost žalostno pogledati redke ozimline, slabo rastoče, zastale in bolehave.

Neugodno deževno vreme pa traja še kar naprej in ovira delo.

Paša se je v toplejših krajih Slovenije splošno začela, zlasti tam, kjer so lani pridelali malo sena. Preveč ugodnih slik o bogastvu letine si za jesen skoro ne smemo delati. Ako bo vreme še v maju tako kisel, kakor je bilo doslej, se lahko pripravimo na zelo slabe uspehe. Seveda imajo tudi nadaljni meseci svojo besedo in svoj vpliv ter še lahko kaj obreže na slabše ali na boljše. Pravijo pa: »Če bo majnik neugoden, tudi oktober ne bo roden.«

Bogastvo Amerike.

Ameriški »Bureau of Internal Revenue« je izdal statistični pregled, ki poroča, da znaša sedanje bogastvo Zedinjenih držav Amerike 2 in pol milijarda dolarjev. Dohodki 117 milijonov duš broječega prebivalstva so v lanskem letu znašali blizu 90 milijonov dolarjev, to se pravi za 43 odst. več kakor leta 1921. V Ameriki se razliva res zlato po ulicah, Evropa pa ne ve, s čim bi plačala bogatašem onkraj Oceana obresti za ogromna posojila.

Naši onstran granic

Razprava radi dogodkov v Breznici

V Gorici se je vršila razprava proti 23 voščanom iz Breznice pri Ledinah. Prisotnih je bilo 18 obtožencev, pet jih je v Jugoslaviji. Zakonca Bogataj sta bila obdolžena, da sta izvrševala gostilničarsko obrt brez potrebnega dovoljenja. Drugi so bili obtoženi upora z orožjem proti trem finančnim stražnikom in napada na dva stražnika. Slednji so prišli v nedeljo 4. marca t. l. v Bogatajevo gostilno in popražili po gospodarju, da ga odpeljejo v vojašnico na Ledinah. Ker ga ni bilo doma, so silili gospodarja, da naj gre on. Ta se je upiral in rekel, da ne prišel mož drugi dan v Ledinah. Ona ne more, ker ima majhnega otroka, dojenčka. Obtoženi Ignac Mohorič je med drugim povedal, da je v onem trenutku, ko je hotel gospodarji nasvetovati, naj napreže konja pa se popeljejo vsi v Ledinah, nekdo udaril po luči v gostilni, ki je takoj ugasnila. V gostilni je bilo več ljudi. Nastal je pretep. Stražniki so streljali v kot pod okno. Potem so bežali fantje skozi vrata, stražniki pa skozi okno. Stražnik Sgherri je kot priča izpovedal, da je planilo po njem kakih 7 fantov, stražnika Chirrica so odnesli v drugo sobo. Tam so ga tolkli. Zgodilo pa se ni nobenemu nič hudega. Med obtoženci so ljudje, ki sploh taktir v gostilni niso bili. Oblast je kar na debelo aretirala vso Breznico. Obtoženci pravijo, da so imeli posla s stražniki samo oni, ki so zbežali v Jugoslavijo. Meja je tam zelo blizu. Anton Zakelj se ni pustil ukeniti v Bogatajevo gostilni stražnikom, ki so planili po njem, ko jih je vprašal, ali imajo odlok, da lahko odnesejo ženo ponoči v vojašnico. Vsi navzoči so bili ogorčeni. Takrat je ugasnila luč... Razprava kaže, da so prišli finančni stražniki v Breznico v nedeljo prav z namenom, da izzovejo kak incident v gostilni, ko vedo, da so gostilne ob nedeljah navadno dobro obiskane. Zakelj je samo ponižno vprašal stražnike, če imajo dovoljenje, pa so ga takoj hoteli ukeniti!

— Velika vojaška prireditel v korist »italie Redente«. Dne 24. t. m. se je vršila v vojašnici »Vittorio Emanuele III.« v Trstu veselica v prid društva »italie Redente«, ki ustanavlja poleg »Lege« med našim ljudstvom potujočevalne šole. Poveljnik, general Ferrario, je ustregel želji »italie Redente« po vojaški prireditvi in določil generala Puglieseja za organizatorja slavnosti z eminentno vojaškim značajem. »italie Redente« načeluje vojvodinja d'Aosta. V ženskem odboru za to prireditel čitamo imena: Carmen Kozulič, Gilda Kozulič, Marija Kozulič Gerolimič, Lina Polič, Silvija Tripkovič, Ada Brunner, Gina Brunner, Emilia Brunner.

— Obmejni miličarji strogo stražijo gorke prehode v Jugoslavijo. Kljub temu pribeži marsikdo čez granico, ker mu ni več obstanka na domači grudi. Miličarji, orožniki, finančni stražniki, zalezujejo zlasti fante, jih izvajajo, dražijo, nagajajo jim, pretepaajo jih, podtikajo jim prestopke, pregreške, zločine. Miličar Capra v Grantu je izvedel, da namerava večja skupina fantov odrediti čez mejo. Poklical je na pomoč številne tovaršje iz bližnjih krajev. Miličarji so zasedli vse prehode, skrili se za skale in črni, dva sta bila spuščena po vrveh na skalnato polko na opozvališče, v katerega bližini bi se imel izvršiti prehod. Fantje so vse to videli in pustili čakati miličarje toliko časa, da so se naveličali in odšli. Komaj je bila glavna stena prosta, so odšli fantje lepo tudi preko nje in na vrhu zapeli »Hej Slovani!« Spodaj so miličarji poslušali in metalo od jeze karabinke ob tla.

— Vedno surovejše postopajo z našim ljudstvom miličarji, med katerimi jih je mnogo iz Sardinije, ki so posebno nasilni ljudje. V Grantu pri Nemškem Rotvu je pridrl v gostilno, kjer se je vršil ples, sardinski miličar in začel s puškinim kopitom suvati na levo in desno. Par fantov je po bil na tla. Čez nekaj dni je pozval nekega fanta v pisarno, ga pretepel in mu nastavljal bajonet na prsi z zahtevu, da podpiše neko izjavo. Capra se piše ta miličarski divjak in dela čisto svojemu primku. Pravi kotel je, ki se zaganja v slovenske mladence. Ta Capra je zahteval od ljudi, da mu morajo podariti prapor, kakor jih imajo orožniške postaje po drugih slovenskih krajih. Ker se nič ne zmenil za to, je ukazal nabiranje od hiše do hiše in gorje mu, kdor bi se ne odzval!

— Vedno težja bremena meče fašistični režim na naše občine v Primorju. Podestati, kup uradnikov in uslužbencev, novi občinski uradi, nove davčnice, šole, ceste, razne stvari iz področja politične uprave in sodišča, potem po večno prispevanje za raznovrstne fašistične naprave! Pijavke so prišle nad slovenske občine in izpile jim bodo vse živilišne sile. V seil goriskega upravnega odbora so potrdili prispevek občine Komen 250 lir slovenskemu dopolnilstvu za turistični izlet Gorica - Firenze - Rim - Napoli! Občina Rihemberg mora plačati občinskim uradnikom in uslužbencem posebno odškodnino za »izredno« delo! Občinam Anhuvo, Alba, Ročini so izročili v upravo bivše vojaške ceste. V provincah je predpisana naplata občinam največja obzirnost.

— Po 200 letih. Pred 200 leti je bil v Vipavi graščak grof Anton Lantieri, ki je znal zelo dobro živeti. To dobro življenje pa mu je nakopalo bolezen, ki je tedanjih zdravnikov v Gorici in Trstu niso znali ozdraviti. Zato si je grof naročil znamenitega zdravnika iz Benetk, in ta zdravnik je bil Julij Goldoni, oče znamenitega italijanskega pisatelja Karla Goldonija, ki je spremlil svojega očeta v Vipavo in se pozneje v dveh svojih veselolagah spomnil svojega bivanja v Vipavi. V svojih »Spominih« pripoveduje Goldoni, kako se je tedaj, v zimi leta 1728.—1727. živelo v Vipavi. Večerja pri grofu Lantierju je bila takale: Prinesli so na mizo celo četrto koštruna. Na koštrunu je bilo 5 zajcev, na zajcih 12 jerebic, na jerebicah nekoliko ključev in drozgov. Isto na vrhu pa nekoliko škrlancev. Poleg tega ste bili pri vsaki večerji na razpolago dve juhi, mesna in zelenjavna. Prav radi so tudi ponujali ječmen, čes, da pospešuje prebavo. Vina je bilo seveda v izobilju in bilo je izvrstno. Goldoni prav posebno hvali neko posebno vrsto, katero so imenovali »la fanciullito«, to se pravi, tisto, ki »dela otroke«. Po vsaki jedi so prihajale zdravice. — Iz Vipave je Goldoni posetil nemški Gradec in se je na povratku v Vipavo ustavil tudi v Ljubljani. V svojih »Spominih« se hvali, da

je v Ljubljani jedel izborne rabe. Spomladi leta 1727. sta se oba Goldonija vrnila v Benetke. Ozdravljeni grof je podaril obeto tobačnico, sinu pa srebro uro. V svoji veselolagi »Kavalir dobroga okusa« omenja Goldoni Vipavo. Grof Ottavio vpraša slugo, kje je bil prej za hišnega upravitelja. Sluga mu odgovarja: »V mestu, ki se imenuje Vipava«. Grof nato: »Vipava? Kje je ta Vipava?« Sluga: »Tam, kjer se zadržuje Nemčijac.« — Škoda, da ni tudi povedal, kaj se tam »nehava«!

— O češkoslovaških legionarjih je predaival na ljudski univerzi v Trstu profesor Urbanec. Te dni so posetili številni češkoslovaški protovolci iz svetovne vojne bojišča na italijanski fronti, kjer so se uspešno borili. Pri Pavi je padel organizator legionarjev Sokol Jan Čapek. Posebno slovesen je bil poset legionarjev v Konejnu na Beneškem, kjer so Madžari ustrelili 18 češkoslovaških legionarjev. Nekaj trupel so potem obesili na občestna drevesa. V vojašnici je viden slovenski kamen, ki naglašja, da so lastifikacijo izvršili Madžari in dostavila na koncu: Nikdar ne bomo pozabili teža infamnega čina... Ime občine je pozdravil češkoslovaške legionarje v Konejnu mien delezat z lepim slovenskim prilnikom Zaletnik.

— Radikalna struja med fašisti ni zadovoljna s sedanjim preoblikovanjem prilnikov, ko se v številnih slučajih prihrani del starega prilnika ali pa celo skoro cel prilek. Ki se mu samo konec poitalijanci. Radikalni pravijo, da se Lončar ne sme zvati Lončari, ampak nov prilek mora zveneti čisto italijansko, to je Pentolari. Slavec se prevede v Ugnolno. En Obernei se je izpremenil v Bernelli, drugi pa v Oberinnelli. (Priateljski poredneci mu pravijo Oberaennelli.) Radikalni fašisti kriči po »Popolu«, da bi bila morala komisija obema Oberaenneloma dati prilek Bernelli in končuje »zahtevo po novem izpreminjevanju prilnikov, iz katerih mora izginiti vsaka slovenska sled«.

— S Koroškega. Z izidom občinskih volitev so Slovenci prav zadovoljni. Seveda je še mnogo takih, ki so se pod različnimi pritiski pridružili nemškim strankam ali prepričanje je vzrastlo, da niso izgubljeni za slovensko celoto. Pri lanskim deželno-zbornih volitvah so dosegli Slovenci 9578 glasov. Če se prišteje letošnji napredek 634 glasov, smo prekorčili deset tisoč za 212 glasov. 10.212, to imponira! V pliberskem okraju treba novega, intenzivnega dela. Napredek socializma je v mnogih slučajih samo plod nesloglasja v slovenskem taboru. — Skofjski odredbeni list iz leta 1917. je izjavil, da ima po naravnem zakonu tudi slovensko ljudstvo neodtujljivo pravico, da se mu ohrani in goji njegova narodnost in njegov jezik. Zato ima duhovščina dolžnost, da v slovenskih župnijah propoveduje in pastiruje po slovensko. Naravni zakoni veljajo za vse čase. Zadnji čas je, da krene celovški škof z germanizacijo poti na pravo krščansko pot! — Bivši deželni poslanec Landbunda Puschl je bil obsojen v Celovcu zaradi tatvine in nečistosti na eno leto strogega zapore.

Kako pospešujejo tujski promet v Italiji

V nedeljo, 6. t. m., se je vršil v prostorih beneškega provincialnega gospodarskega sveta (tako se imenuje sedaj bivše trgovske in obrtniške zbornice) sestanek zastopnikov teh korporacij iz Primorja. Benečije in južnega Tirola ter zastopnikov nekaterih važnejših letovskih in kopalskih mest in hotelskih družb.

Sestanek je bil namenjen proučevanju vseh tujskega prometa se tičečih vprašanj in stvoritvi enotne fronte vseh prizadehtih čimteljev v svrhu povzdiže v zadnjih letih vedno bolj zastajajoče tujsko prometno industrijo.

Zelo zanimiv je bil predlog italijanske družbe velikih hotelov, ki je predlagala, naj bi se izdajale tujcem posebne turistične izkaznice, ki bi omogočale poljubno potovanje iz kraja v kraj ob 50% ponustu na železnici. Ta izkaznica bi ne smela biti vezana na večje formalnosti in naj bi se prodajala pri potniških agencijah v inozemstvu. Imetniku naj bi izkaznica najprej nudila znižano vožnjo do onega letovišča, ki bi si ga izbral kot prvo svoje bivališče v Italiji. Po pejamstih dneh prebivanja v tem kraju pa bi izkaznica dajala tujcu pravico do polovične vožnje za poljubna potovanja iz kraja v kraj in nazaj do italijanske meje v roku dveh mesecev.

Predlog na uvedbo te izkaznice je bil sprejet soglasno. Daje je bilo sklenjeno, da se vsa akcija za pospeševanje tujkega prometa razdeli na dva dela. Prvi del je treba izvršiti takoj in se bo v ta namen vršil nov sestanek prizadehtih čimteljev 23. t. m. v Benetkah. Na tem sestanku se sestavi program del, ki jih je nemudoma treba izvršiti in takol po sestanku odide posebno odposlanstvo v Rim, da predloži svoje zaključke vladi. Pozneje, po dotoku letošnje poletne sezone, se bo vršil tretji sestanek, na katerem se bo v celoti pretresalo turistično vprašanje z vseh strani in se bo določilo vse, kar je potrebno za razvoj tujkega prometa na italijanski ladijski obali. Pobudo za ta sestanek je dal reški provincialni gospodarski svet, ker se pač ravno v reški provinciji, kjer se nahaja največje kopalske sever

Podzemeljski Pariz

Ne govorim o nešteti podzemeljskih beznah pariskega nočnega življenja in tudi nočem naštevati na tisoče kilometrov kanalov, ki so tako široki, da bi vozili lahko z vozovi skozi nje, in s katerimi je izvedena kanalizacija in je poskrbljeno skoro za vse električne kable vsega Pariza. Govorim o podzemeljski železnici, o subway ali, kakor tu pravijo, o «metru».

Se za časa «konjskega prometa», ko so se bili avtomobili komaj pojavili, a parni in električni tramvaj komaj utrčili na pločniku pariških bulvarjev in avenij, so mestni očeti premišljevali, kako bi svoje občane prevažali čim ugodneje in hitreje iz enega konca Pariza v drugega. Tudi Francozi tistega časa se ne razlikujejo dosti od današnjih in če bi ne bilo svetovne razstave

takšnih slučajih so zelo zanimiva za one, ki se jih ne tičejo.

Nekemu mladeniču je uspelo, da se je prijel v gneči za naslonilo pri sedežu. Na naslednji postaji izstopi dvajset ljudi in jih vstopi štirideset. Malo manj, da mu niso zlomili roke. «Postojte», kriči, «nimam vseh rok!» Po dolgem iskanju jo najde med ostalimi in da se o tem res prepriča, jo z drugo roko včipne. Vrisk ga opozori, da se je «zmotil» in včipnil roko lepe sosedice. Na drugem koncu obkłada v žamet in krzno oblečena dama petnajstletnega gizdalina, ki se je prilepil nanjo, z izbranimi izrazi vulgarnega slovarja, kakršnih se poslužujejo elegantne dame neopredeljene profesije. Mladič ji ne priporoča nič manj v stilu, naj se v bodoče poslužuje svojega avta.

Koketiranja in namigavanja ni ne konec ne kraj. Doživljam lahko mnogo ljubavnih poznanstev, zlasti med potniki različnega spola, ki se peljejo redno po isti progi. Citati v tej gneči ni mogoče, kaj ti preostane drugega, če ne to, da se zagledaš v monotonosti podzemeljske vožnje v ostali svet? Tako se gledajo dan za dnevom. Najprvo se začne s pozdravljanjem kakor med neznanimi stanovniki iste hiše, pozneje pride do nasmeha, potem do opazke, do majhnega razgovora in končno do vsega tistega, kar vodi pred duhovnika ali mestnega načelnika ali vsaj do skupnega bivanja in ljubavnega prijateljstva. Statističarji, ki se bavijo tudi s temi stvarmi, trdijo, da ni Amorjevimi puščicam nikjer tako ugoden teren kakor v mračnih predorih in osvetljenih vagonih «metra»...

I. S.

Vesele zgodbe o afganistanskem kralju

H. — Varšava, 5. maja.

Ekstotično Velikanstvo kralj Aman-Ulah je pravilno poljsko vladno s svojim posetom Varšave v veliko zadrego. Iz Berlina so prišle vesti, da afganski suveren silno mnogo nakupuje, da bi pa kaj plačal, mu pa ne pride na misel. V Berlinu je moral vnanje ministrstvo hoditi za kraljem in plačevati njegove nakupe, da je skoro izčrpalo svoj dispozični fond.

Morda so te govorice prišle na uho samemu Aman-Ulahu, kajti v Varšavi je vse številne nakupe plačal točno in v redu. Kralj se je najbolj zanimal za trgovine z noži, orožjem, puškami in za slična podjetja. Pri nekem nožarju so mu bili posebno všeč posrebljeni noži in jih je kupil vsi zalogo. Vso noč je nožarjevo sobo vrezovalo v platnice kraljevo krono in monogram. Za prvo partijo, ki je bila gotova, je plačal takoj 500 angleških funtov (okoli 150.000 Din), naročil pa je, naj mu ravno toliko takih nožev pošljejo potom afganskega poslanstva v Angoro. Tudi to naročilo je takoj plačal s čekom v funtih.

Vlada je imela veliko skrb za nagovori, ker je bilo zelo težko najti skupno točko med Afganistanom in Poljsko. Naposled jo je predsednik Moščicki izvolil. «Afganistan in Poljsko družijo ljubezen do domovine», je dejal. «Poljaki in Afganci z istim ognjem ljubijo vsak svojo domovino». Aman Ulah je bil s tem nagovorom in z globokomnim jedrom pozdrava nenavadno zadovoljen.

Na predlog vlade so kralja nastanili v predsedstvu ministrskega sveta. Opremil so apartmane visokega gosta z najzibavejšim in dragocenejšim starim pohištvom visoke cene in velike zgodovinske vrednosti. Manjkalo ni pri tem niti starih gobelinov in porcelana iz dobe poljskih kraljev. Komaj je bilo delo opravljeno, pa je prišla iz Berlina vest, da ima kraljevo spremstvo navado in nalog, da pri odhodu pobere s seboj vse pohištvo, kakor je to običaj v Afganistanu. Z največjo naglico so odstranili dragoceno pohištvo in ga nadomestili z modernim, ki ga ni škoda in ga kralj lahko vzame v Kabul.

Poljska vlada je napravila Aman-Ulahu posebno veselje, da je za njegov poset uredila direktno brzojavno zvezo Varšava-Kabul. Ko je kralj prišel v Varšavo, so to brzojavili v Kabul, nakar je iz Kabula prišla prva brzojavka za kralja. Poštni sel je našel kralja v avtomobilu pred nekim hotelom in mu izročil brzojavko. Velikanstvo je ta brza služba močno imponirala, da je ljudim prikimal poštariju. V dolgi vrsti odlikovancev je tudi ta sel, ki mu je kralj poklonil red «brzonožne gazele» I. vrste.

Aman-Ulah se je zanimal posebno za sosednje države in je vedno spraševal, koliko prebivalcev ima ta ali ona. Ko je dobil odgovor, ni nikoli pozabil postaviti: «Afganistan pa ima 8 do 12 milijonov prebivalcev.» Razlika med 8 in 12 milijoni vzhodnemu suverenu očividno ni preveč važna.

Tudi kraljica je bila predmet obče pozornosti in časopisi javljajo, da so jo v Varšavi najbolj zanimali saloni za manikiranje. Neka gospodična iz te stroke se ji je tako priljubila, da jo je vzela s seboj in jo imenovala za svojo dvorno manikirko. Plače bo imela 500 poljskih zlotov mesečno, obenem pa bo smela v Kabul otvoriti svoj salon. Poljaki so radovedni, bo-li njih rojkinja imela kaj prida posej in zaslužka v daljnem Afganistanu...

Ali ste se že naročili na «Nedeljnik»?

Kino

Faust.

Filmsko predavanje ZKD.)

V prostorih Kina Matice se vrši danes ob 11. dopoldne posredno predavanje g. prof. Pavliča o «Faustu», največjem Goethejevem delu, na katerem je delal nemški genij nad 50 let.

Predavatelj bo razlagal idejo in vodilno misel «Fausta», nakar bo izvajalno govornika sledil krasen film iste vsebine; film se razlikuje od Goethevega Fausta in se njega vsebina naslanja bolj na staro nemško narodno pripovedko, vendar je gotovo eno najpopolnejših del nemške filmske produkcije, kar nam dokazuje že imena sodelujočih filmskih umetnikov kakor n. pr. Emil Jannings v vlogi Metista itd.

Cene k tej prireditvi so kljub visokim stroškom za film nespornostne in znašajo od 2 do 8 Din za sedež. Glede na veliko zanimanje za ta spored naj si občinstvo čimprej nabavi potrebne vstopnice. Program se ponovi samo še jutri, v ponedeljek, ob 14.30 istotako v prostorih Kina Matice.

Douglas Fairbanks

Veliki filmski pravljikar in akrobat Douglas Fairbanks je v zasebnem življenju že v tistih zrelih letih, ko navadnim smrtnikom ni več mnogo do ljubavnih in junaških avantur: rojen je bil namreč 28. maja 1884 in bo čez dober teden slavil svoj 44. rojstni dan. S tem smo sicer izdali skrivnost, ki jo večina filmskih zvezdnikov skrbno čuva, toda pri Fairbanksu to ne velja; saj že ima ženo, še prav srčkano po vrhu, publika mu bo pa vzlic letom ohranila svoje simpatije dokler bo mladenski, junaški in viteški.

Ko je bilo Douglasu 16 let, je šel v vojaško šolo, hoteč postati častnik. Takrat je bila baš vojna z Mehiko in mladi junak se je že tedaj navduševal za vse, kar je viteškega in lepega. Toda vojaščina ga je kmalu minila: v vojaški šoli je ostal le eno leto. Zanimaj ga je teater.

Na desekah se je Fairbanks podučal s večjim ali manjšim uspehom vse do leta 1914, ko je teatru obrazil hrbet in se je vrnil na film. Dotlej ni imel baš visokega mnenja o kinematografu; izpreobrnil ga je pa film D. W. Griffitha «The Birth of a Nation».

Douglas je kmalu našel svoj tuj junaka - akrobata in občinstvo se je nevedno hitro navdušilo zanj. Toda prava njegova kariera se začela je z marcem 1919, ko so se tako zvali «The Big 4» združili in osnovali novo filmsko družbo «United Artists». Bili so to David Wark Griffith, Douglas s svojim bratom Johnom, Mary Pickfordova (Douglasova žena) s svojo materjo in Charlie Chaplin s svojim bratom Sydneyem.

Prvi film, ki jih je Fairbanks vrtil za novo družbo, so našemu občinstvu docela neznan, v ostalem Douglasu tudi še ni našel v njih svoje prave podobe. Cotrli so številu je bil slavn «Zorro», gotovo eno najboljših Fairbanksovih del. Za njim je vrtil «Tri mušketirje», «Artagnan in »Robbins Hooda», pri katerem je mnogo potrošil za dekor, ter naposled «Bagdadskega tatua» - eno najlepših del svetovne filmske produkcije. Manj posrečen je bil «Zorrov sin», ki ga Fairbanks sploh ni imel namena uprizoriti, a ga je publika, ki «Zorru» ni mogla pozabiti, skoro prisilila, da se ga je lotil.

Predzadnji Fairbanksov film je «Črni pirat», ki je bavljan na poseben način patenta «Technicolor», ki je baš Fairbanksov izum, pred kratkim pa je dokončal film «Gauchok», čigar dejanje se odigrava v Južni Ameriki.

Dopisi

VRHNIKA. Ponovno smo se že pritoževali li čez vrhniški vodovod, vendar so vse pritožbe bob ob steno. Skrajni čas je, da se začne s temeljito popravilo vodovoda, kajti, strmele! Vse plava v dežju in vodi, v vrhniškem vodovodu je pa suša! Imamo samo dopolne vodo, popoldne smo brez nje, ker odpro druge cevi, ki vodijo v Hrib in ta ima vodo zopet samo popoldne, je pa brez nje celo dopoldne in celo noč. Kaj bo, če bo nastal ogenj, kaj poleti, ko bo vročina in bodo nastale epidemije, ki so neizbežne, ker ni razen vodovoda niti ene pitne vode na Vrhniki? — In zakaj je tako? Zato, ker imamo že pol leta dva gospodarska odbora trga Vrhnike — medvladja, čas sladkega brezdeja! Stari odbor je imel sicer časa dovolj, da bi uredil to važno zadevo, pa je nil Novega odbora pa gosp. veliki župan kljub večkratnim urgencam in prošnjam ne potrpi, da bi mu bilo mogoče pokazati svoje zmožnosti. Pa bo prišlo poletje, pa prikmala zima — Vrhnika pa bo le še brez vode! Pohvalno bi bilo, če bi stopil novoizvoljeni odbor pred g. velikega župana in osebno izpregovoril o zadevi. Potem se bo stvar že kam obrnila in odbor bo all potrjen ali pa bomo nanovo volili. Taka zanikarnost o tako važni stvari je preveč! — Pri Sv. Trojici cvete polad. Olepševalno društvo pridno olepuje: posipava z belim peskom steze ter postavlja nove mize in klopi. Duša vsega tega dela je gosp. Dolenc starejši, ki je od zore do mraka na delu in gradi tam gori pri ljub. Sv. Trojici kot mrvilja. Zal, izumirajo moške, ki so tako delavni; mlajši jih ne bodo dosegli niti v idealih, niti v delu. Trije so, ki so delali in izdihali — dobesedno v pot svojo gaobrazo — Vrhniki in sebi ta nemilostni spomenik Sv. Trojice: Ivan Gruđen, Gabriel Jelovešek in Fr. Dolenc starejši. Prva dva sta, žal, mnogo prerano odšla tja, odkoder ni vrnila in da nista — bi bilo tam še lepše, kot je! — V nedeljo, 13. t. m. bo priredil odbor za Cankarjev spomenik v Rokodolskem domu Cankarjev večer v proslavo 10letnice njegove smrti. Na sporedu so recitacije, deklaracije ter dramski prizori njegovih del. Začetek proslave ob 11. dopoldne s promenalnim koncertom vrhniške godbe.

V četrtke zvečer je zagorela zopet žirovska elektrika. Dela v žirovski centrali so gotova ter daljnovod na Vrhniko ves obnovljen.

RAKEK. Ravnanstvo meščanske šole se zahvaljuje vsem darovalcem, ki so prispevali na nabiralni polji za Akademijo znanosti in umetnosti ter za Narodno galerijo v Ljubljani. — Končno so začeli pri nas z delom za kanalizacijo in za tlakovanje ceste; tudi stanovanska hiša za železnikarje se že gradi. Po dolgih letih nekaj življenja! Še dve pereči vprašanji čakata rešitve: električna razsvetljava in meščanska šola. Kakor čujemo, se bo za meščansko šolo zasilo preureditve poslopja osnovne šole, tako da bosta v njem za nekaj let meščanska in osnovna šola. V tem času bo občina skušala nabirati sredstva za novo poslopje.

Tekma Ilirija — Primorje se danes ne vrši

(Službene objave LNP)

Ex praesidio se objavlja: Ker odigranje sporazumno kvalifikacijske prvenstvene tekme SK Ilirija — ASK Primorje v smislu p. 11. u. o. LNP z dne 10. t. m. zaradi odklonilnega stališa SK Ilirije ni izvedljivo, se odgodi določitev event. obvezne ponovne prvenstvene tekme, dokler LNP ne prejme službenega obvestila, da je upravni odbor JNS revidiral svoj sklep z dne 8. t. m. glasom dopisa št. 1063 z dne 8. t. m. glede veljavnosti pred 25. IV. 1928 po LNP sklenjenih verifikacij. V postev prihaja termin 17. t. m. (praznik).

V nedeljo 13. t. m. se vrši le prvenstvena tekma SK Svoboda — Krakovo, in sicer kakor objavljeno ob 15. uri na prostoru Ilirije. Služba se na novo določi sledeče: blagajna g. Kovač in SK Svoboda, rediteljstvo gosp. Simončič in vsak klub po štiri reditelje. — Nastop službe ob 14.30. — Tajnik I.

Nacionalni miting SK. Ilirije, Ljubljana, za moške.

LLAP je odobril naslednji raspis: SK Ilirija priredi dne 7. junija t. l. ob 14. na svojem igrišču na Gosposvetski cesti nacionalni lahkoletski miting za moške.

Tekmovalne točke so: tek 100 m, 400 m, 1500 m, 5000 m; skok v višino z zaletom, skok v daljavo z zaletom, skok ob palici; met diska, met krogla, stafeta 4 x 100 m.

Prijavnina za točko in tekmovalca je 10 Din, za stafeto 30 Din. Prijave s prijavnino naj se pošiljajo na naslov: prof. Josip Čop, Ljubljana, kavarna Evropa, do 1. junija t. l. Naknadne prijave se bodo sprejemale do 4. junija ob 12. proti dvojni prijavnini. Tekmovanje se bo vršilo po pravilih JLAS. Tekališče je dolgo 385 m, je iz ugakov in ima dva nedvigljena zavoja. Prvi trije v vsaki disciplini prejmejo priznanice, razen tega dobi zmagovalec tudi še kolajno. Za stafeto dobijo priznanice oz. kolajno dotični klubi.

Natančen program tekmovalstva se bo objavil v časopisu tik pred mitingom.

Tajnik II.

Po svetu

5 prvimi boji v hokeju na amsterdamski olimpijadi, ki se prične v četrtek, se prične tamkaj tudi važen kongres Fife, mednarodne nogometne federacije. Na dnevnem redu je mnogo važnih točk, o katerih se bo gotovo razvila velika debata. Med drugim bo kongres sklepal o izstopu Angije, Škotske in Irse, o izključitvi Walesa, o predlogu jugoslovanskega državnega zvezov, da se prizna španščina kot jezik za razprave, da se o predlogu madžarskega saveza, da bi Fife izdajala «službene objave» tudi v nemškem jeziku itd. Zborovanje bo posebno burno zaradi volitve novega generalnega tajnika, ker mora sedajni tajnik Hirschmann odstopiti. — Za našimi nogometaši, ki so sklepu saveza ne gredo na olimpijado, ker ni izgledov za kakršnekoli uspehe, se je tudi Poljska oddolila, da ostane doma. Bolgarija bo namreč ves denar, ki je bil zbran za Amsterdam, za podporo po potresu poškodovanih krajev in tudi ne gre z doma. — Estonska se je kljub pesimističnim vestem vendarle prijavila. — Zanimivo je, da se ob času, ko je vsa letosnja olimpijada še pred nami, vršijo v Ameriki že obširne priprave za olimpijado v letu 1932, ki se vrši v Los Angelesu. Ustanovili so tzv. kalifornijsko zvezo za X. olimpijado, ki bo pripravila in vodila vse prireditve. Zvezi so pristopili še številni petični trgovci. Drugi so šli še dalje in se zanimajo že za olimpijado v letu 1936. Kakor čujemo, se poteguje 8 mest (Berlin, Barcelona, Budimpešta, Lausanne, Rio de Janeiro, Aleksandrija, Helsingfors in Rim) za čast, da bi sprejela olimpijske predstavnike. Časa za agitacijo imajo res še precej!

Menda ni zlepa sportne panoge, kjer bi bilo toliko naproti kot v nogometu. Nedavno so v Pragi odobili, da mora drugi jugoslovanski klub, ki bo zastopal Jugoslavijo v tekmah za srednjeevropski pokal, igrati še dve kvalifikacijski tekmi z rumunskim pravkom. Naš savez je po burnih debatah odločil, da zadene ta usoda BSK, dotim si je Gradjanski z zmagao nad Jugoslavijo še pridobil pravico sodelovanja. Beogradjanci zastopajo seveda stališče, da je njihovo moštvo moralo zmagati celo dvakrat in si je s tem gotovo bolj kot zagrebški zaslužilo sodelovanje — brez nobenih kvalifikacijskih tekem. Sedaj je ožen v strelhi Jozu prizadetega dela ni padla samo na Zagreb, temveč kar na Madžarsko, ki je v Pragi predlog podpirala. Listi napovedujejo bokot in zahtevajo, naj naši klubi odklanjajo ponudbe madžarskih klubov. — V Avstriji so profesionalni in niso tako idealisti. Danes imajo slavne goste, angleško moštvo Blackburn Rovers, ki je nedavno odneslo senzično zmago za pokal. — V Berlinu nastopijo angleški amaterji v mednarodnem boju London - Berlin, v Kolnu pa mestni reprezentanci Kolna in Osla. Čehi gredo v Pariz in se bodo prvič pomerili s franc. reprezentanco. — V Angliji so zaključili prvenstvo — v prvi ligi so zasedli Everton, Huddersfield Town in Leicester City, v II. pa Manchester City, Leeds United in Chelsea prva tri mesta. Kot strelce golov je letos Dean, slavni srednji napadalec novega prvaka, prekosil lanskega rekorderja Cammella in ustrelil v sezoni 60 golov! Te dni je bil postavljen v Vratislavi nov svetovni rekord v metu krogla. Metjal je Hirschfeld in dosegel balno znamko 15.79 m. Nova »zvezda« obeta baše še zelo mnogo; veliki Prus je na istem mitingu vrget tudi koplje 44.37 m. Kroglo je vrget šestkrat sledeče: 15.79, 15.38, 15.34, 15.64, 14.70 in 14.79 m. Dosedaj so bili v tej disciplini prvi Američani v velikih premoči. Rekord v metu krogla so znani do leta 1872, ko je je Londončan Edr vrget 12.92 m, kar so Anglični kot tekmični rekord lahko atletski beležili kot rekord. Šele leta 1885. je to daljavo prekosil Škot Mackinnon in postavil 13.11 m, že par tednov pozneje pa Irec O''Brien, ki se je pokazal že na 13.39 m. Nato je prišel znan Kanadjec Gray, ki je bil dolgo najboljši zastopnik v tej disciplini. Prekorajšč je kot prvi atlet mejo 14 m. Za njim je leto dni pozneje podaljšal znamenje Irec Horgan na 14.69 m. Hudoobni tenisti pravijo, da je žmet preveč zaključene merice! Šele leta 1908. se je našel tenist, American Wesley Cox, ki je dosegel 15.08 m in s tem kot prvi prekorajščil 15 m. Za 9 cm ga je leta 1908. posekal rojak Ralph Rose, a kmalu nato je vrget 15.54 m in dosegel daljavo, ki je ostala nedosežena 19 let. Rose je leta 1913. umrl na pljučnici, a rekord je ostal, dokler ga ni pred tremi tedni ovrgel Američan Johnny Kuck. A samo za 2 cm! Kakor vidimo, je bilo tudi njegovo veselje prav kratko. Te dni se je Kuck še enkrat potrudil in dosegel že 15.60 m. — Na boji po ameriški celini imajo sedaj kakih 70 etap za seboj. Umek, ki je v drugi četrti prav dobro bočil in se spravi že na čeno

Sport

meso, je v sedmih etapah odnehal. Na vodstvo je Italijan Glavazzi; vsaka se prebodi do sedaj do 2000 milj ali 400 ur.

O Davisu cupu smo pisali med tednov; pregled objavimo, ko bo prvo kolo zaključeno. Lacoste se je v Bournemouthu osvetil Afrikanec Spence za poraz, ki ga je doživel proti nemcu Cochet. Lacoste je s lahkoto zmagal s 6 : 2, 6 : 2, 6 : 2. Ustanovitelj Schneiderjevega pokala Jacques Schneider, je te dni na francoski rivjeri umrl. Bil je že pred vojno velik agitator za letalstvo in je leta 1913. ustanovil znano darilo za hitrostne rekorde s vodnimi letali. Kakor znano, se vrše za ta pokal vsaki dve leti ostre borbe med najmočnejšimi tekmeči Angleži, Italijani in Američani!

Tour de Slovenie

Vsakemu so gotovo poznane svetovnoznane in priljubljene dirke, ki se izvajajo v Franciji in Italiji pod imenom «Tour de France» in «Tour d'Italie», za katere vladajo med občinstvom veliko zanimanje na vsaj progi in vseh etapah ter vedno nestrpno pričakujejo poročil, kdo je zmagal na posameznih etapah. Dirkačev se vedno prijavljajo par sto, da je konkurenca vedno skrajno ostra in borba na posameznih etapah skrajno napeta.

Da tudi Slovenci ne bomo svedni, se je oddolila Kolesarska sekcija A. S. K. Primorja izvedla slično dirko po Sloveniji. Ta dirka bi imela dve etapi. Na binokšno nedeljo dne 27. t. m. bi bil start v Ljubljani. Vozilo bi se preko Novega mesta, Kostanjevici v Brežice in od tam v Rogaske Slatine, kjer bi bil cilj prve etape in bi tam tudi prenočili. Drugi dan jutraj nase start iz Rogaske Slatine preko Celja, Kamnika in Kranja v Ljubljano, kjer bi bil končni in glavni cilj druge etape. Proga je zelo dolga ter naporna in meri vsaka etapa približno 170 km, tako da bi bila vsa proga dolga ca 340 km. Vsekaror bo zahtevalo od dirkačev zelo mnogo napora in vztrajnosti, čeprav se ne bo vozilo bogvekako hitro. To bi bila tudi propagandna vožnja našega kolesarstva po Sloveniji. V večjih mestih je daleč predviden tudi letični cilj in sicer za nagrado dotičnega mesta. Kdor pride v dotičnem mestu prvi skozi cilj, dobi potem nagrado dotičnega mesta. Tak letični cilj se bo skušal napraviti v Novem mestu, Brežicah, Celju in Kranju. S tem bi se dvignilo tudi večje zanimanje v dotičnih mestih za to veliko dirko.

Za to dirko vlada še sedaj med dirkači veliko zanimanje ter pričakujejo rekordnih prijav, ne samo iz Ljubljane, temveč tudi iz drugih krajev. Natančen spored bomo objavili v eni prihodnjih števil.

Službeno iz LLAP. (Iz seje u. o. dne 10. t. m.) V sodniško komisijo za Schwabovo štafeto se določijo poleg že prejele določeni še gg. Gregorij in D. Sanein. — SK Ilirija in ASK Primorje se pozivata, da postavita za Olimpijski dan žensko stafeto 4 x 60. Dopis JLAS se vzame na znanje (verific. sodniki). — SK Zeleničar, Maribor se sprejme in uvrsti v članstvo LLAP. — Dupis Sportne rep. slušateljev ljublj. univerze se vzame na znanje (termin 20. maja se preloži). — Dopis SD Rapid Maribor se vzame na znanje in odobri se načrt tekašča na njegovem novem igrišču. — Tajnik I.

SK Svoboda. Danes ob 15. uri prvenstvo na tekma I. skupine s SK Krakovo. Ob 10. uri trening II. skupine s SK Ilirijo. Postavi v Gradšču. Pol ure pred pričetkom igre morajo biti vsi igralci v garderobi pri Kovaču. — Načelnik.

ASK Primorje (nogom. sekcija). Danes ob 10. trening s SK Slovenom komb. Na našem igrišču naj bodo ob 9.30 sledeči igralci: Anžlovar, Vidic, Turkovci, Sočan, Jug II., Pišek II., Privšek, Slapar, Senica, Terček, Zalar in Corradini. — Načelnik.

Kolesarstvo

Kolesarstvo v Savinjski dolini. Ustanovili se je kolesarski klub «Vranksko», ter se je včlanil v Koturškem Savezu SHS. Pododboru Celje. Takoj ob ustanovitvi se je pod predsedstvom g. Frana Goloba udeležilo 15 klubskih dirkačev prvga kola prvenstvenih dirk Pododboru Celje, kar kaže zelo vneto delovanje in agilnost kluba. O priliki kolesarskih dirk na Vranksko v nedeljo dne 13. t. m. ki jih prirede ljubljanski in celjski klubi, vozi tudi Kolesarski klub Vranksko lastno dirko na km 50. — Tudi v Zalcu se je ustanovil kolesarski klub in soštani obnovo svoje delovanje. Zasluga za organizacijo v Savinjski dolini gre vsekakor agilnemu klubu Slov. kolesarjev Celje, pod predsedstvom g. Jul. Jančigaja, in pododboru voga predsednika g. A. Sumra. Meseca julija se vrši IX. zvezdica dirk v Celje.

Koturški Savez SHS Pododbor Ljubljana mesto. Službeno iz seje upravnega odbora: Vsi verificirani dirkači se opozarjajo, da se morajo pred vsako dirko pri vodstvu dirke legitimirati s savezno licenco, ter so za vsa vršitve te savezne odredbe odgovorni odbori včlanjenih klubov. Dirkači, ki do danes še niso dvignili savezne licenco, naj si ne mudoma potom kluba, pri katerem so včlanjeni, preskrbe licenco. Dalje se morajo dirkači strogo ravnati po raspisih dirk ter se točno držati termina za prijavo k razpisnim dirkam. Dirkači, ki opuste pravočasno prijavo, se ne pripuste na start. Odobri se propagandna dirka na Vranksko na 13. t. m. na km 50 v treh skupinah. Na olimpijski dan dne 20. t. m. vozi se drugo kolo prvenstvenih dirk, junjorji km 50 prvorazredni km 75. Start in cilj pred Narodnim domom. Motoklub Ljubljana razpisuje za 17. t. m. na dikaliršu v Mostah motociklistične dirke ter dve točki za kolesarje, včlanjene v Koturškem Savezu SHS. Dne 3. junija t. l. se vozi tretje kolo prvenstvenih dirk na 50 in 100 kilometrov. Dne 10. junija t. l. dirka za «Prvenstvo Slovenije» km 150 s posameznim startom in strogo zabrano «občasnja» na predvozača. — Pododbor Ljubljana mesto.

Javna dražba!

Občinski lov občine Begunje se bje oddaljal na javni dražbi dne 2. junija t. l. za dobo 5 let pri sreskem poglavarstvu v Radovljici. Višinski lov, ca. 2000 ha, ima vsake vrste divjačine v izobilju po zaslugi dosedanjega zakupnika g. dr. Sonnenscheina, generalnega direktorja Škodovih tovarn. Pojasnila daje

Zupanstvo BEGUNJE.

Stanley Weyman:

Rdeča kokarda

Roman.

Zajecjal sem nekaj neopredeljenega in se pripravil, da bi ga spremenil, čeprav je bila moja gostilna na nasprotni strani. Z nama sta bila samo oba Harincourt in gospod de Gontaut. Ostali člani skupščine so bili že odnesli pete iz opasnega vrvenja, ali pa so ga opazovali izpred kapitlja, kjer so bili ostali, ko jih je ljudski val odrezal od nas. Poudaril sem gospodu de Gontautu komolec; toda on ga je z ledenim naklonom odbil in se oklenil Harincourtovega; in ko sem nato pristopil k markizu, mi je s hladnim nasmeškom odvrnil, da me noče več zadrževati.

»Uverjen sem, da se nam ni bati hudega, če vi ukažete, naj nas ne nadlegujejo,« je rekel porogljivo.

Možje sem se naklonil; tako je storil tudi on ter mi obrnil hrbet. Toda množica je predobro razumela njegovo vedenje ali pa je morda mislila, da sva se sporekla, zakaj še stisti mah je zahrnela in udarila za njim. Vzlic prizadevanju kovača Butona, ki je izkušal zadržati pobesnele ljudi, je jelo spet leteti kamenje; in markizeva družbica še ni bila napravila dvajset korakov, ko se je tolpa z divjim kričanjem vnovič zagnala okoli nje. Hromost gospoda de Gontauta je ovirala njegove tovariše, da niso mogli ničesar storiti. Za trenutek sem uziiral Saint-Alaisa ki je z okrvavljenim obrazom hrabro zaslanjal starega plemiča s svojimi prsi. Videč, kaj se pripravlja, sem krenil za njimi; množica se mi je rade volje umikala, pozdravni klici so zaorili iznova in veliki trg v žarki julijevi pripeki je nalikoval morju mahajočih rok.

Gospod de Saint-Alais se je obrnil k meni. Smehljaj se je; res,

čuditi sem se moral duševni moči, s katero je mahoma utajil svoje ponižanje in preokrenil topove.

»Bojim se, da vas bo vendarle treba nadlegovati,« je rekel vtično. »Gospod baron ni več mladenič in vaše ljudstvo, gospod de Saux, je nekoliko razposajeno.«

»Kaj morem storiti za vas?« sem vprašal prisiljeno.

Srce mi ni dalo, da bi jih prepustil usodi, a z druge strani me tudi ni mikalo, da bi sprejel breme, ki so mi ga hoteli naprtiti. »Spremite nas do doma,« je dejal prijazno.

Obenem je vzel iz žepa tobačnico in ponjuhal.

Množica je bila utihnila, toda stregla je na sleherno našo besedo in krenilo.

»Če mislite, da vam bo to koristilo,« sem odgovoril.

»O tem ni dvoma,« je živahno rekel markiz. »Saj veste, gospod vikont, da se življenje in smrt vsak trenutek vrstita na svetu. Resnično, resnično vam povem: nov kralj se nam je rodil, čeprav je stari še živ.«

Vzravnal sem se, da bi se uprl posmehu, ki je odmeval v njegovih besedah in zaničljivo igral v njegovih očeh. Množica se je razmaknila pred nami in odšli smo, spremljani po njenem psovanju, med katerim so se oglašali pozdravni vzkliki na moj rovaš. Izprva sem jih hotel samo odvesti iz gneče, nato pa ubrati najkrajšo pot do svoje gostilne in se vrniti v Saux. Toda gruča množice nam je ostala za petami, tako da sem moral izpremeniti svoj načrt. Baš toliko, da sem vedel, kdaj smo prišli do vrat Saintalajškega dvorca.

Markiza in njena hči sta stali v družbi svojih žensk na balkonu in oprezali; spodaj, pred vrati, se je gnetla istotako radovedna in vznemirjena vsa moška služinčad. Ko nas je madame de Saint-Alais zagledala, je izginila z balkona in se je pojavila na hišnem pragu. Osuplo se je ozrla najprej na nas in nato na ljudi, ki so

nas zasledovali. Ko je opazila na Saint-Alaisevi ovrtnici kri, za je vsa prestrašena vprašala; ali je ranjen.

»Nikakor ne, madame,« je odgovoril s brezskrbnim glasom. »Toda gospod de Gontaut je pal in se je nekoliko potolkel.«

»Kaj se je zgodilo?« je vprašala živahno. »Zdi se mi, da je vse mesto ponorelo! Pravkar sem slišala neznanski hrup in slušničad pripoveduje nekakšno blazno istorijo o Bastilji.«

»Ta istorija je resnična.«

»Kako Bastilja ... «

»Je razdejana po sodrgi, madame, in gospod de Launay je umorjen.«

»Nemogoče!« je vzkliknila markiza in oči so se ji zaiskrile. »Ta starček!«

»Da, da, madame,« je s hudobno milino odvrnil Saint-Alais. »Gospodje iz ljudstva ne poznajo osebnih ozirnov. Na srečo,« je nadaljeval in se ozrl name z nasmeškom, ki mi je pognal kri v obraz, »na srečo imajo voditelje, ki so pametnejši in razsodnejši od njih samih.«

Toda markiza je preslišala te besede. Vsa njena misel je bila pri nezasišanih dogodkih v Parizu. Lice ji je gorelo, oči so ji bile polne solz; poznala je de Launaya.

»Oh, kaznovani bodo!« je vzkliknila naposled. »Taka podlost in nevhvaležnost! Treba bi jih bilo žive nakolesiti! Uverjena sem, da jih je kralj že kaznoval!«

»Prej ali slej se bo moral odločiti za to, ako se še ni,« je odvrnil Saint-Alais. »A razumeli boste, madame, da je v tem trenutku marsikaj narobe. Ljudem se je zvrtilo v glavi, da sami ne vedo, kaj delajo. Celo v Cahorsu smo doživeli neverjetne stvari. Gospoda de Gontauta so se dejansko lotili in tudi jaz nisem odnesel povsem zdrave kože.«

Reflektanti za lokale, pisarne ali stanovanja

v novo gradeči se hiši na Miklošičevi cesti (poševno vis-a-vis hotela „Union“) za julij ali avgust — naj se javijo — Kralja Petra trg 8, pritličje levo.



Najpopolnejši Stoewer šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, ogledajte si to izrednost pri trvdki

Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ulica 6 I.
Izročena 15-letna garancija
Telefon št. 980.

Citiraj od 195 Din dalje. Gramofoni od 345 Din. Ročne harmonike od 85 Din.

Največja odprta trgovina glasbenih instrumentov

Meinel & Herold

Tovarna glasbil, gramofonov in harmonik

Maribor 101-A

Razpoložljiva prvovrstne kvalitete izdelke po izredno nizkih cenah

Prve 100.000 glasbil smo prodali v preteklem letu kar dokazuje solidnost naše trdnice in niske cene!

Zahtevajte naš veliki brezplačni katalog

Gitarje od 207 Din dalje. Mandoline od 130 Din.

„REX-ACME“

vodilna marka angleških motociklov

1.75 c. c. 4 taktni. ventili od zgoraj, 90 km na uro

500 c. c. ventili od zgoraj. Blackburne motor. brzina 140 km na uro.

Oglejte si in preizkusite te prvovrstne motorje pri zastopstvu

JUGO-AUTO. d. z o. z. — LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA št. 36

Zahvala.

Ob prerani smrti našega nepozabnega

Lojzeta

smo prejeli toliko dokazov sočustvovanja, da čutno dolžnost se tem potom vsem toplo zahvaliti.

Zahvaljujemo se Udruženju Jugoslovenskih trgovskih visokošolcev in Slovenskemu krožku na Dunaju ter Udruženju Jugoslovenskih študentov u Beču, za ganljive govore in prekrasno cvetje, ki so ga poklonili ranj. kemu na zadnji poti v domovino.

Dalje se zahvaljujemo tuk. prečastiti duhovščini, posebno g. župniku Štrajharju, občinskemu odboru, g. prof. Marnu in vsem njegovim gg. sošolcem, gg. pevcem za ganljivo petje, gg. govornikom ter vsem, ki so dragega ranjkega spremili na zadnji poti, kakor vsem darovalcem krasnega cvetja.

Srčna hvala vsem!

Borovnica, dne 12. maja 1928.

Rodbina Petričeva.

Oglejte si

NAGRADE DOMAČEGA PRIJATELJA

ki so razstavljene v izložbi na Aleksandrovi cesti št. 7. Čitajte razpis teh nagrad, ki je v četrti številki DOMAČEGA PRIJATELJA.

Sprejme se k dveletnemu dečku dobro izurjena moč

ki bi tudi pomagala pri gospodinstvu. Osebe ali pismene ponudbe, če mogoče s fotografijo, tiskarna »SAVA«, Kranj.

Zahvala.

Za premnoge izraze iskrenega sočutja ob smrti našega ljubljene soproga, očeta itd. gospoda

JOSIPA KOLBA

za poklonjeno cvetje in vence, se vsem najiskrenejše zahvaljujemo. Posebna zahvala bodi izrečena oč. oo. frančiškancem, gg. pevcem za v srce segajoči žalostinki, nameščenstvu Jadran-Podunavske banke in vsem številnim znancem za nadvse častne spremstvo na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, 12. maja 1928.

Žaluoči ostali.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja ob smrti naše iskreno ljubljene matere, stare matere, tete in tašče, gospe

ANTONIJE TURBA

vdove nadučitelja

za poklonjeno krasno cvetje in vence se vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebna zahvala pa bodi izrečena uradništvu direkcije in sekcije drž. železnice in vsem prijateljem in znancem, ki so blago pokojnico v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 13. maja 1928.

Ing. Josip Turba, sin
v imenu vsega sorodstva.



Naša predraga, nadvse ljubljena soproga, mamica, tašča in stara mati, gospa

Ana Roblek

roj. Zanier

nas je danes ob 10. uri dopoldne po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere, zapustila za vedno.

Pogreb predrage pokojnice se bo vršil v ponedeljek, 14. maja ob pol 5. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče Sv. Kacijana, kjer se položi v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Svete maše zadušnice se bodo brale v torek 15. maja ob 9. dopoldne v župni cerkvi.

Vsem, ki so jo poznali in spoštovali, priporočamo našo nepozabno pokojnico v blag spomin!

Zalec, 12. maja 1928.

FRANJO ROBLEK, soprog,
ANICA FERRANT, VERA GORIUP, ERIKA JESCHOU-NIG, ZDENKA in SONJA ROBLEK, hčere,
FRANC FERRANT, DANILO GORIUP, inž. H. JESCHOU-NIG, zeti,
FRANCI FERRANT, vnuk.

in zdravja brez dobre prebave

Ali čutite pritisk in napihnjenost v želodcu po jedi, kisel okus v ustih? Ali trpite na zapeki, vrtoglavosti in nespanju? Ali vas mučijo glavoboli, bolečine v želodcu in lakotnicah?

Ali imate kožne izpuščaje in mozolje, ki so se pojavili vsled slabe prebave? Uverite se tudi vi, da preiskušena zdravilna specialiteta Figol-elixir ureja prebavo in vam povrne zdravje. Figol izdeluje in pošilja po pošti proti povzetju z navodilom o uporabi lekarna SEMELIC, Dubrovnik 2.

Originalni zavojček s 3 steklenicami z omotom in poštno vred 105 Din. 8 steklenic 245 Din, a 1 steklenica 40 Din. Mnogobrojne zahvale prihajajo dnevno o uspešnem učinku FIGOLA.

Čitajte jutri „Ponedeljek“!

Brez posebnega naznanila.



Občina Ljubljana
Mestni pogrebni sklad

Naš nad vse ljubljani soprog, predobri oče, ded, brat, stric, tast in svak, gospod

Simon Vrhunec

policijski nadzornik v p.

Je včeraj, dne 12. t. m. ob 7. uri zjutraj po kratki, mučni bolezni za vedno zatisnil svoje blage oči.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v ponedeljek, dne 14. maja 1928 ob 3. uri popoldne iz mrtvašnice dež. bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Vrlenu možu in vzor očetu ohranimo trajen spomin!

V Ljubljani, dne 12. maja 1928.

Marija Vrhunec, soproga Dr. Vinko Vrhunec, sin
v imenu vseh ostalih sorodnikov.

NAJCENEJŠA
// ZABAVA //

so lepe povesti.

Naročite:

TOLSTOJ: Rodbinska sreča. Roman. — Broš. Din 26.—, vez. Din 34.—.

MEŠKO: Kam plovemo. Roman. — Broš. Din 34.—, vez. Din 44.—.

KERSNIK J.: Testament. Povest. — Broš. Din 18.—, vez. Din 26.—.

KNJIGARNA TISKOVNE ZADRUGE
v Ljubljani in Mariboru.

I-a Martinov jekleni liv
Temper-liv
Sivi liv (Grauguß)
dobavlja
v prvovrstni kvaliteti

LIVARNA
BOHN

Velika Kikinda (Banat)

Zahtevajte brezobvezne brezplačne ponudbe
in vzorce livov!

Naročila in ure dopre, kiče in malih oglasov, se oddajo na Oglasni oddelk JUTRA, Ljubljana, Pribojeva ul. 4. Čekovni račun pošte hranilnice Ljubljana, št. 1842

Telefon številka 2492

Malih oglasov

Malih oglasov, ki služijo v porredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5. Pristojbina za karto Din 3. Zbiranje, dopisovanja in oglas

Trgovskega ali reklamnega značaja vsaka beseda Din 5. Najmanjši znesek Din 10. Pristojbina za karto Din 5. Ure prijetnosti ne je upoštevati obsema z naročilom, kar se oglas ne prijetnosti

Sprejemanje malih oglasov za prihodnje številke JUTRA se zaključuje dan pred izidom lista ob 7 uri. Poznejše sprejete oglasi bodo priobčeni v naslednji številki lista

Telefon številka 2492

Kam pa kam?

Dalmatinska vina
Bela in bela, kakor tudi
stajarska, najfinjša in naj-
cenejša toči Ivan Rahne -
gostilna, Seča-Moše, 17797

Ugodna prilika
na krasno avtomobilu v Za-
grob se nudi vsakomur dne
18. t. m. Odhod s odprtim
ali zaprtim avtomobilom to-
čno ob 11. uri iz garaže
"Union". Prihod v Zagrob
ob 18. Cena 100 Din. Pro-
stora za 36 oseb. - Event.
pojavila v oglas. oddelku
"Jutra". 18377

Jetika
se odpravi in odpravi v sa-
vozu dr. Pečnika, Sečova,
potje Rogarska Slatina.
- Zbiranje prospekt. 18278

Vozni potnike
na daljše potovanje s no-
vim Fiat avtomobilom tipa
603 - pod ugodnimi po-
godi. - Stajališče garaže
Keršič, Ljubljana VII -
Telefon št. 2663. 18469

Vrhnika
V četrti, 17. maja ob 10.
uri dopolnje se bo prodalo
na javni dražbi prostovolj-
no približno 500 m² vrta
pri vili "Oronot" na Vrhnici
št. 2. - pri postavi Vrta
(sajonoznik) je pripravi za
zgradbo vili in hiš, za skla-
dišče lesa, sago itd. Kupilo
se bo lahko posamezne par-
cele ali pa vse skupaj.
Dražba se vrši na licu me-
sta. - Franjo Langof, kot
varuh, Vrhnika 72. 18386

Sislačni pomočnika
ali vajenca
ki ima nekaj prakse in
razume izdelavo sislačne
sprejme Palace-Hotel Praha
- Rab, Dalmacija. 18277

Korespondentino
perfektno nemško in hrvat-
sko, se sprejme za direk-
cijsko pisarno Palace-Hotel
Praha, Rab. Teden ofit
za satevanje in eliko poslati
na direktno hotela. Posel
sezonski. 18276

Brivskega pomočnika
sprejme Argus Ferit -
Novi Vodmat 37, Ljubljana
18097

Urarski pomočnik
s orodjem, dobro izurjen,
dobi službo Fr. P. Zajec,
Ljubljana, Stari trg št. 9.
17975

Knjigovodja
mladega, vzdržljivega in knji-
govodstva in strojeplasti, ki
bi imel veselje tudi do po-
tovanja, takoj sprejmem.
Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". - [Kranj 1009. 18179

Vajenca
na soboljarsko in pisarsko
obrt sprejme tako Fr.
Ambroz, Rimski 11. 18144

Dekle
na vsa hišna dela, sprejme
na delo. Naslov v oglas. oddelku
"Jutra". 18180

Skladiščnika
krajnjega, vzdržljivega, volje-
na, prostega do 25 let star-
ega, 18.6. večerogovina v
Ljubljani, Pismene ponudbe
na poštini pred št. 142.
18082

Vajenca
krajnjega, vzdržljivega, volje-
na, prostega do 25 let star-
ega, 18.6. večerogovina v
Ljubljani, Pismene ponudbe
na poštini pred št. 142.
18082

Kleparski pomočnik
dobro izvešan za rom li-
vano in šibito delo, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Služkinjo
si ma tuhi kuhati, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". - [Ljubljana 18174

Kleparski pomočnik
dobro izvešan za rom li-
vano in šibito delo, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Služkinjo
si ma tuhi kuhati, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". - [Ljubljana 18174

Kleparski pomočnik
dobro izvešan za rom li-
vano in šibito delo, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Služkinjo
si ma tuhi kuhati, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". - [Ljubljana 18174

Kleparski pomočnik
dobro izvešan za rom li-
vano in šibito delo, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Služkinjo
si ma tuhi kuhati, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". - [Ljubljana 18174

Kleparski pomočnik
dobro izvešan za rom li-
vano in šibito delo, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Služkinjo
si ma tuhi kuhati, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". - [Ljubljana 18174

Kleparski pomočnik
dobro izvešan za rom li-
vano in šibito delo, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Služkinjo
si ma tuhi kuhati, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". - [Ljubljana 18174

Kleparski pomočnik
dobro izvešan za rom li-
vano in šibito delo, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Služkinjo
si ma tuhi kuhati, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". - [Ljubljana 18174

Kleparski pomočnik
dobro izvešan za rom li-
vano in šibito delo, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Služkinjo
si ma tuhi kuhati, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". - [Ljubljana 18174

Kleparski pomočnik
dobro izvešan za rom li-
vano in šibito delo, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Služkinjo
si ma tuhi kuhati, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". - [Ljubljana 18174

Kleparski pomočnik
dobro izvešan za rom li-
vano in šibito delo, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Služkinjo
si ma tuhi kuhati, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". - [Ljubljana 18174

Ekspozitura „Jutra“

v Siški
Celovška cesta št. 53

sprejema oglase ter daje
naslove malih oglasov

Naslove malih oglasov

pošiljamo le tedaj, če vprašalec
priloži v znakah pristojbino

Kdor želi prejeti naslove od oglasov, ali kako drugo pojasnilo, naj
vedno priloži to malo pristojbino, sicer ne bo prejel odgovora.

OGLASNI ODDDEK „JUTRA“

Poštno pomočnico

(najraje vpojenko) iščem
na krajše ali dolga potovanja
na Stajališču, prihod v Zagrob
ob 18. Cena 100 Din. Pro-
stora za 36 oseb. - Event.
pojavila v oglas. oddelku
"Jutra". 18377

Učenka

za strojno pletenje sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". 18309

Kontoristinja

zmožna vseh pisarn. del,
samostojna korespondentinja
in dobra računalnica, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Vajenca

zdravca, postojnega, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". 18386

Kovača

dobro izvešan za rom li-
vano in šibito delo, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Mesar, pomočnika

zdravca, postojnega, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". 18386

Gospodično

zmožna vseh pisarn. del,
samostojna korespondentinja
in dobra računalnica, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Brivskega pomočnika

sprejme Argus Ferit -
Novi Vodmat 37, Ljubljana
18097

Urarski pomočnik

s orodjem, dobro izurjen,
dobi službo Fr. P. Zajec,
Ljubljana, Stari trg št. 9.
17975

Knjigovodja

mladega, vzdržljivega in knji-
govodstva in strojeplasti, ki
bi imel veselje tudi do po-
tovanja, takoj sprejmem.
Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". - [Kranj 1009. 18179

Vajenca

na soboljarsko in pisarsko
obrt sprejme tako Fr.
Ambroz, Rimski 11. 18144

Dekle

na vsa hišna dela, sprejme
na delo. Naslov v oglas. oddelku
"Jutra". 18180

Skladiščnika

krajnjega, vzdržljivega, volje-
na, prostega do 25 let star-
ega, 18.6. večerogovina v
Ljubljani, Pismene ponudbe
na poštini pred št. 142.
18082

Vajenca

krajnjega, vzdržljivega, volje-
na, prostega do 25 let star-
ega, 18.6. večerogovina v
Ljubljani, Pismene ponudbe
na poštini pred št. 142.
18082

Kleparski pomočnik

dobro izvešan za rom li-
vano in šibito delo, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Služkinjo

si ma tuhi kuhati, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". - [Ljubljana 18174

Kleparski pomočnik

dobro izvešan za rom li-
vano in šibito delo, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Služkinjo

si ma tuhi kuhati, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". - [Ljubljana 18174

Kleparski pomočnik

dobro izvešan za rom li-
vano in šibito delo, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Služkinjo

si ma tuhi kuhati, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". - [Ljubljana 18174

Kleparski pomočnik

dobro izvešan za rom li-
vano in šibito delo, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Služkinjo

si ma tuhi kuhati, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". - [Ljubljana 18174

Kleparski pomočnik

dobro izvešan za rom li-
vano in šibito delo, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Zastopnike

sprejme v agilne, sa ob-
ročno prodajo sreč, išče
lovarni zavod Zastopnik
iščen in proti proviziji.
Ponudbe je poslati na ogl.
odd. "Jutra" pod značko:
"Sigurna eksistenca. 17381

Šivilja

prejme krpice in izlo-
vilo novega perila na dom
timski cesta 24, pritrilje.
18308

Postrežnico

a gospodinjstvo sprejmem
na krajše ali dolga potovanja
na Stajališču, prihod v Zagrob
ob 18. Cena 100 Din. Pro-
stora za 36 oseb. - Event.
pojavila v oglas. oddelku
"Jutra". 18377

Šivilja

prejme krpice in izlo-
vilo novega perila na dom
timski cesta 24, pritrilje.
18308

Potnike in potnice

vpejane pri privatnih stran-
kah, iščem za večje kraje
Slovenije. Potovanja kva-
zijo. Dina Informacije št.
14. t. m. vratar hotela
"Sion". 18301

Zasluge

za čas Ljubljanskega ve-
šnika, dobi gosp. rudi-
ar, v motorji stroki Po-
nude na poštini pred št. 206.
18452-a

Pletilja

dobro izvešan za rom li-
vano in šibito delo, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Pridna šivilja

ki kupa tuhi perilo, gre
sivat na dom do 30 Din.
Naslov v oglas. oddelku
"Jutra". 18405

Dva agila potnika

zdravca, postojnega, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". 18386

Trg. vajenca

potnega, postojnega, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". 18386

Strojnika

popolnoma vseslovesni, ve-
ščina strojeplasti, ki
bi imel veselje tudi do po-
tovanja, takoj sprejmem.
Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". - [Kranj 1009. 18179

Mizar, pomočnika

zdravca, postojnega, sprej-
mem. Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". 18386

Trgovski potnik

ki potuje v kratkem preko
Hrvaške in Bece v Dal-
maciju, sprejme se na pred-
met. Ceneje ponudbe na
oglas. oddelku "Jutra" pod
"Agilnost 7". 18384

Katera dama

bi posredovala klavir. Senso
Naslov v oglas. oddelku
"Jutra". 18416

Italijansčino

poslušam po neki cen. -
Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra" pod "Uspeh 7". 18372

Auto-šola

izobražuje kandidate za av-
tomobil. Inštr. Ing. Feri.
Pribojeva, Maribor, Aleksan-
drova cesta 19. 18300

Plaćilna natakarka

spretna, ki premeti služ-
bo v boljše razstavljajo -
event. na letovščini. Naslov
v oglas. oddelku "Jutra". 18397

Plaćilna natakarka

spretna, ki premeti služ-
bo v boljše razstavljajo -
event. na letovščini. Naslov
v oglas. oddelku "Jutra". 18397

Plaćilna natakarka

spretna, ki premeti služ-
bo v boljše razstavljajo -
event. na letovščini. Naslov
v oglas. oddelku "Jutra". 18397

Plaćilna natakarka

spretna, ki premeti služ-
bo v boljše razstavljajo -
event. na letovščini. Naslov
v oglas. oddelku "Jutra". 18397

Plaćilna natakarka

spretna, ki premeti služ-
bo v boljše razstavljajo -
event. na letovščini. Naslov
v oglas. oddelku "Jutra". 18397

Plaćilna natakarka

spretna, ki premeti služ-
bo v boljše razstavljajo -
event. na letovščini. Naslov
v oglas. oddelku "Jutra". 18397

Plaćilna natakarka

spretna, ki premeti služ-
bo v boljše razstavljajo -
event. na letovščini. Naslov
v oglas. oddelku "Jutra". 18397

Knjigovodja

vešč vseh pisarn. del, sa ob-
ročno prodajo sreč, išče
lovarni zavod Zastopnik
iščen in proti proviziji.
Ponudbe je poslati na ogl.
odd. "Jutra" pod značko:
"Sigurna eksistenca. 17381

Trgovski pomočnik

z močnim nemškega jezika
bi rad premeti službo -
najraje v Mariboru ali
Ljubljani. Ceneje ponudbe
na oglas. oddelku "Jutra" pod
"Agilnost 7". 18384

Knjigovodnja

vešč vseh pisarn. del, sa ob-
ročno prodajo sreč, išče
lovarni zavod Zastopnik
iščen in proti proviziji.
Ponudbe je poslati na ogl.
odd. "Jutra" pod značko:
"Sigurna eksistenca. 17381

Vrtnar

oženjen, s vsledno prakso
v gojenju cvetlic, selenjav
ter okrobovanja okrasnih
parterov, dobi službo v
hotelu, Ponudbe na oglas.
odd. "Jutra" pod značko:
"Dobro kultivator". 18373

Mlad trg. pomočnik

vojačine prost. išče službo
- gre tudi na delo. Zmo-
že v vseh pisarn. del. Po-
nude na oglas. oddelku
"Jutra" pod značko:
"Agilnost 15". 18251

Strojepiska

in slov. stenografinja, ki
služi v slovenski vojski, dobi
službo takoj s hrano in
stanovanjem v hiši Andrej
Gradišar, Križe na Gorovj.
18472

Udova

s 2 otrokoma, s skromno
penzijo, potekla in delav.
na išče v skrbni za svojo
otrobo. Kakršnokoli spo-
dite, ki bi v oglas. oddelku
"Jutra" pod značko:
"Skromna 81". 18473

Šestdesetletni avto

"Mercedes", 1640 k. s. in
stiratorjem "Fiat" 501 -
Sport, 16 k. s., napredaj v
Celju-Gaberje 58/1. 18029

Trg. pomočnik

mlad, izurjen v mošt. stroki,
išče službo takoj. Ponu-
dne na oglas. oddelku
"Jutra" pod značko:
"Dobro kultivator". 18373

Plaćilna natakarka

starejša, s osebno pravico,
bi rad premeti službo -
najraje v Mariboru ali
Ljubljani. Ceneje ponudbe
na oglas. oddelku "Jutra" pod
"Agilnost 7". 18384

Uradnik

knjigovodnja, samostojen bi-
lanet, osemletno prak-
so, vzdržljivega in knji-
govodstva in strojeplasti, ki
bi imel veselje tudi do po-
tovanja, takoj sprejmem.
Ponudbe na oglas. oddelku
"Jutra". - [Kranj 1009. 18179

Ločena žena

Tudi Vaša obleka

postane zopet kakor nova
ako pustite isto kemično čistiti, barvati,
plisirati in likati v tovarni

Jos. REICH, Ljubljana, Poljanski nasip 4-6
SPREJEMALISCE SELENBURGOVA ULICA 3
Izvršitev v 24 urah. Postrežba točna.

Cene zmerne.
Plisiranje najnovejših vzorcev

ZELO ZNIŽANE CENE!

Dvokoles, novi modeli 1928, motorji, stroji in
igralni vozički, najnovejši šivalni stroji in pnevmati-
ke Michelin. Poseben oddelk za popolno popravo,
smajiranje in ponikanje dvokoles in otroških vo-
zičkov, šivalnih strojev itd. Prodaja na obroka. —
Dostavni ceniki franco.

TRIBUNA P. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov.
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

2 leti kredita!

Vseh vrst

mlazarski in kolarški stroji

posamezni in univerzalni z vgrajenim motorjem
ali brez njega

Polnojaremniki

Welker Werke I. Wachstein, Wien X.,
Luxenburgerstrasse 12.



Originalni francoski
ECLAIR VERMOREL
je najboljši razprševalec na svetu

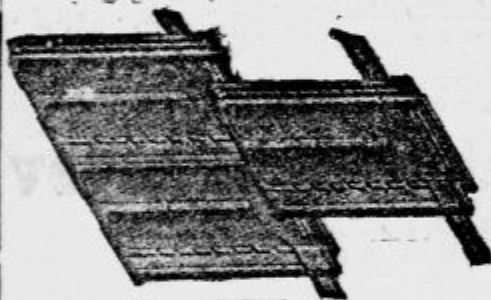


in originalni francoski
TORPILLE-VERMOREL
stroji za razprševanje žvepla

Generalno zastopstvo:

BARZEL d. d., Subotica

Zahtevajte cenik! Dobite ga povsod!



„ILOVAC“

tvornica glinastih stre-
šnikov in opeke

Frölich in Bichler
Karlovac.

Dnevna produkcija 100.000
komadov strešnikov in
opeke. Proizvajanje vseh
vrst opeke in strešnikov
ter vseh glinastih predmetov. — Posebno se priporočajo

zarežani in dvakrat zarežani
strešniki

v dovršeni obliki ter po zelo ugodnih cenah. Dobavljajo se franco
na vsako postajo.

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

„EKONOM“ Ljubljana, Kolodvorska ul. 7

KUPIM STALNO VSAKO MNOŽINO

kostanjevega taninskega lesa

smrekove skorje, cele in zdrobljene, smrekove hmeljeve droge,
rabljene sode od strojnega in jedilnega olja, v dobrem stanju,
po najvišjih cenah. Akreditivno plačilo.

FRANC OSET, Sv. Peter v Savinjski dolini.

Svetovnoznana zdravilišča in odpočivališča.

Penzijonati, Internati, Domovi za dečke in deklice.

Cena za celo penzijo za otroke 140 šfr., za odrasle 150 šfr., ki
velja za 4 zdravilišča pri tedenski premenjavi. Reference nad
1000 družin. Prospekti (Poština za odgovor.)

BIRO PENZIJSKIH PESTALOZZI

(Fédération Internationale des Pensionnats Européens).

Budapest V., Alkotmány - str. 4., 1. Telefon: Teréz 242-36.

Zdravilišča in odpočivališča:

Na Madžarskem: Budapest, Siófok. V Švici: Gené, Lausanne,
Neuchâtel, Luzern, Montreux, Zürich, Lugano, St. Moritz. V
Franciji: Paris, Deauville, Trouville, Biarritz, Aix-les-Bains,
Grenoble, Evian (Genfer - See), Chamonix. Na francoski ri-
vieri: St. Raphael, Cannes, Nizza, Juan-les-Pins, Monte-Carlo,
Menton. V Angliji: London, Cambridge, Brighton, Folkstone.
V Italiji: San Remo, Nervi, Venedig, Bordighera, Abbazia,
Riccione, Rom, Neapel, Palermo, Meran. V Avstriji: Wien,
Zell-am-See, Linz, Innsbruck, Salzburg. V Nemčiji: Berlin.
V Belgiji: Ostende. V Afriki: Algir, Tunis.

Z * zaznamovani kraji so stalni internati, domovi za dečke
in deklice (tudi za odrasle) odprti vse leto. Drugi penzionati
v zdraviliščih so odprti le v juliju, avgustu in septembru. Poto-
vanje v družbi popust (25-50%) direktni ekstra Pullmannovi
vagoni. Cene internatov v šolskem letu (od 15. septembra dalje)
110 šfr na mesec.



VOZ, KI GA POZNA CELI SVET



CHRYSLER 80. Največji vseh Chryslerjev.
Šestcilindrski motor. 128 kilometrov na uro.

CHRYSLER 72. Še hitrejši, daljši in močnejši od
slavitega 70 modela. Šestcilindrski motor, 115
kilometrov na uro.

CHRYSLER 62. Najcenejši vseh šestcilindrskih
Chryslerjev. 100 kilometrov na uro.

CHRYSLER 52. Lep, velik Chrysler, čigar nizka
cena omogoča nabavo tisočerm. 83 kilometrov
na uro.

Oglejte si Chryslerje v izlozbi našega zastopnika:
Chrysler vozove v vseh tipah in cenah. Sedite
za krmilo voza, ki Vam najbolj ugaja. Preizkusite ga
na cesti. To je za Vas brezplačno in brezobvezno.

4 VELIKA IZBIRA V KRASNIH MODELIH

GLAVNI ZASTOPNIK ZA JUGOSLAVIJO: W. H. SMYTH, BEOGRAD.
ZASTOPNISTVA: LJUBLJANA, AMERICAN MOTORS LTD., — ZA LJUBLJANSKO
OBLAST, MARIBOR, — AMERICAN IMPORT CO., — ZA MARIBORSKO OBLAST.
Chrysler Sales Corporation, Detroit, U.S.A.

Želite li se dopasti?



Ako želite biti lepi, obdržati svoje lice
mladeniško sveže svojo kožo elastično in
baržunasto, svoje lase lepe in bujne te-
daj rabite za dnevno nego svoje lepote

1. Elsa-milo zdravlja in lepote ka-
tero ni samo parfimirano toaletno
milo, temveč vsebuje v sebi tudi me-
dicinsko preizkušene dobro delujoče
sestavine, katere prodirajo v Vašo
kožo in jo vzdržujejo zdravo, lepo,
mlado in Vašo zunanost mladeniško
svežo.

Fellerjeva prava mila zdravlja in
lepote so:

ELSA-milijno mlečno milo
ELSA-rumenjakovo milo
ELSA-glicerino milo
ELSA-boraks milo
ELSA-katranovo (šampon) milo
ELSA-milo za britje

Poizkusite jih! Nikdar ne boste ra-
bili druga mila!

Za poizkus 5 komadov Elsa-mila z
omotom in poštnino vred 52 Din

2. Fellerjevo pravo kavkaško po-
mado za zaščito lica in kože. Ona
Vam izgladi gube in brazgotine, dela
kožo gibko in nežno, briše sledove
staranja ustvarja mladost in lepoto.
Izmenadilo Vas bo, s kakšno bržnjo
izginjajo solnčne pege, kožne brazde,
rdečilo nosa, mozolji, zajedavci in
drugi vsakovrstni nedostaki kože.

3. Fellerjevo močno pomado za
rast las, katera preprečuje izpadanje
las, prerano osivljenje. Čisti lasne lu-
skine, dela lase mehke, gibke, bujne
ter pospešuje njih rast.

Za poizkus 2 lončiča ene ali po 1
lončič od vsake Elsa-pomade z omo-
tom in poštnino vred za 38 Din.

V Vašem interesu je, da pošljete denar
vnaprej, ker plačate po povzetju radi poš-
tnih stroškov 10 Din več. — Naročila na-
sloviti jasno: Lekarnarju

EUGEN V FELLER, Stubica Donja.
Elsatrg 245. Hrvatska.

Modni atelje **Franjo Malis** dipl. krojač
Ljubljana, Tržaška cesta št. 29

se priporoča cenj. občinstvu za obilen obisk.

Angleško in češko blago vedno na razpolago!

Delo solidno!

Cene zmerne!

Genjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da
sem preselil svojo dosedanje trgo-
vno mešanega blaga v Ormožu 37.

v lastno hišo št. 1. v Ormožu.

Ob tej priliki se zahvaljujem vsem svojim cenj.
odjemalcem za izkazano mi zaupanje, ter prosim,
da mi tudi v bodoče ohranijo isto naklonjenost.
Vodil bodem svojo trgovino kar najsolidneje, ter
bodem svoje odjemalce postregel vedno s svežo
špecerijo in drugim kurantnim blagom, po najnižjih
dnevni cenah.

Priporočam se z velespoštovanjem

Rado Polak.

Peresa za avtomobile

izdeluje

iz prvovrstnega specialnega jekla in

prevzema

pokvarjena v najhitrejši popravilo

Jurija grofa Thurnskega jek'arna d. d.

Guštanj (Slovenija).

Obnavljamo

našo akcijo cene prodaje, s ka-
tero smo imeli v zimski seziji

najpopolnejši uspeh.

Nudimo Vam: 3 m modernega
blaga za damske plašče s la pod-
logo do

bajno nizki ceni

Din 396.—

In to na šestmesečne obroke!

Oblačilnica „ILIRIJA“

Ljubljana, Mestni trg št. 17-1.
telef. 2825

Naznanilo presejitve.

Prešernova ulica št. 4

(zraven Frančiškanske cerkve)
(vis a vis Mestne hranilnice)

H. SUTTNER, Ljubljana

Zaloga ur, srebrnih in zlatih predme-
tov. Lastna protokolirana tovarna ur
v Švici.



Birmanska darila po nizki cenah.

Kovinska ura z verižico od Din 88 naprej
Srebrna ura z verižico od Din 290 naprej
Srebrna zapestna ura od Din 218 naprej
14-kar. zlata zapest. ura od Din 380 naprej

3-letna garancija.

Velika izbira, nizke cene in točna
postrežba.

Razpošiljalna trgovina se nahaja na
DUNAJSKI CESTI ŠTEV. c. 1. B.

Pozor! Trgovci! Pozor!

Radi pomanjkanja trgovskih
prostorov sem primoran opustiti
delno svojo bogato zalogo raz-
nega galanterijskega in kratke-
ga blaga na debelo, vsled tega
odprodajam razno blago po zni-
žanih cenah.

OSVALD DOBEIC

veletrgovina galanterije in
pletenin

LJUBLJANA, Pred Škofijo 15.

Ne zamudite prilike.

Boks I^a



Moški čevlji	Din 178
Moški polčevlji	Din 159
Zenski čevlji	Din 172
Zenski polčevlji	Din 159
Otroški 31-35	Din 110
Otroški 26-30	Din 73
Otroški 22-25	Din 56
Damski čevlji	Din 170
Damski v barvah	Din 198
Damski lak	Din 199
Moški iz kravine	Din 154
Moški iz teletine	Din 163

Naročite takoj, dokler so te nizke cene in
pišite tudi po cenik z več 1000 slikami na
veletrgovino

R. STERMEČKI — Celje št. 20.

Naročila čez Din 500.— poštnine prosto.
Kar ne uga, se zamenja ali vrne denar.



Danes zvečer
kopal za
noge.

Ako Vas bole noge

razstopite danes zvečer 1 do 2 žlici

soli sv. Roka

v umivalniku jako tople vode, v kateri d
okopljemo noge. Noge vas bodo kmalu ne-
bale peči, in trudnost nog ter odprine bodo
ginile. Ta kopalja za noge ozdravi tudi bole-
žine, ki so jih povzročili pretesni čevlji. Od-
strani trgovatne ozebljine in ardečice, ki jo
povzročajo. Če pustite noge delj časa v vodi,
se kurja ozeba in druga trda koža tako
omehča, da jo lahko brez noža odstranite.
Sv. Roka sol za noge utrudi tudi najobčutlj-
vejšje noge, jih kopalja popravi, četudi so bile
že tako zanemarjene in sicer v tolikšni
meri, da lahko kopal neovirano hodite, ali
gostite sport kolikor hočete. Lahko stojite na
nogah poljubno dolgo časa, ne da bi se po-
lavila trudnost ali kakšna bolečina. Velik
zavojček soli sv. Roka za noge stane Din
16.—. Dobite v vsaki lekarni.

Dobi se v vsaki lekarni in drogeriji.